

Knygos ankstyvajam skaitymui

Avinėlis Raselas

ROB SCOTTON

Orig.: *Russel the Sheep*, vertė Viktorija Uzėlaitė

Amžius: 2–5 m.

Nieko rimto, 2014, 32 p.

Smagi istorija, kaip avinėlis bando užmigti. Visos avys užmiega, išskyrus Raselą. Jis išbandė viską, ko jį buvo išmokę tėveliai ir patarę draugai: išpatoginti ant šakos, įsitaisyti automobilio bagažinėje, skaičiuoti kojas, skaičiuoti žvaigždes... Bet, užmigti niekaip nepavyksta. Tuomet avinėliui šauna mintis išbandyti dar vieną būdą – skaičiuoti avis! Knygelė puikiai tinka skaityti prieš miegą. Ramybei ir tylai nuteikia lengvi, pasteliniai piešiniai, o stilizuotos avys – baltos vilnonės pūkutės ant plonų kaip degtukas kojų, su stalo teniso kamuoliuko akimis – tokios žavios ir migdančios tamsaus naktinio dangaus fone.

Bėk, Zenta, bėk!

OTFRIED PREUSSLER, KARIN LECHLER

Orig.: *Lauf, Zenta, lauf!*, vertė Teodoras Četrauskas

Amžius: 3–5 m.

Alma littera, 2003, 28 p.

Vokiečių vaikų literatūros klasiko pasakojimas apie draugystę, išdaigas, pagalbą. Geriausias Štofio draugas – šuniukas Zenta. Kartu jie žaidžia saulėkaitoje, kartais guli Zentos būdoje ir žiūri, kaip lauke lyja. Dažnai Štofis įsėda į vežimėlį ir Zenta jį vežioja po sodą. Kartą sodo vartai buvo atviri ir jie nuvažiavo iki kaimo galo. Paskui atsidūrė prie tvenkinio. Pasiekė mišką. Miške šiek tiek pasidarė bangu, pasiklydo... Bet Zenta šaunuolis, turi puikią uoslę. Šuo suras namus! Tekste nuolat kartojama frazė – bėk, Zenta, bėk! – tikrai džiugins vaikus, nes jiems patinka nuspėjami dalykai.

Bučinukai

SELMA MANDINE

Orig.: *Bisous bisous*, vertė Erika Sabaliauskaitė

Amžius: 1–3 m.

Nieko rimto, 2013, 27 p.

Žaismingas pasakojimas, kuo mamos pakštelėjimas į skruostą skiriasi nuo tėčio, senelio ar senelės. Koks būna bučinukas? – smalsauja meškiukas. O mažylis atsako, kad švelnus, kaip vatos debesėlis, kutenantis skruostukus... Bučinukas gali durti kaip kaktusas, bet būti malonus. Apgaubti veidą kaip cukraus vata, garsiai skambėti, būti šlapias, šokoladinis arba dar saldesnis... Kad kiekvienas bučiny – ypatingas. Švelnių pastelinių spalvų piešiniai kuria jaukumą ir puikiai tinka mažųjų pasaulėjautai ugdyti.

Čia – pradžia, čia – ne pabaiga

MONIKA SLANČIAUSKAITĖ, KRISTINA RINKEVIČIŪTĖ

Amžius: 1–3 m.

Alma littera, 2020, 20 p.

Kūrybingų autorių sugalvota knygelė padės mažyliui smagiai pažvelgti į aplinkinį pasaulį ir jį pažinti. Iliustraciją atkartoja trumpas ir aiškus sakiny. Medžio storas kamienas – ir nupieštas didelis, storas rudas medis, jis vaizduojamas per visą knygą. „Atriedėjo kamuolys. Jį tuojau pagaus Murklys“, – katinėlis kviečia žaisti. Bet kur knygos pradžia, o kur pabaiga? Išduosime paslaptį – ją galima skaityti nuo bet kurios vietos! Kiekvienas puslapis – pradžia, o po jos rasite ir pabaigą.

Kai danguje suspindi žvaigždės

KATJA REIDER

Orig.: *Wenn am Himmel Sterne stehen*, vertė Jūratė Žižytė

Amžius: 1–3 m.

Presvika, 2021, 18 p.

Artėja vakaras. Visą dieną smagiai žaidęs su draugais, peliukas pavargo. Kartu su tėveliais jis ruošiasi miegoti: persirengia, valo dantukus, paklauso mamos pasakos, lopšinės. Laikas mažyliams miegoti! Šioje knygelėje tėveliai išvelgs ir patarimų, kaip žingsnis po žingsnio nuteikti vaiką miegui.

Kapt kapt kapt

INDRĖ PLIUŠKYTĖ-ZALIECKIENĖ

Amžius: 0–2 m.

Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, 2020, 16 p.

Projekto „Knygų startas“ knyga, kurią gauna visi Lietuvos naujagimiai. Švelniai kapsint lietaus lašams, krintantiems ant voverės, gėlės, baravyko, lapės ir kitur, galima smagiai keliauti spalvotais knygelės puslapiais ir pažinti pasaulį. Tekstas leidžia knygelę kartoti vėl nuo pirmo lapo. Galima rinktis ir kitas autorės knygas: „Kapt kapt kapt mieste“ – ir sekti lietaus lašus – arba keliauti kartu su muse knygoje „Bz Bz Bzt namuose“.

Kas čia lekia?

JANE FOSTER

Orig.: *Things That Go*, vertė Laura Ivoškienė

Amžius: 0–2 m.

Nieko rimto, 2020, 26 p.

Ši knygelė – puikus būdas supažindinti mažylį su transporto priemonėmis ir mokytis atkartoti jų skleidžiamus garsus. Aiškios formos, linksmi garsažodžiai ir ryškios spalvos – tinkamiausias būdas mokytis mažuosius. Susipažinti su gyvūnais padės ir kita tos pačios autorės knygelė „Naminiai gyvūnai“.

Kas kaip miega?

ALGIMANTAS STANKEVIČIUS, INGA DAGILĖ

Amžius: 0–2 m.

Žalias kalnas, 2020, 24 p.

Kaip greičiau užmigti? Galima klausytis lopšinės, bet šeima turi savo vakaro ritualą – dairytis po namus ir apžiūrinėti, kas kaip miega. Kiekvienas savo namuose ras tinkamų pavyzdžių, panašių kaip šioje knygoje: kilimas miega gulėdamas, paveikslai – kabėdami, užuolaidos miega susiglaudusios... Žaislai miega sutvarkyti... Dar vienas, kitas puslapis... Tssss... Nepažadinkim. Ir tu jau miegi.

Katinėlis ir gaidelis

Iliustr. GINTARAS JOCIUS

Amžius: 1–5 m.

Alma littera, 2023, 10 p.

Viena populiariausių lietuvių liaudies pasakų apie katinėlį ir nepaklusnųjį gaidelį. Nors išeidamas katinėlis liepė gaideliui nieko neįsileisti į namus, bet tas nepaklausė, ir jį pagrobė lapė. Nors laputė sukta, bet katinėlis ją pergudrauja ir gaidelį išvaduoja. Yra išleis-

ta daugybė šios pasakos variantų – iliustruotų, paveikslėlių knygų. Šiame knygos variante – su mygtukais – pasaką galima skaityti arba klausytis aktoriaus Giedriaus Savicko įgarsinto teksto. Puikiai tinka ir kiti pasakos leidimai, kur tekstą galima tik skaityti.

Kiaulytė žaidžia slėpynių

JULIA DONALDSON, AXEL SCHEFFLER

Orig.: *Hide and Seek Pig*, vertė Vaida Račūnaitė-Čepkienė

Amžius: 2–3 m.

Baltos lankos, 2012, 14 p.

Mažo formato knygelė su langeliais kviečia žaisti. Dvi draugės Vištytė ir Kiaulytė žaidžia slėpynių. Kiaulytė skaičiuoja iki dešimties, o Vištytė slepiasi. Nors Kiaulytė tikėjosi greitai surasti draugę, bet nei geltonas snapas už tvoros, nei ilga ausis palapinėje, nei dryžuota nosis už rožės nebuvo Vištytė. Kiaulytė suranda Strazdą, Zuikį, Voveriuką, Miegapelę ir jie prisijungia kartu ieškoti Vištytės. Mažiems vaikams patiks keliauti knygos puslapiais, vartyti langelius ir su visu būriu gyvūnų ieškoti pasislėpusios Vištytės. Tiek pat smagu vartyti langelius ir žiūrėti, kas nutiko, kitoje autorių knygoje – „Ilgaausės pogulis“.

Kur tas Micius?

PIERRE DELYE, CÉCILE HUDRISIER

Orig.: *Mais il est où ce gros matou?*, vertė Laura Ivoškienė

Amžius: 1–3 m.

Nieko rimto, 2021, 18 p.

Kur tas katinėlis Micius? Taip norisi jį paglostyti. Gal jis pas asiliukę Oną? O gal pas karvutes? Vartant užlenktus knygos langelius, tenka visur ieškoti pabėgusio gyvūnėlio. Sklaidant šią knygelę, lavinama smulkioji motorika, pastabumas, gebėjimas sutelkti dėmesį. Galima rinktis ir kitas šių autorių knygelės – „Ką tau skauda?“ ir „Į lovytę!“.

Kur dingio Spotas?

ERIC HILL

Orig.: *Where's Spot*, vertė Viktorija Labuckienė

Amžius: 1–3 m.

Nieko rimto, 2013, 24 p.

Spotas yra nenustygstantis vietoje, nuolat viskuo besidomintis, tuo pat metu ir išdykęs, ir meilus šunelis. Kur dingo tas išdykėlis Spotas? Visuomet mažyliams smagu vartyti kartoninių knygių lankelius ir ko nors ieškoti. Šįkart ieškosime geltono šuniuko su dėmele. Tai pirmas ir pats garsiausias Spoto nuotykis. Jeigu patiko, galima rinktis ir kitas knygeles: „Spotas keliauja į kaimą“, „Spotas linki labos nakties“, „Spotui patinka darželyje“, „Spotas gamtoje“.

Kur ropoja boružiukas?

KATHARINA WIEKER

Orig.: *Mein grosses Spurbuch – wohin krabbelt der kleine Marienkäfer?*, vertė Laima Kuprienė

Amžius: 2–4 m.

Nieko rimto, 2021, 10 p.

Boružiukas labai nori į darželį. O darželis taip toli! Kad jį pasiektų, reikia keliauti per pievas, upes, sodus ir laukus, kur knibždėte knibžda pelių, drugelių, kiškių, vikšrų, sraigių ir paukščių. Ar kelias visada toks ilgas? Ar boružiukas atvyks laiku? Reikėtų padėti mažyliui surasti kelią! Judinant žaislinę figūrėlę, lavinami motoriniai įgūdžiai ir keliaujama vingiuotu pievų takeliu. Ką dar pakeliui mato boružiukas? Ugdomas vaiko pastabumas, gebėjimas atpažinti, kartu plečiasi jo žodynas.

Labai alkanas vikšrelis

ERIC CARLE

Orig.: *The Very Hungry Caterpillar*, vertė Aistė Dagytė

Amžius: 0–3 m.

Alma littera, 2010, 26 p.

Tai nepaprastai graži knygelė, jau daugybę metų stebinanti viso pasaulio mažylius. Storalapėje knygoje jaukiai ir šiltai pateikiama universali istorija apie augimą ir kismą. Mažiesiems pasakojama apie mažytį vikšrelį, kuris buvo labai labai alkanas, todėl šlamštė viską, ką tik rasdavo pakeliui. Tiek daug, kad net pilvelį suskaudo. Knygos pabaigoje vikšrelis patiria transformaciją – jis susisuka į kokoną ir išlenda jau tapęs žaviu drugeliu. Knygelė padeda pažinti spalvas, savaitės dienas, moko skaičiuoti. Knygos puslapiuose išpjautos skylutės, tad vaikas, mokydamasis skaičiuoti ar tiesiog žaisdamas, gali į jas kaitioti pirštus.

Lėtasis Samsonas

BETHANY CHRISTOU

Orig.: *Slow Samson*, vertė Tomas Einoris

Amžius: 3–6 m.

Nieko rimto, 2020, 33 p.

Nuotaikingas pasakojimas apie draugų labai mylimą, draugišką ir paslaugų Samsoną, kuris nuolat visur vėluoja. Jis toks lėtas, kad pavėluoja net į gimtadienius. Juk taip nesmagu kaskart nespėti nei torto paragauti, nei kartu su visais pažaisti... Laimei, draugai tam ir skirti, kad rastų išeitį net iš kebliausių situacijų! Knyga atlieka ryškią ugdomąją funkciją: aiškinamas laiko suvokimas, skatinamas paslaugumas, draugiškumas, gebėjimas priimti kitą tokį, koks jis yra. Žiūrinėjant iliustracijas su daug įdomių ir šmaikščių detalių, lavėja pastabumas, gebėjimas susikaupti, išlaikyti dėmesį.

Loris Lėtapėdis

EVELINA DACIŪTĖ, iliustr. GRETA DUOBIENĖ

Amžius: 2–6 m.

Alma littera, 2023, 22 p.

Šiltuose kraštuose gyvenantis primatų genties gyvūnas lėtasis loris įkvėpė rašytoją sukurti knygelės personažą Lorį Lėtapėdį. Ak, kaip Loriui nesiseka! Vos spėja apsiauti pačiužas ir užsivilkti palta, o už lango jau skleidžiasi žibuoklės... Kol persiauna batus ir susišukuoja – žiū, jau ir vasara! Šmaikšti istorija apie žavųjį Lorį supažindina su besikeičiančiais metų laikais ir skatina į kasdienius nutikimus pasižiūrėti su humoru.

Lukas ir Tukas

EMILY GRAVETT

Orig.: *Cyril and Pat*, vertė Violeta Palčinskaitė

Amžius: 4–6 m.

Tyto alba, 2021, 32 p.

Linksma ir pamokanti istorija apie tikrą draugystę ir gebėjimą priimti kitą kitokį. Lukas – vienintelis voveriukas parke, todėl labai vienišas. Kartą jis sutinka Tuką – didelį, pilką... žiurkiuką. Bet Lukas mano, kad naujasis pažįstamas – taip pat voveriukas. Toks kaip ir jis! Pagaliau turės draugą! Parke bičiuliai prisigalvoja įvairiausių žaidimų ir linksmybių. Tačiau ne visiems ši draugystė atrodo tinkama. Juk

žiurkės ir voverės – visai ne draugai! – gąsdina juos. Tačiau Luko gyvenimas be Tuko, daug nuobodesnis ir... pavojingesnis. Tenka pripažinti, kad kai kurie dalykai yra svarbesni nei būti vienodiems. Iš tiesų, visai nesvarbu, ar tavo uodega puri, ar tik ilga.

Mamyte, aš tave myliu

ILIISTR. DENISE HUGHES

Orig.: *Mommy, I Love You*, vertė Reda Puodžiukė

Amžius: 1–2 m.

Baltos lankos, 2021, 12 p.

„Mamyte, aš tave myliu. / Nebaisūs man jokie šaltukai <...> / nes šildo tavo bučinukai.“ Knygelės personažai – tigras, pandos, beždžionės, drambliai, kengūros – pasakoja apie be galo svarbų ir magišką mamos ir vaiko ryšį. Žiūrindami šią knygelę, mažyliai tikrai nenuobodžiaus: kaskart atvertus naują puslapį mažos rankelės ras vis kitokią judančią detalę ar smagų liesti paviršių. Žaisminga knygelė padės mažyliams įsiminti pirmuosius žodžius, skatins pažinti pasaulį, jausti mamos meilę.

Mažas kaip vabalėlis

KOTRYNA ZYLĖ

Amžius: 0–4 m.

Dvi tylos, 2020, 18 p.

Trumpa istorija apie pasaulį atrandantį vabalėlį. Dėl unikalios jos turinio skirtingos amžiaus grupės knygą pažins skirtingais lygmenimis. Kūdikius iki 18 mėn. domins puslapių išpjovos, spalvos, skaitančiojo intonacijos ir pasikartojimai. Augesni mažyliai kartu su vabalėliu Ūpu atras vis platesnio, draugiško ir įvairaus pasaulio pažinimo džiaugsmą. Kartu skaitantys suaugusieji išvelgs gilesnius istorijos sluoksnius: į pasaulį atkeliaujančio mažylio istoriją, suvokimo pločio ir žiūros taško svarbą mūsų gyvenime.

Nebijok aštrių dantų!

ROSIE GREENING, iliustr. JESS MOORHOUSE

Orig.: *Don't Feed the Animals*

Amžius: 2–5 m.

Egmont Lietuva, 2020, 10 p.

Knygos personažai – liūtas, gepardas, lokys – moko vaikus sveikiau maitintis. Vietoj saldinių, bulvyčių ar mėsainio, pasiūlomas medutis, sriuba, troškiny. Taip pavalgę net ir didžiausi plėšrūnai tampa draugiški ir linksmi. Knygoje išpjautos skylutės leidžia pačiupinėti ir pajusti stiprius ir sveikus žvėrių dantukus. Bet tik tų, kurie nepiktinaudžiauja saldumynais.

Pelėdžiuk, čia tu?

SAM TAPLIN, iliustr. ESSI KIMPIMÄKI

Orig.: *Are You There Little Owl?*, vertė Laura Ivoškienė

Amžius: 2–4 m.

Nieko rimto, 2020, 14 p.

Šioje knygelėje mažyliai, žvilgčiodami pro kartotinės knygutės skylutes, galės smagiai ieškoti besislapstančio pelėdžiuko. Bet jį surasti ne taip paprasta! Lengviau surasti žaidžiančias voverytes, plazdančius šikšnosparnius, danguje žibančias žvaigžduotes. Pelėdžiuk, kur tu? Knygelė lavina motorikos įgūdžius, pastabumą ir gebėjimą atpažinti objektus žaidžiant.

Petsonas ir Findusas konstruoja mašiną

SVEN NORDQVIST

Orig.: *Petson och Findus bygger en bil*, vertė Elžbieta Kmitaitė

Amžius: 2–4 m.

Nieko rimto, 2020, 12 p.

Dėdulė Petsonas mielai pamiegotų ilgiau, bet katinas Findusas jį žadina nuo pat ankstaus ryto – laikas konstruoti mašiną! Žaisminga knygelė su atvartais ir ištraukiamomis detalėmis suteiks daug džiaugsmo valandų – kartu su Petsonu ir Findusu. Kartu ne tik konstruosite mašiną ir važinėsite, bet ir kartu kelsitės, pusryčiausite, ieškosite, kas slepiasi virtuvės spintelėse, spėliosite, kodėl danguje skraido karvės, ir, žinoma, vakare kartu ruošitės miegot.

Pirštinė

MARIUS ZAVADSKIS

Amžius: 2–4 m.

Versus aureus, 2013, 31 p.

Daugeliui žinomas liaudies pasakos siužetas, kaip į senelio pamestą pirštinę susigrūda galybė gyvūnų, atskleidžiamas naujai. Me-

nininko sukurtos nepaprastai gyvos, įstabiai margos ir žaismingos iliustracijos prikausto dėmesį, o glaustas tekstas nepaleidžia – verčia pasakoti plačiau. Pasiruoškite užkurti savo fantaziją ir perskaitytę vieną sakinį, tęsti pasaką. Vaikams bus nesunku papildyti intriguojantį tekstą! „Skrido sušalusi musė. Sušilo ir suzvimbė. Bzzzz... Atstraksėjo kiškis. Pasiuvo skiautinių... Lapė pykstelėjo petardą... Atkriuksėjo šernas. Prisivirė sriubos...“ Ir taip gimsta dar viena nauja pasaka!

Slėpynės

NADIA KOVALIOVA

Amžius: 1–3 m.

Žalias kalnas, 2025, 28 p.

Vieną saulėtą dieną penki zuikiai išėjo pažaisiti. Smagiausias žaidimas – slėpynės. Kaip jiems sekėsi ir kuris pasislėpė gudriausiai, pasakojama smagioje knygelėje patiems mažiausiems. Galima slėptis kartu ir mokytis skaičiuoti. Vienas, du trys... dešimt – einu ieškot!

Tai mano gėlė!

ALICE HEMMING, NICOLA SLATER

Orig.: *Don't Touch That Flower*, vertė Ugnė Giese

Amžius: 2–5 m.

Alma littera, 2023, 27 p.

Voveriukas nesitveria džiaugsmu. Atėjo pavasaris, ir pražydo gėlė – nieko gražesnio jis nebuvo regėjęs! Voveriukas nusprendė, kad ši gėlė yra JO. Po to, kas nutiko rudenį (dingo visi lapai!), Voveriukas itin budrus... Jis akylai saugos gėlytę ir, žinoma, neišsivers be savo geriausio draugo Paukštelio pagalbos. Knygelė supažindina vaikus su metų laikų kaita ir tos kaitos ženklais gamtoje, skatina gamtos supratimą, moko tinkamai rūpintis gėlėmis, parodo, kad gamtos grožybės priklauso visiems ir visi turi teisę jomis gėrėtis. Knyga nestokoja humoro ir juokingų situacijų. Jeigu norite sužinoti, kaip rudenį dingo visi lapai, skaitykite šių autorių knygelę „Lapų vagis“.

Tylioji knygelė

DEBORAH UNDERWOOD, iliustr. RENATA LIWSKA

Orig.: *The Quiet Book*, vertė Violeta Palčinskaitė

Amžius: 2–5 m.

Nieko rimto, 2014, 32 p.

Knyga kviečia pažinti tylą – ji tokia skirtinga. Šioje švelniai, pastelinių spalvų pieštukais iliustruotoje knygoje užfiksuota daug skirtingų tylos akimirų: nuo kupinos laukimo iki ištikus nuostabai. Neįtikėtina mieli lokiai, triušiai, žuvys, paukščiai ir iguanos kuria įvairias tylos situacijas. Kviečia įsiklausyti, kaip skamba kupina ramybės tyla, kai geri draugai tyloje susikalba ir be žodžių; kaip alsuoja kvapą gniaužiančio laukimo tyla pramogų traukinuke ar švelnaus gerumo tyla, kuri gimsta migdant sesutę ar broliuką...

Žvėrių kirpykla

VAIVA JALO

Amžius: 2–5 m.

Alma littera, 2022, 30 p.

„Diena ši lamai kitokia – / šiek tiek baugi, šiek tiek keista... / tikrų tikriausia nežinia, / kaip pasitiks ją kirpykla.“ Lamos gaurai tiek užaugo, kad per juos nieko nebemato! Jai šiek tiek baugu, nerimauja, kaip seksis kirpykloje?.. Bet pamačiusi, kokie laimingi ir išgražęję iš kirpyklos išeina kiti žvėreliai, ji irgi drąsiai sėdasi į kirpėjos kėdę. Smagi ir žaisminga istorija skatina pozityvų požiūrį į kirpyklas ir kirpimąsi, supažindina su daugybe skirtingų šukuosenų stilių. Aiškios ir švelniai juokingos iliustracijos įtraukia ir skatina tyrinėti.

Eiliuotos knygos ankstyvajam skaitymui

Ant didžiulės musmirės

MIES VAN HOUT

Orig.: *Daar buiten loopt een schaap*, vertė Antanas Gailius, eiliavo

Alma Karosaitė

Amžius: 2–4 m.

Nieko rimto, 2014, 32 p.

Eilėraštukai nyderlandų liaudies motyvais, lietuviškai sueiliuoti poetės Almos Karosaitės. Ar matei kada sumuštinis tepančias meškas? O šimtakoji, kantriai valantį batus? Gal kartu su nykštukais reikėtų patikrinti taškuotos musmirės koto stiprumą? Šiuos ir dar daugiau neįtikėtinų nuotykių galima patirti kartu su voruuku keliaujant šios knygelės puslapiams. Knygelė lavina pastabumą – kiekviename atvertime reikės rasti voruuką. O kas ta naujoji draugė, kuria

neatsidžiaugia voriuokas? Ne mažiau įdomi ir kita šio autoriaus knygelė – „Ten, lauke, miega avelė“.

Apie mažą kiaulaitę, kuri negalėjo pasakyti NE

SABINE LUDWIG, SABINE WILHARM

Orig.: *Die Geschichte vom kleinen Schwein, das nicht Nein sagen konnte*, vertė Indrė Dalia Klimkaitė, eiliavo Alma Karosaitė

Amžius: 3–6 m.

Gimtas žodis, 2012, 30 p.

Kartą gyveno kiaulaitė, kuri labai norėjo išsimaudyti. „Su kamuoliu, knyga, ratu. / Su skrybėle, su daug daiktų...“ ji iškeliavo prie jūros. Bet su visais daikteliais daikteliukais pasiekti jūrą nelengva. Visi tave stabdo, kažko prašo, nes tu – geraširdė. Katė paprašė skrybėlaitės, kiškiai – kamuolio, krokodilui prireikė saulės akinų, o godišius barsukas išviliojo užkandžių sausinius... Tačiau galiausiai kiaulaitė praranda savitvardą ir istorija baigiasi purvo vonia. Galbūt kiaulaitei vis dėlto reikėjo dažniau sakyti „ne“? Poetės Almos Karosaitės sueiliuota nuotykinga vasaros istorija turi ir paslėptą prasmę: moko vaikus, kad kartais reikia įstengti pasakyti „ne“.

Dovana pelytei

RASA DMUCHOVSKIENĖ, iliustr. IEVA ZALEPUGAITĖ

Amžius: 1–4 m.

Jūsų Flintas, 2021, 14 p.

Ryški ir linksma knyga apie katytę ir pelytę. „Į gimtadienį pelytei / nešė dovaną katytė“, – bet bailiukė pelė slepiasi nuo katės. Vaikai turės padėti katytei surasti pelytę, antraip pelytė liks be gimtadienio dovanos. Knygelė su atvartais, kai reikia rasti paslėptas detales, visuomet džiugina vaikus. Tai tiesiog žaidimas, padedantis sutelkti dėmesį. Knygelė skatina smalsumą, lavina smulkiąją motoriką, o nuolat pasikartojančios teksto eilutės: „Ko slepies? Išlįsk greičiau, / uodegytę pamačiau“, – žavi nuspėjamumu, lavina atmintį, padeda greičiau išmokti atmintinai.

Du gaideliai

Iliustr. MARIJA SMIRNOVAITĖ

Amžius: 0–3 m.

Alma littera, 2022, 10 p.

Kartoninė knyga su mygtukais, joje pateikiamas vienos populiariausių lietuviškų dainelių tekstas ir įgarsinimas. Klausydami vaikų įdainuotos dainelės, mažieji patys galės greičiau išmokyti žodžius ir įsiminti melodiją. Knygelė skatina kalbos raidą, turtina žodyną, lavina vaiko ritmo pojūtį ir muzikinę klausą. Galima rinktis ir anksčiau garsinės knygos leidimus su kitų dailininkų iliustracijomis. Arba knygeles tik su dainelės tekstu, be įgarsinimo.

Džyru džyru greitakalbės

AUŠRA ŽIČKIENĖ, iliustr. SKIRMANTĖ BŪDVYTĖ

Amžius: nuo 2 m.

Baltos lankos, 2025, 10 p.

Šioje garsinėje knygoje penkios gerai žinomos greitakalbės paverto linksmomis vaikiškomis greitadainėmis. Visos tartį lavinančios dainelės pradedamos lėtai, aiškiai tariami jų šnypščiamieji, gargiamieji, barbenamieji garsai ir skiemenys, o baigiamos šmaikščiai ir greitai, kad ir suaugusieji kartu galėtų pamiklinti liežuvį bei leisti į smagų tarties iššūkį. Dainų atlikėjai Vytautas Leistrumas ir Kotryna Stasikėlė sudainuoja penkias greitakalbes – „Gervė gyrūnė gyrėsi“, „Šeši šunys šokinėja“, „Pakopa po pakopos“, „Darže beržas“, „Šešios žąsys“, kurias logopedai rekomenduoja lavinant r, š, ž, p, k, d, b garsų tarimą.

Geriausia pasaulyje mamytė!

ELENI ZABINI, SUSANNE LÜTJE

Orig.: *Liebste Mama der Welt!*, vertė Antanas A. Jonynas

Amžius: 2–4 m.

Nieko rimto, 2012, 16 p.

Kieno – ančiuko, bebriuko, voveriuko, meškiuko, kačiuko, o gal lapiuko – mamytė geriausia? „Laputė, meškis ir voverytė / skuba pakelt kuo greičiau letenytę, / kai tik miškely kas nors paklausia: / kieno mamytė pasauly geriausia?“ O kai pasigirsta klausimas: „Kodėl?“ – užtvindo atsakymų gausa: mamytė žaizdelę kruopščiai nušluosto ir pleistriuku užklijuoja, švelnios mamytės letenėlės nuvalo pieną nuo nosytės, sušalus užkaičia kvapnios arbatos... Apie šeimos santykius galima rasti ir daugiau šių autorių knygų: „Geriausias pasaulyje tėvelis!“, „Geriausias pasaulyje senelis!“, „Geriausia pasaulyje močiutė!“.

Grufas

JULIA DONALDSON, iliustr. AXEL SCHEFFLER

Orig.: *The Gruffalo*, vertė Violeta Palčinskaitė

Amžius: 3–5 m.

Alma littera, 2022, 25 p.

Mažam peliukui plėšrūnų pilname miške labai pavojinga. Nebent tas peliukas nepaprastai protingas! „Grufas – tai grufas. / Nejaugi nesupratai! / Jo iltys baisios, baisūs nagai. / Nasrai ir dantys – menki juokai.“ Savo išgalvota pabaisa grufu peliukas gąsdina kiekvieną, kas tik taikosi jį suryti – lapę, pelėdą ir netgi gyvatę. Vos išgirdę apie grufą nagus ir iltis šie bėga nuo peliuko tolyn neatsisukdami, o mažylis patenkintas kvatojasi! Bet ką darys peliukas, jei pasirodys, kad grufas visai neišgalvotas? Ar pavyks gudruoliui išsisukti ir nuo grufą nasrų? Ne mažiau įdomus ir kitas pasakojimas – „Grufą vaikas“.

Ingrida ir tėtis

KATERINA JANOUCH, iliustr. MERVI LINDMAN

Orig.: *Ingrid och papa*, vertė Rosita Makauskienė

Amžius: 2–4 m.

Nieko rimto, 2014, 28 p.

Žaismingas pasakojimas apie dukters ir tėčio dieną. Ingrida – tikra tėčio dukrelė. Juk jis toks geras: ir batukus suranda, ir žaisliukus pataiso. Kartu jie šėlsta žaisdami cirką, statydami traukinį iš kėdžių ir net eidami apsipirkti. Taip laikas bėga nepastebimai. Juk su mylimu tėčiu paprasta diena gali būti kupina džiugesio! Knygelė lavina ir stiprina emocinį intelektą. Išleista ir daugiau knygelių apie Ingridos nuotykius: „Ingrida nori pliuškentis“, „Ingrida ir pleistriukai“, „Ingrida, laikas į lovytę“.

Kaip Grikis berniuką augino

DAIVA ČEPAUSKAITĖ, iliustr. REDA TOMINGAS

Amžius: 3–6 m.

Žalias kalnas, 2022, 24 p.

Su humoru, remiantis apversto pasaulio logika sukurtas eiliuotas pasakojimas, kaip šuniukas prižiūri berniuką: „Aš jį išvedu į lauką, / mokau vaikščioti greta, / aš neglostau jo prieš plauką, / žiūriu, nosis ar šalta.“ Paprastai šunelius, katinus ar žiurkėnus vadiname savo augintiniais. Bet ar neatrodo, kad kartais jie mus augina? Lengvai, pre-

ciziškai sueiliuotas pasakojimas būtent apie tai. Knyga moko džiaugtis, draugauti, rūpintis, mylėti.

Kaip pelėdžiukas iš namų pabėgo

MARIUS MARCINKEVIČIUS, iliustr. AGNĖ NANANAI

Amžius: 3–5 m.

Alma littera, 2020, 40 p.

Nuotaikinga eiliuota pasakėlė prasideda piktai, bet baigiasi – labai gražiai ir šiltai! Pasitaiko dienų, kai nei namai, nei tėvai nemieli... Ir galvoje sukasi mintys, kaip būtų puiku nuo visų pabėgti... Taip atsitiko ir mažajam pelėdžiukui. Viską metęs, jis patraukė pats sau vienas į girią nuotykių ieškoti. Bėgiojo, paikiojo, medžiojo, kol... atrado geriausią draugę! Knygelė lavina ritmo ir rimo pojūtį, skatina pažinti ir įveikti sunkias emocijas. O kartu tai pamokantis pasakojimas apie draugystę.

Labanakt, žvaigždute!

ELENI ZABINI, SUSANNE LÜTJE

Orig.: *Gute Nacht, kleiner Stern!*, vertė Ramutė Skučaitė

Amžius: 2–4 m.

Nieko rimto, 2012, 16 p.

Kai dangų užpila žvaigždučių banga, mažajam lokiukui metas į lovytę. Palaukit! O kodėl viena žvaigždutė šitaip mirga? Galbūt sušalo ir susirgo? Didysis ir mažasis lokiai nusprendžia sušildyti ją vilnone kepurėle. Bet kaip pasiekti ją danguje? Lokiai ieško išeičių, ir padėti sutinka paprastos ilgos kopėčios – nutiesia kelią lig dangaus. Kepurėtoji žvaigždelė mirkteli lokiukui – matyt, ji šitaip atsidėkoja. Knygelė moko nebūti abejingiems, bandyti padėti ištikus nesėkmei, ligai.

Mano dainelės

Iliustr. RASA JONI

Amžius: 0–3 m.

Alma littera, 2022, 10 p.

Kartoninė knyga su mygtukais, kurioje rasite vaikų mėgstamas daineles: „Virė virė košė“, „A-a pupa“, „Jurgeli meistrelė“, „Tindi rindi riuška“. Puikus ir kitas dainelių leidimas – su Ievos Zalepugaitės iliustracijomis.

Mažųjų lopšinės

AISTĖ SMILGEVIČIŪTĖ, ROKAS RADZEVIČIUS, iliustr. DOVYDAS

ČIUPLYS

Amžius: 0–3 m.

Baltos lankos, 2024, 12 p.

Šioje knygoje rasite šešias lietuviškas lopšines: „Pele, pele, nešk miegelį“, „Atvažiuoja meška“, „Čiūčiulis Miegelis“, „Oi, tu bitaitė“, „Vėjo sūnelis“, „Vilkas pečių kūrena“. Lopšines įgarsino grupės „Skylė“ dainininkai, o ramiams, šviesiems jų balsams akompanuojama tikrais instrumentais. Dainuojamos lopšinės bei linksmi paveikslėliai leis greičiau ir paprasčiau nusiteikti saldžiam miegui. Knygelės lapai kartoniniai, todėl lengva vartyti, tyrinėti, maigyti mygtukus – mažieji net patys vieni galės klausytis.

Miegas

MARIUS MARCINKEVIČIUS, iliustr. LAURA TULAITĖ

Amžius: 2–6 m.

Tikra knyga, 2020, 24 p.

Rašytojas pripažino, kad tekstą šiai knygai parašė, kai pats vieną naktį negalėjo užmigti. Mintyse praplaukė dešimtys vaizdų, kuriuos paskui autorius pavertė žodžiais, sueiliavo. Išgirdę, kad „tyliai snaudžia miško gėlės, / miega kiškis susivėlęs. / Snaudžia upė ir upe-lis, / miega akmenys prie kelio, / ir namai akis užmerkė, / net gamyklos garsiai knarkia...“, mažieji palengva nukeliaus į sapnus. Dailininkės nuomone, ne tik įtraukiantis, lengvai plaukiantis eiliuotas tekstas, bet ir knygos puslapiai – juodi kaip naktis – padeda nurimti ir užmigti. Čia juoda spalva pasirinkta nakties ir ramaus miego simboliu. Tamsiame fone išryškėjančios iliustracijos tarsi sapno gijos keliauja per visą knygą ir kviečia pasinerti į miego karalystę.

Opa opa opapa

Iliustr. VILIJA KVIESKAITĖ

Amžius: 0–3 m.

Alma littera, 2023, 10 p.

Klausydamiesi mažieji ne tik susipažins su liaudies dainomis – „Katu katu katutes“, „Augo žirnis ir pupa“, „Tupi žvirblis kamine“, „Bū bū, aš jaučiukas“ ir mokysis jas dainuoti, bet ir lavins muzikinę

klausą, turtins žodyną. Galima rinktis panašią to paties pavadinimo dainų knygelę su Marijos Smirnovaitės iliustracijomis.

Paveikslėlių knygos

Akmenėlis

MARIUS MARCINKEVIČIUS, iliustr. INGA DAGILĖ

Amžius: 8–12 m.

Tikra knyga, 2020, 56 p.

Taip galėjo nutikti Vilniuje. Ir Kaune. Taip pat Varšuvoje, Berlyne, Romoje, Paryžiuje... Tai istorija apie Eitaną, gabų smuikininką, ir Rivką, drąsiausią mergaitę pasaulyje, kuri turi šunelį ir didžiuojasi randu virš lūpos. Jų kvartale „klega vaikai, loja šunys ir šnekasi moterys“, ir visa tai būtų gražu ir idiliška, jeigu ne vienas didelis, tamsus „bet“ – iš šio kvartalo niekas negali išeiti, o peržengus jo vartus niekada nebegrįžtama... Šios plonytės ir lengvutės paveikslėlių knygos puslapiuose skleidžiasi pasakojimas apie vieną tamsiausių žmonijos istorijos etapų – Holokaustą. Knygos autoriai apie žydų tautą ištikusią nelaimę kalba jautriai, dėmesingai, iš mažo vaiko perspektyvos.

Antis, mirtis ir tulpė

WOLF ERLBRUCH

Orig.: *Ente, Tod und Tulpe*, vertė Rūta Jonynaitė

Amžius: nuo 7 metų

Odilė, 2018, 32 p.

Knygoje paliečiama vaikų literatūroje neįprasta, bet labai svarbi – gyvenimo pabaigos – tema. Vaikai anksčiau ar vėliau paklausia tėvų, senelių, auklėtojų apie mirtį. Atsakymo jie laukia kuo aiškesnio, be užuolankų. Autorius meniškais piešiniais, taupiais sakiniais, šiltai ir su humoru atskleidžia mirties kaip neatsiejamą gyvenimo dalies vaizdinį ir kartu galimybę su ja susidraugauti. Knyga praturtina, praplečia vaikams skirtų knygų temų ratą, taip pat gali padėti sustiprinti vaikų ir suaugusiųjų ryšį, per kartu skaitomą knygą aptariant svarbius gyvenimo klausimus. 2006 metais šios knygos autorius apdovanotas H. Ch. Anderseno medaliu kaip dailininkas, vėliau pelnė ir Astridos Lindgren premiją.

Antis patrankoje

JOY COWLEY, iliustr. ROBYN BELTON

Orig.: *The Duck in the Gun*, vertė Viltaras Aksnėnas

Amžius: 4–8 m.

700 eilučių, 2020, 36 p.

Generolas ir jo vyrai rengiasi apšaudyti miestą, su kuriuo kariauja. Bet Karys praneša Generolui blogą naujieną – negalima užtaisyti patrankos, nes jos vamzdyje lizdą susisukusi antis! Pasiryžęs neleisti, kad kažkokia antis sukludytų armijai, Generolas eina pas priešininkų miesto Ministrą Pirmininką, nusiteikęs rasti išeitį iš padėties. Juk viena antis negali sustabdyti visos armijos!..

Apsemti

MARIAJO ILUSTRAJO

Orig.: *Flooded*

Amžius: nuo 3 m.

Apkabink mėnulį, 2023, 40 p.

Humoristinis ir įkvepiantis pasakojimas apie miesto gyventojus, kuriuos netikėtai ima semti vanduo. Jis kyla po truputį, todėl gyvūnai pernelyg nesirūpina – tikisi, kad situacija išsispres savaime. Tačiau, kaip ir visos nesprenžiamos bėdos, taip ir ši tik didėja, kol gyventi po vandeniu tampa nebeįmanoma. Šlapią iššūkį gyvūnai įveikia dirbami kartu ir vieningai sutarę, kad kilus net ir menkiausiai bėdai ateityje jos neignoruos ir įsiklausys net ir į mažiausio padarėlio perspėjimus apie bręstančią nelaimę. Knyga ugdo bendruomeniškumo jausmą, moko dirbti komandoje, nebijoti iššūkių ir išklausti visų nuomonių.

Apie Lapiną, kuris pametė protą

MARTIN BALTSCHKEIT

Orig.: *Die Geschichte vom Fuchs, der den Verstand verlor*, vertė Rūta Jonynaitė

Amžius: nuo 4 m.

Odilė, 2020, 40 p.

„Daug žinosi, ilgai gyvensi“, – taip manė Lapinas ir pragyveno ilgą, nuotykių kupiną gyvenimą. Bet jis truputį klydo. Anksčiau ar vėliau pasensta ir jauni, gudrūs, stiprūs lapinai. Lapinas pradėjo tai šį, tai tą pamiršti. Kartą jis nerado kelio į namus, kitąkart išėjo

į medžioklę ir pamiršo medžioti, o vieną dieną pamiršo, kad jis – lapinas. Žąsys ir avys ėmė tyčiotis iš jo, tada jis supyko ir norėjo jas suėsti, bet ir tai tuojau pamiršo – ir palinkėjo visoms labos dienos. Galiausiai jį rado jaunieji lapiukai, parsivedė namo ir užgydė jam žaizdas. Tik proto jau nebepagydė, nes protą Lapinas pametė, ir niekas nežinojo kur.

Aš nenoriu būti princesė

GRZEGORZ KASDEPKE

Orig.: *A ja nie chce być księżniczką*, vertė Birutė Jonuškaitė

Amžius: 3–7 m.

700 eilučių, 2017, 32 p.

Šmaikštus ir pamokantis pasakojimas apie tai, kad išmintis svarbesnė už grožį, ir visada verta būti savimi. Ir kas pamanytų, kad tokia miela mergaitė gali būti šitoks grėsmingas slibinas? To nesitikėjo nei jos mama, nei tėtis, nei senelė, nors senelis visad turėjo šiokių tokių įtarimų. Ryžtingoji Marija gimtuosiuose namuose sukels nemažą sumaištį.

Atgijęs namas

MARTIN WIDMARK, iliustr. EMILIA DZIUBAK

Orig.: *Huset som vaknade*, vertė Mantas Karvelis

Amžius: nuo 5 m.

Nieko rimto, 2019, 40 p.

Senasis Larsonas gyvena vienas dideliame tamsiame name ir yra toks paniurėlis, kad net jo paties katinas nuo jo pabėgo. Taip Larsonas ir būtų gyvenęs nevėdintuose ir pilnuose dulkių namuose tarp nuvytusių gėlių, jei ne kaimynų berniukas. Tas vienišam ir piktam senukui palieka prižiūrėti vazoną, iš kurio turėtų išaugti gėlė. Kas galėjo pagalvoti, kad mažas vazonėlis atneš tokių didelių pokyčių? Jautri ir subtili istorija apie tai, kaip mažas daigelis gali praskaidrinti net labai didelį liūdesį, o parodytas dėmesys ir rūpestis suminkština net kiečiausią širdį.

Baisieji Alano dantys

JARVIS

Orig.: *Alan's Big Scary Teeth*, vertė Laura Gineitienė

Amžius: 2–5 m.

Burokėlis, 2016, 32 p.

Tankiose džiuŋglėse gyveno Alanas – labai baisių aligatorių giminės palikuonis. Kas rytą jis rūpestingai išsiblizgindavo žvynus, pasigaląsdavo nagus, nusišveisdavo dantis, prieš veidrodį parepetuodavo šiurpias grimasas ir išeidavo gąsdinti džiuŋglių gyventojų. Šie drebėdavo ir puldavo slėptis, išgirdę baisų riaumojimą. Tačiau niekas nežinojo, kad po ilgos ir sunkios gąsdinimo dienos grįžęs į savo pelkę Alanas išsiima ir į jam vienam žinomą slėptuvę pasideda savo netikrus dantis. Deja, vieną dieną Alano dantys dingsta. Ką dabar daryti krokodilui, kuris, be gąsdinimo, nieko kita nemoka daryti? O gal džiuŋglių žvėris pavyks išgąsdinti ir be baisių dantų?

Batuotas katinas

CHARLES PERRAULT, GABRIEL PACHECO

Orig.: *Le Chat botté*, vertė Indrė Šeputienė, Sonata Latvėnaitė-Kričienienė

Amžius: 4–8 m.

Muzikija, 2018, 30 p.

Mirdamas malūnininkas paliko savo sūnums malūną, asilą ir katiną. Jaunėlis, gavęs katiną, labai nusiminė, tačiau sumanusis pūkuočius tarė: „Nesikrimsk, mano šeimininke! Duokš maišą ir batų, kad galėčiau bristi per pelkęs ir purvyną, ir pamatysi, kad, turėdamas mane, nesi toks neturtingas, kaip kad tu įsivaizduoji.“ Taip prasideda visame pasaulyje žinomos europietiškos pasakos prancūziška interpretacija. Šioje knygoje pasaka atgijo dėl talentingo Meksikos iliustruotojo Gabrieliaus Pacheco darbų. Į gerai žinomą pasakojimą pažvelgti kitomis akimis galima pasirinkus ir kitą leidimą, kitą interpretaciją – japonų rašytojos ir iliustruotojos Ayano Imai sukurta to paties pavadinimo knyga.

Baubaimė

BENAS BĖRANTAS, VILIJA KVIESKAITĖ

Amžius: 3–6 m.

Nieko rimto, 2018, 32 p.

Kas baisiau: kad kažkas nakčia pagrobė kamuolį ar temstant leisti jo ieškoti į mišką? O jei sutiksi BAUBĄ? Voveriukas ir varniukas pasiryzę surasti dingusį kamuolį, net jei teks įveikti ir pačią didžiausią BAUBAIMĘ. Jaukiai iliustruota istorija ne tik pralinksmins ir

paskatins kurti naujus žodžius, bet ir suteiks progą pasikalbėti apie baimes – juk net ir drąsiausi ko nors bijo. Pirmoji voveriuko ir varniuko nuotykių knyga – „Riešutortas“.

Brolis; Sesė

ROCIO BONILLA

Orig.: *Germans*

Amžius: 3–6 m.

Apkabink mėnulį, 2021, 24 p., 24 p. Apverčiamas leid.

Jei turite brolių ar seserų, puikiai žinote, kiek daug džiaugsmo, bet ir erzulio jie gali atnešti. Šioje knygoje autorė su humoru žvelgia į brolio ir sesers santykius pačių mažiausiųjų akimis bei širdimis. Kaip brolis mato vyresnę sesę? O ką ji galvoja apie brolį? Knygą galima skaityti iš abiejų pusių – jose pateikiamos skirtingos vaikų perspektyvos, mintys ir išgyvenimai. Pasakojimo viduryje brolio ir sesers istorijos simboliškai susitinka, šeimoje atsiradus trečiam vaikui. Tuomet jie iš naujo pamato vienas kitą kaip draugą ir kaip paramą. Knyga skatina pozityviai žvelgti į kartais painius brolių ir seserų santykius, iškelti svarbius klausimus, sužadinti dėkingumo ir bendrystės jausmą.

Chameleono sapnai

JURGA VILĖ, LINA SASNAUSKAITĖ

Amžius: 5–8 m.

Tikra knyga, 2021, 42 p.

Chameleonas Leonas vaikštinėja prie jūros. Šviečia saulė, dvelkia švelnus vėjelis. Staiga kelią jam užtveria keturi dideli. Leonas sustoja, pakeičia spalvą, pasišiauria. Dideli neišsigąsta. Savo radinį jie gabenasi į miestą, į keisto kvapo butą, apgyvendina akvariume. Chameleoną Leoną apima juodas liūdesys. Kas jį išsklaidys? Ir kaip jam seksis gyventi žmonių namuose?

Česteris

AYANO IMAI

Orig.: *Chester*, vertė Tomas Einoris

Amžius: 5–8 m.

Nieko rimto, 2013, 25 p.

Česteris, baltas šuniukas juodais lopais, laimingas gyvena įprastai – kaip ir visi šunys – mylinčių šeiminių namuose. Bet vieną dieną viskas pasikeičia... Česteris pasiima pavadėlį, po pažastimi pasikiša savo namelį ir iškeliauja ieškoti naujų namų. Pasaulinį pripažinimą pelnusi japonų rašytoja ir iliustruotoja svajingai pasakoja apie drąsaus šunelio kelionę. Ar pavyks Česteriui rasti tikruosius namus? Ir ar tikrai tai, kas nauja, visuomet geriau negu sena?..

Didysis žodžių fabrikas

AGNÈS DE LESTRADE, iliustr. VALERIA DOCAMPO

Orig.: *La grande fabrique de mots*, vertė Erika Sabaliauskaitė

Amžius: nuo 5 m.

Nieko rimto, 2014, 33 p.

Šioje knygoje tiek mažai žodžių ir tiek daug prasmės. Yra tokia šalis, kur žmonės beveik nekalba. Šioje keistoje šalyje žodžius reikia nusipirkti – tik tada gali juos ištarti. Kartais žodžiai pakimba ore. Tokiomis dienomis vaikai suskumba juos gaudyti drugių tinkleliais. Filui reikia žodžių, kad galėtų atverti širdį Sibelei. Bet kaip tai padaryti? Jis tiek daug nori jai pasakyti, o žodžiai tokie brangūs.

Drambliai ėjo į svečius

EVELINA DACIŪTĖ, INGA DAGILĖ

Amžius: 2–5 m.

Tikra knyga, 2015, 40 p.; atnaujintas leidimas – Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, 2025.

Tolimose džiunglėse laimingai gyvena dešimties dramblių šeima – mama dramblė, tėtis dramblys, močiutė dramblė, senelis dramblys ir šeši maži drambliukai. Kartą jie visi išsiruošė į svečius. Tačiau, kai šeimoje tiek narių, pakeliui atsitinka įvairiausių dalykų. Buvo dešimt dramblių. Kiek jų atėjo į svečius? Knygoje vaikai ras ne tik smagią istoriją ir žaismingus piešinius, bet ir pasimokys skaičiuoti iki dešimties ir atgal.

Eime slėpynių!

CHRIS NAYLOR-BALLESTEROS

Orig.: *Frank and Bert*, vertė Ieva Šakelaitė

Amžius: 2–5 m.

Debesų ganyklos, 2022, 32 p.

Kurdamas vaikams, anglų rašytojas ir iliustruotojas subtiliai prisiliečia prie vaikų gyvenimo aktualijų, ieško visiems žmonėms svarbių temų. Lapinas Frenkas ir meškinas Bertas – geriausi draugai! Jie labai mėgsta žaisti slėpynių. Abiem patinka laimėti, ir abu nemėgsta pralaimėti. Tiesa, Bertui žaisti nelabai sekasi, jis dar nė karto nelaimėjo. Vieną dieną Frenkas supranta, kad pralaimėti gali būti taip pat smagu, kaip ir nugalėti. Juk kai draugas laimingas, tu taip pat esi laimingas.

Ei, tėti... Ar dešimt yra daug?

SABINE BOHLMANN, EMILIA DZIUBAK

Orig.: *Du, Papa... ist zehn viel?*, vertė Laima Kuprienė

Amžius: 3–6 m.

Nieko rimto, 2021, 26 p.

Mažajam vilkiukui vis kyla įvairiausių klausimų, tad jis nuolat klausinėja savo tėčio. Pavyzdžiui, ar dešimt yra daug? Klausinėdamas mažasis vilkiukas iš savo tėčio išmoko labai daug. Dažnai atsakymą lemia aplinkybės, galinčios pakeisti situaciją. Tačiau vienas dalykas nekinta: tėčio meilė mažajam vilkiukui!

Ei, varle!

KES GRAY, JIM FIELD

Orig.: *Oi Frog*, vertė Reda Puodžiukė

Amžius: 4–6 m.

Baltos lankos, 2020, 25 p.

Šmaikšti ir netikėtai rimuota istorija apie žalią varlę, kuri staiga sužino, kad visi gyvūnai turi sėdėti tik jiems skirtose vietose. Negi? Katė jai liepia tupėti ant rasto. Bet varlė visai nenori tupėti ten, kur jai liepia katė. Laikas susirasti kitą, patogesnę, vietą! Bet išgirdusi kitas katės frazės: „Ant ko lapės sėdėdamos tirta? / Ant dėžių, sukrautų į stirtą. / Gorilos jausis kaip ikonos, / patupdytos ant kolonos“, – ji supranta, kad šios knygelės esmė tiesiog žaisti žodžiais. Knyga – tikras žaidimas, kuriuo mokoma rimuoti.

Flonflonas ir Miuzetė

ELZBIETA

Orig.: *Flon-Flon et Musette*, vertė Ieva Vaitkevičiūtė

Amžius: 4–6 m.

Žalias kalnas, 2024, 34 p.

Tai jautri, subtili ir viltinga knyga apie tai, kas neramina ir šiandien. Ją sukūrė lenkų kilmės prancūzų rašytoja, iliustruotoja, tapytoja ir fotografė Elzbieta Violet, geriau žinoma Elzbietos vardu. Flonflonas ir Miuzetė buvo geriausi draugai. Kasdien kartu žaidė, net įsivaizduoti negalėjo, kad juos kas nors gali išskirti. Tačiau vieną vakarą, beskaitydamas laikraštį, Flonflono tėtis tarė: „Blogos naujienos! Tuoju prasidės karas.“ Ir prie upelio atsirado spygliuota tvora...

Geriausia bloga diena gyvenime

MARIANNA COPPO

Orig.: *The Best Bad Day Ever*

Amžius: 2–5 m.

Skaitau nuo gimimo, 2023, 48 p.

Vilkiukui šiandien siaubinga diena: lauke debesuota (nors iš tikrųjų danguje – vos vienas mažytis debesėlis), vanduo vonioje per šaltas, dantų pasta griaužia liežuvį, mažylis jaučiasi vienišas ir nesuprastas... Bet štai darželyje jis susitinka su Pigvinuku, kuris supranta, kaip jaučiasi Vilkiukas. Diena nušvinta ryškesnėmis spalvomis. Ši knyga – kiekvienam vaikui, kuriam yra tekę pabusti prastos nuotaikos. Šmaikšti, šilta istorija apie visiems mums pasitaikančias blogas dienas ir draugystės galią.

Geriausia diena

KOTRYNA ZYLĖ, iliustr. INGA DAGILĖ

Amžius: 4–8 m.

Aukso žuvis, 2022, 38 p.

Elzė gyvena aštuntame aukšte, augina pomidorą ir kolekcionuoja degtukų dėžutes. Titas – jos kaimynas iš ketvirtą aukšto, pasiryžęs kartu su vėžliu Albinu pakilti į kosmosą. Abiejų vaikų kasdienybė kupina nuotykių ir idėjų, bet netikėtai išaušta blogoka diena. Kaip ją pataisyti? Kokio plano imsis draugai? Ar gali būti, kad svarbiausi atradimai slepiasi ten, kur jų visai nesitikime?

Gyvūnai be zoologijos sodo

GIANNI RODARI, iliustr. ANNA LAURA CANTONE

Orig.: *Animali senza zoo*, vertė Birutė Žindžiūtė-Michelin

Amžius: 4–7 m.

Nieko rimto, 2008, 82 p.

Tai smagi žinomo italų rašytojo knygelė, joje devyni pasakojimai apie gyvūnus: drambliaus ekvilibristus, pasipūtusius katinus, išmintingus lokius, gudrias lapes. Visi šie gyvūnai gyvena zoologijos sode, bet ne tokia, kur gyvūnai uždaryti ir suvaržyti. Tai laimės, laisvos erdvės ir smagių pramanų vieta. Pasakų personažams autorius fantazija suteikia neribotą laisvę: lapė fotoaparatu pyškina vištas, arklys moka parašyti ne tik savo, bet ir vagies vardą, vėžliai dalyvauja dviračių lenktynėse...

Ieškomas knygų vagis – triušis Ralfis

EMILY MACKENZIE

Orig.: *Wanted! Ralfy Rabbit, Book Burglar*, vertė Ieva Petraškaitė
Amžius: 3–7 m.

Debesų ganyklos, 2016, 32 p.

Tai pasakojimas apie triušį Ralfį, kuris, kaip ir visi triušiai, mėgsta morkas ir kopūstus. Tačiau jis turi ir vieną išskirtinę silpnybę – už viską labiausiai jis mėgsta... knygas! Jam patinka skaityti viską: nuotaikingus pasakojimus, romanus, komiksus ir net receptų knygas. Tačiau vieną dieną, perskaitęs visas savo knygas, Ralfis pradeda sliūkinti į žmonių namus, skaityti jų knygas ir net jas vogti! Ar pavyks sustabdyti Ralfio knygų vagystes, sužinosite perskaitę šį intriguojantį pasakojimą.

Įkyrūs triušukai

CIARA FLOOD

Orig.: *Those Pesky Rabbits*, vertė Viktorija Poderskytė
Amžius: 3–6 m.

Debesų ganyklos, 2016, 34 p.

Tai istorija apie draugystę ir didžiulį džiaugsmą atradus tikrų draugų. Meškinas visą laiką vienui vienas gyvena miškų glūdumoje. Ir gyventi vienam jam labai patiko. Tačiau vieną dieną meškino kaimynystėje apsigyveno triušiuokų šeimyna. Ir nuo tada, kai jie pasibeldė į meškino namelio duris, viskas apsivertė aukštyn kojomis.

Išplautas jūros

DAVID WIESNER

Orig.: *Flotsam*

Amžius: 5–8 m.

Apkabink mėnulį, 2023, 40 p.

Pagrindinis knygos herojus, kaip ir daugelis vaikų, smalsiai tyrinėja pakrantę. Netikėtai aptikęs jūros išplautą povandeninį fotoaparata, berniukas nusprendžia išryškinti juostelę ir atskleisti joje įamžintas paslaptis. Pasirodo, gyvenimas jūroje daug paslaptingesnis, nei galima įsivaizduoti: štai vėžliai ant savo kiautų gabena didingus miestus, aštuonkojai skaito knygas, ratus suka prisukamos žuvys. Vis dėlto berniuką labiausiai nustebina ne povandeninis gyvenimas, bet fotojuostoje įamžintų laimingų vaikų veidai. Šioje išraiškingų ir vaizduotę žadinančių iliustracijų knygoje nėra žodžių. Versdamas spalvingus lapus skaitytojas įsilieja į istoriją ir tampa jos dalimi ar net kūrėju. Kiekvieną kartą ta pati iliustracija gali atverti naujų paslapčių ir vizijų.

Ką prarijo Bobas?

ALFREDO PANICONI, iliustr. LINA ITAGAKI

Orig.: *Nella bocca di Bob*, vertė Lina Itagaki

Amžius: 3–7 m.

Misteris Pinkmanas, 2024, 24 p

Bobas yra labai geras šuo. Mielas ir paklusnus. Visi šeimoje jį labai myli. Bet Bobas turi tokį nedidelį, visai mažytį trūkumėlį – jis viską ryja. Tikrąja ta žodžio prasme VISKĄ. Vieną dieną dingsta namų darbai... Šią paveikslėlių knygą apie rajūną Bobą parašė Italijos rašytojas, o iliustravo ir išvertė lietuvių menininkė. Iliustruotojai reikėjo kaip reikiant pasitelkti fantaziją, kad į Bobą sutilptų ir dantų gydytojas, ir ledų autobusiukas, ir net lėktuvas.

Kaimynė už kampo

KĘSTUTIS KASPARAVIČIUS

Amžius: 3–6 m.

Nieko rimto, 2016, 32 p.

Vieną dieną laiptinėje pasklido gandai, kad į butą pirmame aukšte atsikraustė nauja gyventoja. Tik niekas nežinojo, nei iš kur ji atsirado, nei kuo vardu. Ne veltui sakoma, kad kaimynų nepasirinksi. Tačiau ką daryti, jei esi labai smalsus triušis Rausvanosis, bet neįtikėtinaai bijai gyvačių, kurių nei esi girdėjęs, nei regėjęs?.. Sprendimas vienas – susipažinti su naująja kaimyne, kuri vis pradingsta už kampo!

Kalėdų belaukiant

RICHARD SCARRY

Orig.: *The Night Before the Night Before Christmas*, vertė Laura Balcerytė

Amžius: 3–6 m.

Alma littera, 2025, 45 p.

Nuotaikingą, gerumu spinduliuojančią kalėdinę istoriją sukūrė vaikų pamėgtos knygos „Ką žmonės dirba visą dieną“ autorius. Artėjant Kalėdoms ponas Klumpis skuba visiems padėti – juk tai yra tikroji Kalėdų dvasia. Jis išsiruošia į Šiaurės ašigalių padirbėti Kalėdų Senelio – Lokio Kalėdos – pagalbininku. Bet Kalėdų Senelis supainioja dienas, išskuba dalyti dovanų į Darbėnus ir kažkur pradingsta. Dabar tik ponas Klumpis gali išgelbėti Kalėdas. Ar jam pavyks? Ar jis suras Lokį Kalėdą?

Kioskas

ANETE MELECE

Orig.: *Kiosks*, vertė Laura Laurušaitė

Amžius: 6–10 m.

700 eilučių, 2024, 36 p.

Tai istorija apie pardavėją Olgą, ji tokia didžiulė, kad įstringa kioske ir nebegali ištrūkti. Dienas ji leidžia aptarnaudama pirkėjus, vartydama žurnalus ir svajodama keliauti. Vieną dieną kai kas nutinka ir... Olgos kelionė prasideda! Ši knyga sukurta to paties pavadinimo latvių animacinio filmo motyvais.

Kur gyvena pabaisos

MAURICE SENDAK

Orig.: *Where the Wild Things Are*, vertė Violeta Palčinskaitė

Amžius: 1–5 m.

Laikas skaityti, 2017, 46 p.

Tai viena žymiausių ir populiariausių paveikslėlių knygų pasaulyje. Ji ne kartą buvo išrinkta paveikslėlių knyga Nr. 1 įvairiose apklausose ir vaikų knygų topuose. Pasaulyje yra susikūrus daugybė knygos gerbėjų klubų, iš viso parduota daugiau nei 20 mln. knygos egzempliorių. JAV prezidentas Barackas Obama su žmona Michelle Obama šią knygą rinkdavosi skaityti vaikams tradiciniuose Velykų

skaitymuose. Knygoje pasakojama apie berniuką Maksą, už siautėjimą po namus jis mamos pasiunčiamas į lovą be vakarienės. Tada nutinka keisčiausių dalykų – Maksas atsiduria džiunglėse, kur sutinka baisius laukinius padarus – pabaisas. Jis džiaugiasi sugebėjęs pasprukti nuo griežtų namų taisyklių, o ir pabaisos jo visai negąsdina. Tačiau tolimesnius sprendimus priimti Maksą priverčia ne kas kita, o namų ilgesys.

Laimė yra lapė

EVELINA DACIŪTĖ, AUŠRA KIUDULAITĖ

Amžius: 5–10 m.

Tikra knyga, 2016, 48 p.

Kartą viename parke, namelyje medyje, gyveno šeima: berniukas Povilas, molinius puodus lipdanti mama ir malūnsparnį pilotuojantis tėtis. Šeima turėjo tradiciją kartu susėsti prie stalo valgyti bandelių su arbata, todėl Povilas kasdien traukdavo į kepyklą. Vieną dieną grįždamas iš ten berniukas pamatė sūpynėse skriejančią lapę, ir nuo tada jo gyvenimas jau nebebuvo toks, koks buvęs. Knygoje pasakojama istorija, iškeliama vertybės sužadins ne tik mažą, bet ir didelį. Ši knyga apie tai, kas svarbu kiekvienam – apie dosnumą, praradimo liūdesį ir atradimo džiaugsmą. Apie laimę.

Liūtas Paryžiuje

BEATRICE ALEMAGNA

Orig.: *Un lion à Paris*, vertė Valdas Papievis

Amžius: nuo 5 m.

Mažojo princo fondas, 2018, 35 p.

Vieną dieną didelis liūtas atvažiavo į Paryžių – traukiniu... Tikėjosi čia rasti darbą, meilę ir laimę. Bet tai juk ne taip paprasta. Vaikštinėdami kartu su juo, išvysime Prancūzijos sostinę liūto akimis. Nuo Luvro muziejaus, Menų tilto, Senos pakrantės, Monmartro kalvos iki Eifelio bokšto, Pompidu meno centro stiklinių vamzdžių, didžiausios miesto centro stoties... Galiausiai sužinosime, kurgi ir kodėl jis pasiliko.

Mano tėtis rašo knygą

TOMAS DIRGĖLA, INGA DAGILĖ

Amžius: 3–6 m.

Tyto alba, 2019, 48 p.

Ažuolo tėtis yra rašytojas. Jis rašo knygas vaikams savo darbo kambaryje. Bet kodėl jo kambarys vadinamas darbo, jeigu tėtis ten nieko nedirba? Berniukas nesupranta, kodėl jo tėtis nerašo – tik vaikštinėja po savo darbo kambarį pirmyn atgal! Tuo tarpu tėtis neranda įkvėpimo užbaigti pradėtos knygos... Ką daryti, kai nieko nesidaro? Ogi eiti ir pažaisti! Paveikslėlių knyga, iliustruota puikios dailininkės Ingos Dagilės piešiniais, pasakoja tikrą istoriją iš rašytojo kasdienybės ir dar kartą parodo, kiek daug gali duoti su šeima praleistas laikas.

Mes esame čia

OLIVER JEFFERS

Orig.: *Here We Are*

Amžius: nuo 2 m.

Apkabink mėnulį, 2024, 46 p.

Knygos paantraštėje rašoma: užrašai apie gyvenimą žemėje. Tai jautri ir įsimintina kelionė po mūsų nuostabią planetą, joje išskirtinai puikiai paprastais žodžiais perteikiamos sudėtingos gyvenimo tiesos, lydimos paveikių, širdį paliečiančių iliustracijų. Šią knygą vaikų knygų kūrėjas iš Šiaurės Airijos sukūrė savo ką tik gimusiam sūnui, norėdamas kuo paprasčiau perteikti sudėtingo pasaulio portretą. Trumpa, bet įspūdinga kelionė po Žemę mažųjų skaitytojų nepaliks abejingų ir skatins juos nenustoti tyrinėti.

Meškis ir žąsis

NADIA KOVALIOVA

Amžius: 3–7 m.

Nieko rimto, 2015, 32 p.

Meškis ir Žąsis niekada nenuobodžiauja. Jie drauge stebi žvėrelių pėdsakus, kelia inkilus, geria arbatą. Vieną žiemos dieną Žąsis ir Meškis sutinka paukščius, kurie ruošiasi skristi į šiltus kraštus. Žąsis turi keliauti su jais. O Meškis? Ar jam pavyks pakilti į dangų ir skristi kartu su geriausiu drauge? Pasakojimo ritmas ramus ir aiškus, trumpi sakinukai užrašyti didžiosiomis raidėmis motyvuoja mažuosius mokyti skaityti. Ieškokite ir kitų autorės knygų su Meškio ir Žąsies nuotykiomis – „Gera būti kartu“, „Pyrago diena“ ir „Staigmenų popietė“.

Metai miške

EMILIA DZUBAK

Orig.: *Rok w lesie*

Amžius: 1–5 m.

Jūsų Flintas, 2016, 26 p.

Paveikslėlių knygoje atskleidžiama, kaip kiekvieną mėnesį keičiasi miško gyvūnija ir augmenija. Kiekvienas knygos atvartas parodo tą pačią miško vietą su tais pačiais gyvūnais, bet skirtingose situacijose ir skirtingomis oro sąlygomis, skirtingu dienos metu arba naktį. Pirmuose puslapiuose išsamiai supažindinama su visais knygelės gyventojais, o paskutiniame atvarte – interaktyvus žaidimas.

Na ir kas?

SONIA COUDERT, iliustr. GRÉGOIRE MABIRE

Orig.: *Et alors?*, vertė Asta Bieliauskaitė

Amžius: 3–6 m.

Debesų ganyklos, 2024, 25 p.

Smagi ir pamokanti knygelė apie patyčias ir kaip joms užkirsti kelią. Krokodilas Bazilis mokyklos kieme visiems kelia siaubą. Kas rytą jis užsipuola vis kitą mokinį. Niekas neišdrįsta jam pasipriešinti, kol vieną dieną į mokyklą ateina naujokė. Susidūrusi su Bazilio patyčiomis, ji turi tik vieną atsakymą: „Na ir kas?“ Tekstą parašė psichologijos mokslų magistrė ir paveikslėlių knygų autorė, tad knyga ne tik pasakojimas, bet ir edukacinė priemonė, ugdanti svarbias socialines vertybes.

Nukas

AUDRA BARANAUSKAITĖ, LINA ITAGAKI

Amžius: 3–7 m.

Tikra knyga, 2021, 40 p.

Kartais vaikai negirdi to, ką jiems sakome, ir atrodo, kad jie ir nenori girdėti. Kartais jie nemato to, ko nenori matyti. Ir yra vaikų, kurie iš tikrųjų nemato, ir tokių, kurie iš tikrųjų negirdi. O štai Nukas apskritai į nieką nepanašus, negana to, jam nutinka keisčiausių dalykų. Jis nepaprastas berniukas – vieną dieną gali girdėti, bet nieko nematyti, o kitą – atvirkščiai. Ir niekas (net daktarai!) nežino, kodėl taip yra.

Pabelsk į stebuklingą medį

CHRISTIE MATHESON

Orig.: *Tap the Magic Tree*

Amžius: 4–8 m.

Apkabink mėnulį, 2016, 40 p.

Ši interaktyvi ir inovatyvi knyga neįprasta – joje slypi magija. Vaikas kviečiamas ne tik skaityti, bet ir atlikti tam tikrus veiksmus, po kurių plikas medis virsta labai gražiu ir stebuklingu. Pabeldus kelis kartus į kamieną, išauga lapai; paliesti pumpurai pražysta; pakračius knygą, nukrinta obuoliai... Padėdamas magiškam medžiui pasiruošti skirtingiems sezonams, vaikas per kūrybišką žaidimą susipažįsta su visais metų laikais ir pamėgsta gamtą.

Pasaka apie paskutinį Lietuvos prinčą

LINA MICKUTĖ, iliustr. IEVA BABILAITĖ

Amžius: 4–8 m.

700 eilučių, 2020, 32 p.

Seniai seniai, kai lietuviai dar keistai žiūrėjo į karalienės Bonos Sforcos soduose užveistas valgomąsias gėles, šiandien mums žinomas kaip artiškai, valdovams gimė sūnus. Niekam net klausimas nekilo, kaip berniuką pavadinti. Žinoma, kaip ir jo tėtį! Ar gali būti gerasnis vardas būsimam karaliui nei sumanaus karo vado Žygimanto? Linkėdama sūnui tapti gerbiamu kunigaikščiu, mama dar itališką Augusto vardą pridėjo. Taip nuo seno buvo vadinami žymiausi Romos imperijos valdovai. Taip pat tie, kurie, kaip ir Žygimantas, į pasaulį rugpjūčio mėnesį atėjo.

Pasakojimas apie katiną ir tulpę

EVELINA DACIŪTĖ, AUŠRA KIUDULAITĖ

Amžius: 4–8 m.

Alma littera, 2022, 48 p.

Katinas Rumtamtugeris vieną pavasarį susipažįsta su tulpe. Iki šiol jis nė karto nekreipė dėmesio į gėles, o štai su ja pamažu užsi-
mezga ypatinga draugystė. Draugystė, kuri skatina augti, praplečia širdį ir nuspalvina gyvenimą ryškiausiomis spalvomis. Niurzga katinas pagaliau tampa laimingas ir patenkintas gyvenimu. Bet negailestingai ateis laikas, kai tulpė nuvys... Ką tada darys Rumtamtugeris?

Pasakos

BEATRIX POTTER

Orig.: *The Complete Tales*, vertė Viltaras Alksnėnas

Amžius: 4–8 m.

Alma littera, 2022, 400 p.

Anglų rašytojos pasakos – laiko išbandymą atlaikiusi vaikų literatūros klasika. Žaismingos, subtilaus humoro ir nuotykių nestokojančios pasakos artimos mažųjų pasauliui, todėl įtraukia nuo pirmųjų puslapių, o ryškūs veikėjai ir vertingos pamokos įsimena ilgam. Kiekviena pasaka – tai ne tik nuotykių kupinas pasakojimas, bet ir pamoka apie draugystę, gerumą ir nuoširdumą. Švelnus humoras ir kruopščiai piešti paveikslėliai privers pamilti šiuos personažus ir norėti sugrįžti į jų pasaulį dar ir dar kartą. Į šį didžiulį rinkinį sudėtos visos autorės pasakos, bet galima rinktis ir mažesnes knygeles – po vieną atskirą pasaką.

Peliukas Lukas nenori miegoti

ANNA CASALIS, iliustr. MARCO CAMPANELLA

Orig.: *Topo Tip non fa la nanna*, vertė Ugnė Gudaitytė

Amžius: 2–5 m.

Alma littera, 2005, 26 p.

Labos nakties, peliuk! Tavęs laukia šiltas patalėlis ir sapnų karalystė. Tokio nenuoramos dar neteko matyti! Kaip peliuką Luką paversti klusniu ir išauklėtu? Tai žino tik jo mama... Jo mamytė moka sudrausminti neklauzdą, mokyti paklusnumo, parodyti, kaip gera būti dosniam ir draugiškam. Mama žino, ką daryti, kad jos sūnelis suprastų klydęs. Kaipgi jai tai pavyksta? Atsakymus galima rasti šioje ir kitose knygose: „Peliukas Lukas neklauso mamos“, „Peliukas Lukas nenori dalintis“, „Peliukas Lukas nenori eiti į darželį“, „Peliukas Lukas turės sesutę“, „Peliuko Luko prasimanymai“, „Peliuko Luko mama eina į darbą“.

Pelkinukas

DAVIDE CALÌ, MARCO SOMÀ

Orig.: *Il richiamo della palude*, vertė Laura Vilkaitė

Amžius: nuo 5 m.

Nieko rimto, 2020, 25 p.

Boris – toks kaip ir kiti vaikai: važinėjasi dviračiu, eina į mokyklą ir karstosi po medžius. Na ir kas, kad turi žiaunas ir žvynus, o tėvai jį dar visai mažytį rado pelkėje. Borį visa šeima labai myli nepaisydamami jokių nereikšmingų skirtumų. Tačiau kartą, vėl užuodęs sūrų gimtosios pelkės kvapą, mažylis ima abejoti, ar jo vieta – tarp kitų žmonių? Boris iškeliauja atgal į pelkę ieškodamas atsakymo į klausimą, kas jis toks ir kur jo tikrieji namai. Jautri šveicarų kilmės italų rašytojo istorija paskatins tiek mažuosius, tiek suaugusiuosius skaitytojus susimąstyti apie šeimos svarbą ir besąlygiškos meilės jėgą.

Piplioteka???

LORENZ PAULI, KATHRIN SCHÄRER

Orig.: *Pippilothek???*, vertė Indrė Dalia Klimkaitė

Amžius: 3–6 m.

Debesų ganyklos, 2019, 32 p.

Knygoje pasakojama istorija apie lapę, atradusią skaitymo džiaugsmą. Rudoji taip įninka į knygas, jog net alkį pamiršta. Be to, susiranda draugų. Tai – puiki knyga ikimokyklinio amžiaus vaikams, skatinanti lankytis bibliotekose, kuo daugiau skaityti ir sužinoti.

Prarastas daiktas

SHAUN TAN

Orig.: *The Lost Thing*, vertė Viktorija Uzėlaitė

Amžius: nuo 6 m.

Nieko rimto, 2015, 32 p.

Australų paveikslėlių knygų kūrėjas yra pelnęs vieną prestižiškiausių apdovanojimų vaikų literatūroje – Astridos Lindgren premiją. Šioje knygoje jis pasakoja istoriją apie berniuką, kuris, rinkdamas butelių kamštelius paplūdimyje, aptinka keistos išvaizdos būtybę. Įtaręs, kad ji pasiklydo, berniukas bando sužinoti, kas jos savininkas ar kam ji gali priklausyti. Tačiau visi aplinkiniai į šiuos rūpesčius reaguoja abejingai: nei tėvai, nei draugai neskuba padėti. Norite išgirsti visą istoriją? Tiesa, ji nebus juokinga ar kraupi. Ji apie dalykus, kurie ne pasakojami, o jaučiami. Ji apie tai, kad nereikia būti mažam, kad liktum nepastebėtas. Apie tai, kaip sunku, kai esi ne savo vietoje. Ir dar apie tai, kad tiems, kurie tau rūpi, niekad neleisi atsidurti užmarštyje. Aišku, tik tada, jei nebūsi įnikęs į kitus darbus..

Sniego sausainis

EIDVILĖ

Amžius: 2–5 m.

Alma littera, 2023, 32 p.

Antarktidoje gyvena daugybė pingvinų – visas 100! Vos užmetus akį jie visi atrodo vienodi, bet neapsigaukite! Kartą Polis suranda paties skaniausio sausainio receptą. Pingvinai susijaudinę kimba į darbą. O kas atsitinka, kai 100 pingvinų iškepa vieną milžinišką sausainį? Tai ne tik smagi istorija, bet ir žaidybinė skaičiavimo ir pingvinų paieškų knyga.

Sivužas

MARIUS MARCINKEVIČIUS, iliustr. LINA DŪDAITĖ

Amžius: 5–10 m.

Tikra knyga, 2018, 40 p.

Pagrindiniai veikėjai – inteligentiškas Paršelis ir mandagi karvė Adelaida. Vieną šaltą žiemos dieną paršelis sugalvoja pačiuožinėti ant ledo. Tačiau vienam juk nuobodu, tad jis pasikviečia savo draugę karvę. Ar gali mažytis Paršelis rašyti eiles, o karvė čiuožti pačiūžomis? Kokios paslaptys slypi juodose ežero gelmėse, kur gyvena pabaisos didžiuliais nasrais? Kokia grėsmė tyko karvės ir Paršelio? Tokia galybė klausimų iškyla šioje žemiškoje istorijoje.

Spalvų monstriukas

ANNA LLENAS

Orig.: *El Monstruo de Colores*, vertė Jurga Tūrienė

Amžius: 2–5 m.

Right Thing, 2016, 48 p.

Spalvų monstriukas vieną rytą atsikelia sutrikęs. Jo jausmai visiškai susipynė. Ar jam pavyks atpažinti jausmus ir pasijusti geriau? Gal atsakymas – tai spalvos? Knygelė kviečia pažvelgti į jas ir atpažinti džiaugsmą, liūdėsį, pyktį, baimę ir ramybę. Tai jautrios ir ypatingos pagrindinių emocijų iliustracijos, kurias lengvai supras ir didelis, ir mažas.

Ševeliūra

EVELINA DACIŪTĖ, iliustr. AGNĖ NANANAI

Amžius: 4–7 m.

Alma littera, 2022, 32 p.

Alisą ir jos pudelį Barbarisą pažinsi iš puikių garbanų. Kalbama, kad gyvenantys kartu supanašėja? Šiedviem draugams šis posakis labai tinka! Lauke šelsta vasara, ir šunį kankina karštis: tokie tankūs kailinėliai džiugina tik šaltą dieną. Bėlieka vienas kelias – į kirpyklą. Viskas būtų gerai, jei ne vienas „bet“: Barbarisas bijo žirklių ir to, kas jomis čekši, tai yra kirpėjo Todo, todėl nė už ką nesutinka kirptis. Alisai tenka suktis iš padėties ir aukoti tai, ką ji labai brangina. Ar šito užteks, kad Barbarisas apsigalvotų dėl kirpimo? Ko negaila padaryti dėl draugo?

Šimpis Niurna. Diena be nuotaikos

SUZANNE LANG, MAX LANG

Orig.: *Grumpy Monkey*, vertė Margarita Vilpišauskaitė

Amžius: 3–6 m.

Baltos lankos, 2023, 32 p.

Šiandien Šimpis Niurna surūgęs kaip reikalas. Draugai niekaip negali suprasti: kaip TOKIĄ gražią dieną galima būti tokiam paniurusiam? Jie ragina beždžioniuką nesigūžti, šypsotis ir užsiimti tuo, kas džiugina juos pačius. Bet, stengdamasis visiems įtikti, Šimpis ima... ir pratrūksta. Galbūt šiandien jam tiesiog norisi pabūti be nuotaikos? Tai linksma ir jautri istorija, siekianti parodyti mažiesiems skaitytojams, kad visi mūsų jausmai yra svarbūs ir reikalingi.

Šuo vardu Katė

TOMI KONTIO

Orig.: *Koira nimeltään Kissa*, vertė Viltarė Urbaitė

Amžius: nuo 4 m.

Nieko rimto, 2021, 33 p.

Tai jauki, tačiau drauge ir rimta istorija apie vienišą benamį šunį neįprastu vardu – Katė. Atkeliavusi į miestą, Katė susipažįsta su tokiau pat vienišu benamiu girtuokliu. Netikėta šiųdviejų klajoklių draugystė praturtina ir suteikia laimės ir pilnatvės tiek žmogui, tiek šuniui. Mąsliame, taupiamo, meniškai iliustruotame pasakojime vaikui suprantamais žodžiais kalbama apie socialines problemas, vienišumą, atskirtį ir draugystės bei pasitikėjimo svarbą. Paveikslėlių knyga skirta mažiesiems skaitytojams, tačiau sušildys širdį ir suaugusiems.

Truputį didelis

KAIRI LOOK, iliustr. ANNE PIKKOV

Orig.: *Natuke suur*, vertė Viltarė Urbaitė

Amžius: 3–7 m.

Misteris Pinkmanas, 2024, 33 p.

Tigriukas švenčia gimimo dieną. Mama tigrė vieną po kito neša tortus... Bet po šventės tigriukas nuliūsta. Jis nenori užaugti. Norėtų būti tik truputį didelis. Mama tigrė sūnų paguodžia, kad dideli tиграi yra tokie patys kaip maži, tik šiek tiek didesni. Jiems taip pat patinka žaisti, būti drauge ir kvailioti. Miela, šilta knyga kviečia susimąstyti: kada mažas tampa didelis? Koks jausmas būti dideliui? Kita svarbi knygos tema – pokyčiai ir jų priėmimas. Ne visiems lengva prisitaikyti prie vidinių ir išorinių pokyčių augant, kai kuriuos jie gąsdina. Bet tėvų rūpestis ir ši knygelė gali padėti vaikui priimti pokyčius ir įgauti pasitikėjimą.

Troliai Mumiai ieško namų

ELENA SELENA, pagal TOVĘ JANSSON

Orig.: *The Moomins find a Home*, vertė Urtė Lieponiūtė

Amžius: 3–6 m.

Alma littera, 2024, 12 p.

Muminukas ir Muminuko mama ieško namų, kur galėtų susirangyti žiemai. Gal pakeliui jiems pavyks rasti ir Muminuko tėtį? Knygelė kviečia leisti į kelionę su troliais Mumiais – stebėti, kaip jie klajoja po tamsų, tankų mišką, žaidžia užkerėtame sode ir plaukioja audringa jūra. Knygelė sukurta remiantis pirmąja Tovės Jansson istorija apie trolius Mumius – „Mažieji troliai ir didysis potvynis“. Nuostabias erdvines iliustracijas, remdamasi Jansson stiliumi, sukūrė lietuvių dailininkė, išgarsėjusi pasaulyje kaip išskirtinių erdvių knygų kūrėja.

Zebriukas Zū

MICHEL GAY

Orig.: *Zou*, vertė Bartė Kuolytė

Amžius: 2–5 m.

Alma littera, 2013, 29 p.

Trumpa, švelnaus humoro nestokojanti istorija apie zebriuką Zū, kuris ankstyvą šeštadienio rytą bando pažadinti savo tėvus. Di-

džiausias galvosūkis mažyliui – kaip juos pažadinti negavus barti? Tėveliams reikia padaryti kavos! Su cukrumi, javainiais ir uogiene. Bet nešant padėklą zebriuką ištinka nesėkmė – jis paslysta. Tačiau mažylio išradingumui ir atkaklumui nėra ribų, jis turi planą... Vaikai tikrai pamils kūrybišką Zū už jo pastangas paruošti pusryčius savo tėvams. Tai juokinga ir jaudinanti istorija, ypač tinkama skaityti savaitgalio rytais. Knygoje perteikiama paprasta žinutė, kad reikia būti dėmesingiems ir daryti gera kitiems.

Žvaigždžių paukštis

KĘSTUTIS KASPARAVIČIUS

Amžius: 7–10 m.

Nieko rimto, 2022, 27 p.

Jei mėgstate naktimis slampinėti tyliomis gatvėmis, kvėpuoti vėsiu oru ir stebėti žvaigždėtą dangų, gali būti, kad sykį imsite ir pamatysite kokį stebuklą. Net jei esate visiškai pilkas katinėlis. Šioje knygoje sutiksime kaip tik tokį katinėlį ir dar daug kitų šaunių miesto gyventojų, kuriems pavyko patirti kuo tikriausią stebuklą. Vieną labai ankstų rytą gatvelėje pasirodė ypatingas paukštis – milžiniškas, spalvingas, žerintis ir mirguliuojantis, tarsi atklydęs tiesiai iš žvaigždžių. Ir kai ką paliko miesto gyventojams... Ši knygelė apie tai, kad kai kurių stebuklų nebūtina suprasti – užtenka jais džiaugtis.

Žvėrys miega

KJERSTI ANNESDATTER SKOMSVOLD, MARI KANSTAD JOHNSEN

Orig.: *Dyrene sover*, vertė Agnė Guigaitė

Amžius: 2–5 m.

Žalias kalnas, 2025, 68 p.

Laikas gultis, o miego nesisinori. Tokių vakarų būna visuose namuose, kuriuose gyvena vaikai, bet ši knyga padės jiems žengti į paslaptinę miego karalystę. Visiems reikia miegoti. Papūgai, lokiui ir mažajam Bo. Žirafa ilsina galvą pasidėjusi ant sėdynės, o šikšnosparnis miega aukštyr kojomis. Net bitės ir vapsvos miega. Karvės irgi, tik ne taip ilgai. Daugybę apdovanojimų Norvegijoje pelniusi knyga, tobula skaityti balsu smalsiems vaikams ir tėveliams, mėginantiems juos užmigdyti.

Populiarios knygų serijos

Kakė Makė

LINA ŽUTAUTĖ

Amžius: nuo 2 m.

Alma littera, nuo 2010.

Kakė Makė – tai didžiosios dalies vaikų pamiltas personažas, kurį sukūrė ir 2010 metais į pasaulį išleido dailininkė ir rašytoja Lina Žutautė. Tai knygų serija apie penkerių metų mergaitę, kuri mėgaujasi savo vaikyste ir tyrinėja aplinkinį pasaulį. Jį pažindama, herojė susiduria su įvairiomis situacijomis ir iššūkiais – baime, pavydu, pykčiu, tinginyste. Tarptautinio populiarumo sulaukusios Kakės Makės istorijos pasakojamos pasitelkiant gausybę iliustracijų. Knygų pasakojimas ne moralizuoja, o padeda sužadinti vaiko fantaziją ir skatina jį patį rasti teisingą atsakymą.

„Kakė Makė ir Netvarkos nykštukas“ – pirmoji knyga iš Kakės Makės serijos, joje pasakojama apie netvarkingai išmėtytus vaikų žaislus, kurie dingsta. Netvarkos nykštukas suaugusiesiems atskleis svarbias paslaptis, kurias užaugę žmonės dažnai pamiršta, ir padės formuoti kasdienes vaiko įpročius. Kitoje knygoje Kakė Makė bandys nugalėti tamsos baimę. Dar kitoje – „Kakė Makė ir pabėgusios ausys“ aprašomas vienas įdomesnių tiek mažo, tiek gerokai ūgtelėjusio žmogaus gebėjimų. Jis pasireiškia tuo, kad žmogus gali būti atidus tai informacijai, kuri jam įdomi, vertinga ir reikalinga, tačiau jam neįdomios, bet įpareigojančios žinutės ar nemalonios užduotys neretai praskrieja pro ausis tarsi dvi tolimos planetos.

Jau išleista daugiau kaip dešimt pasakojimų apie Kakę Makę: „Kakė Makė ir Netvarkos nykštukas“, „Kakė Makė ir pabėgusios ausys“, „Kakė Makė ir didelė Tamsa“, „Kakė Makė ir svajonių gimtadienis“, „Kakė Makė ir pavogtas laikas“, „Kakė Makė ir Dantukų fejso puota“, „Kakė Makė ir Supertėčio diena“, „Kakė Makė ir draugystės šluota“, „Kakė Makė ir baisi neteisybė“, „Kakė Makė ir katinas vienai savaitei“, „Kakė Makė ir magiška kelionė“, „Kakė Makė ir koncerto diena“, „Kakė Makė ir dovanų dėžutė“, „Kakė Makė ir didžiausias lobis“.

Komisaras Letena

KATJA REIDER, iliustr. DIRK HENNIG

Orig.: *Kommissar Pfoote*, vertė Asta Vaitkevičiūtė-Skliutė

Amžius: 7–10 m.

Nieko rimto, nuo 2021.

Vokiečių rašytojos detektyvinių knygų serija apie policijos šunį komisarą Leteną ir jo šeimnininką policininką Paulį – smagus galvosūkis jaunajam skaitytojui. Kiekvienoje istorijoje policininkas ir jo šaunusis šuo aiškinasi vis kitą nusikaltimą ar tvarkos pažeidimą, taip supažindindami vaikus su policijos darbu, tarnybinių šunų gebėjimais sumaniais būdais spręsti kasdienes bylas. Pirmojoje knygoje policininkas Paulis imasi vagystės bylos. Kai viskas, regis, jau išsiaiškinta, policininką ir jo šunį nustebina naujos nusikaltimo detalės. Kitame pasakojime poros laukia itin „plaukuota“ byla. Porininkai aiškinasi paslaptingą kilmingos katės dingimo istoriją. Kas galėjo ją pagrobti tiesiai iš parodos? Jaukiaiai Dirko Hennigo iliustruotos detektyvinės istorijos ugdo vaikų pastabumą, įžvalgą ir teisingumo jausmą.

Apie komisarą Leteną ir policininką yra sukurtos 8 knygos, Lietuvoje kol kas išleistos šešios: „Sek paskui nosį“, „Pėdsakys mokyklos kieme“, „Deimantų vagies pėdsakais“, „Plaukuota byla“, „Kažkas čia bjauriai dvokia!“, „Įsilaužimas be pėdsakų“.

Marmiai

INDRĖ PAVILONYTĖ, MARTYNAS PAVILONIS

Amžius: 2–5 m.

Alma littera, nuo 2019.

Knygų seriją apie marmius kuria brolis ir sesuo dvyniai. Yra išleistos 8 serijos knygos, skirtos visai šeimai. Knygos ne tik sujaudins, bet ir ras būdą švelniai išmokyti svarbių gyvenimo dalykų tiek vaikus, tiek jų tėvelius. Martvudo girioje yra Marmių miestelis. Kas gi tie marmiai? Tai maži, jaukūs, ir labai geri padarėliai. Marmis Olis – liūdnas. Mat visi marmiai yra juodos spalvos, o jis vienintelis geltonas. Kad niekas nesužinotų tiesos, jis kasdien dažosi juodai. Ar išdrįs pagaliau Olis pasirodyti toks, koks yra iš tiesų? Ar kiti marmiai jo neatstums? Iš tiesų, šioje pirmojoje serijos knygoje „Olis ir dažų kibirėlis“ pasakojama apie tai, kaip nebijoti būti savimi. O tai ugdo vaikų suvokimą, kad išskirtinumas nėra blogai.

Kita knygelė – „Draugystės magija“ pasakoja apie vienišumą ir kad draugus kartais gali išskirti visiškas nesusipratimas. Dar viena marmių istorija padeda suprasti, kad baimių turime visi – kad bijoti yra normalu ir kad baimės galima įveikti. Nuotykis moko priimti ir vertinti draugų pagalbą. Knygos apie marmius ugdo empatiją ir skatina gerumą, atlaidumą, jausmų pažinimą, o vizualinis kūrinio pasaulis lavina vaiko estetikos suvokimą. Tik naktimis atgyjantys marmiai turi daugybę paslapčių. Viena jų turi ir knygos viršeliai – kai kurios jų detalės švyti tamsoje!

Serijos knygos: „Olis ir dažų kibirėlis“, „Marmiai ir džiaugsmo fabrikėlis“, „Kur gyvena meilė?“, „Draugystės magija“, „Burokėlių čempionatas“, „Didelė baimė“, „Dingusio žaislo detektyvas“, „Kai užgęsta ekranai“.

Mamulė Mū

JUJJA IR TOMAS WIESLANDER, iliustr. SVEN NORDQVIST

Orig.: *Mamma Mu*, vertė Raimonda Jonkutė, Elžbieta Kmitaitė, Liveta Ūselė

Amžius: nuo 2 m.

Nieko rimto, nuo 2007.

Mamulės Mū personažą sukūrė švedų menininkų šeima Jujja ir Tomas Wieslanderiai. Pirmą kartą istorija apie smalsią karvutę nuskaubė vaikų radijo laidoje, vėliau pasakojimai buvo įrašyti plokštelėse. Pirmoji knyga apie Mamulę Mū ir jos geriausią draugę Varną išleista 1991 metais, ją iliustravo Svenas Nordqvistas. Švelnaus humoro ir pašėlusių nuotykių kupina istorija apie drąsiausią ir linksmiausią pasaulyje karvutę, kuriai nė motais jokios kliūtys, jau džiugina daugiau nei trisdešimties pasaulio šalių vaikus.

Mamulė Mū – netipiška karvutė. Ji nori suptis, važinėti dviračiu, plaukioti, lipi į medį – visko! Ji mėgsta tyrinėti pasaulį, imtis naujų, kiek neįprastų dalykų, nė kiek nesijaudindama, ką apie ją pagalvos. Nors Mamulės Mū nuotykių troškimas yra nuolatinis galvos skausmas jos draugei Varnai, bet jos dažniausiai laiką leidžia kartu – stato namelius medžiuose, važinėja bobslėjaus trasa, eina į biblioteką.

Apie karvutės ir Varnos nuotykius Lietuvoje išleistos kelios paveikslėlių knygos – „Mamulė Mū tvarkosi“, „Mamulė Mū statosi namelį“, „Mamulė Mū supasi“, „Mamulė Mū skaito“, „Mamulė Mū

plaukioja“, „Mamulė Mū liūdi“, „Mamulės Mū ir Varnos Kalėdos“ ir kt., taip pat trys pasakų rinkiniai – „Mamulė Mū ir Varna“, „Mamulė Mū laipioja po medžius“ ir „Gražiausios Mamulės Mū ir Varnos istorijos“.

Mažų žmonių DIDELĖS SVAJONĖS

MARIA ISABEL SÁNCHEZ VEGARA

Orig.: *Little People, BIG DREAMS*, vertė Ada Vilkė, Laura Stašaitytė, Gabrielė Šilobritaitė, Jūras Barauskas ir kt.

Amžius: 3–9 m.

Skaitau nuo gimimo, nuo 2022.

Ši gausiai iliustruotų knygų serija – įkvėpiančios žymių žmonių biografijos vaikams. Nuo mados dizainerių ir menininkų iki mokslininkų! Visi jie pasiekė neįtikėtinų dalykų, tačiau kiekvienas jų vaikystėje turėjo svajonę. Prieš dešimtmetį Ispanijoje pradėta leisti serija sulaukė tarptautinio pripažinimo ir dabar knygos verčiamos į 33 pasaulio kalbas.

Autorės nuomone, serijos sėkmę lemia tai, jog vaikai mėgsta skaityti tikras istorijas apie kitų vaikų gyvenimus, patirtis ir keliones. Tai suteikia jiems jėgų ir drąsos tikėti savimi ir svajoti DIDŽIAI. Knygos supažindina su žymių žmonių biografijomis įdomiai, suprantamai, neapkraunant per dideliu kiekiu informacijos. Kiekviena biografija prasideda nuo herojaus vaikystės, taip dar labiau įtraukdama mažuosius smalsuolius. Visų šios serijos knygų pabaigoje rasite ir biografijos laiko juostą su tikromis nuotraukomis bei faktais.

Dabar serijoje per 120 knygų, kurias iliustravo per 70 dailininkų. Lietuvoje kol kas išleista keliolika knygų: apie Fridą Kahlo, Albertą Einšteiną, Coco Chanel, Davidą Attenboroughą, Stepheną Hawkingą, Marie Curie, princesę Dianą, Steve'ą Jobą, Eltoną Johną, Michaelą Jordoną, Michelle Obama, Mozartą, Astridą Lindgren, Neilą Armstrongą, Leo Messį, Annę Frank ir kt.

Meškiukas, vardu Pedingtonas

MICHAEL BOND

Orig.: *Paddington Bear*, vertė Viltaras Alksnėnas, Vainius Bakas, Ugnė Gudaitytė

Amžius: nuo 7 m.

Alma littera, nuo 2002.

Nepaprastai smagūs pasakojimai apie vieną šauniausių ir mylimiausių visų laikų meškiuką Pedingtoną britų vaikų rašytoją išgarsino visame pasaulyje. Knygų serija apie šio nepaprasto meškiuko nuotykius yra tapusi vaikų literatūros klasika ir pagal jas pastatytas ne vienas Holivudo filmas. Iš tolimojo Peru atvykęs meškiukas liūdnas ir sutrikęs sėdėjo ant lagamino Londono Pedingtono geležinkelio stotyje. Jis buvo užsimaukšlinęs kažkokią keistą skrybėlę, su savimi teturėjo tuščią marmelado stiklainį, o ant kaklo kabėjo lapelis su užrašu: „Prašom pasirinkti šiuo meškiuku“. Braunų šeima priglaudė jį savo namuose ir pavadino Pedingtonu – ir neapsiriko. Tai tikrai nebuvo paprastas meškiukas. Nuobodi Braunų kasdienybė tuojau apsiverčia aukštyn kojom, nes smalsus ir geraširdis meškiukas vis įsivelia į neįtikėtinais juokingus nuotykius! Prieš du dešimtmečius Lietuvoje pradėtas leisti knygų ciklas vis pasipildo naujais Pedingtono nuotykiiais.

Nenuorama Dorė

ABBY HANLON

Orig.: *Dory Fantasmagory*, vertė Asta Tobulevičienė

Amžius: 5–9 m.

Alma littera, 2018–2024.

Abby Hanlon dirbo pradinių klasių mokytoja Niujorko mokyklose. Įkvėpta savo mokiniams nutinkančių istorijų, ji pati pradėjo rašyti vaikams ir net išmoko piešti. Šešių dalių linksma knygų serija apie žavią, padykusią valiūkę Dorę idealiai tiks bet kokio amžiaus skaitytojui, nes autorė sukūrė labai spalvingą Dorės personažą. Vyresni brolis ir sesė sako, kad Dorė dar lėliukas. Ir nenori su ja žaisti. Bet tai niekis. Dorė turi kitų užsiėmimų... ir daug kitų draugų. Dorei patinka likti namie ir žaisti su SAVO draugais. Bet kai po vasaros prasideda mokslo metai, brolis su sese pareiškia, kad Dorei pats laikas keliauti į mokyklą ir susirasti tikrą draugę. Žavioji valiūkė Dorė į mokyklą „pasiima“ ir savo galią – vaizduotę! Dorės klasėje mokosi mergaitė, kuri gyvena pilyje ir laiko drakoną. Ar gali būti, kad ji TIKRA? Bet Dorei verkiant reikia dar vienos supergalios – išmokti skaityti. „Nenuoramos Dorės“ knygų puslapiai kupini šmaikštybių ir nepaprastų Dorės nuotykių, į kuriuos ji įvelia ne tik tikrus, bet ir įsivaizduojamus draugus.

Nevala Bertis

ALAN MACDONALD, iliustr. DAVID ROBERTS

Orig.: *Dirty Bertie*, vertė Valdas Kalvis

Amžius: nuo 6 m.

Nieko rimto, nuo 2016.

Knygų apie Nevalą Bertį sukurta 35. Tai istorijos apie pašėlusį berniuką, turintį bjaurių įpročių, kurie varo jo šeimą į neviltį. Ir jis dar pritraukia visokių bėdų! Kiekvienoje knygoje po tris links-mus pasakojimus su šmaikščiomis Davido Robertso iliustracijomis. Bertis labai mėgsta futbolą. Jis – nuostabus žiūrovas. Apie futbolą gali kalbėti valandų valandas. Bet žaisti? Rimtose varžybose? Ir dar vartuose? Koks čia džiaugsmas, kai į apelsiną panaši mokytoja rėkia, kad greičiau judintumeisi, pusė vaikų tikisi, kad apginsi mokyklos garbę, kita pusė laukia, kol susimausi, virš galvos – lietus, o po ko-jomis – „Purvas!“ Taip skamba vienos knygos pavadinimas. Knygoje „Voras!“ Bertis nešasi į mokyklą vorą, gauna dovanų siaubingą megztinį ir ieško lobio. O knygoje „Sliekai!“ Bertis gauna nelauktą kvietimą į rožinį vakarėlį, stengiasi kuo gražiau elgtis per nacionalinę mandagumo dieną ir patiria netikėtą nuotykį su šiukšlėmis. Lietuvoje išleista dešimt knygų, ir jas galima skaityti bet kokia tvarka.

Petsonas ir Findusas

SVEN NORDQVIST

Orig.: *Petson och Findus*, vertė Alma Braškytė, Raimonda Jonkutė, Elžbieta Kmitaitė ir kt.

Amžius: nuo 3 m.

Nieko rimto, nuo 2011.

Svenas Nordqvistas – vienas mėgstamiausių švedų vaikų rašytojų ir dailininkų, o jo sukurti dėdulės Petsono bei katinio Finduso personažai žavi skaitytojus visame pasaulyje. Apie juos išleista 18 paveikslėlių ir iliustruotų knygų. Petsonas – ekscentriškas dėdulė, gyvenantis sodyboje Švedijos kaimo pakraštyje, kartu su katinu Findusu ir keliomis vištomis. Findusas pas Petsoną atkeliavo seniai. Kartą į svečius užsukusi tetulė Anderson atnešė kartoninę dėžutę, ant kurios didelėmis raidėmis buvo parašyta: „Findus. Žalieji žirneliai“. Tik viduje Petsonas rado ne žirnelius, o mažytį kačiuką. Tuomet ir prasidėjo jų draugystė.

Findusas – ypatingas katinėlis: jis nešioja dryžuotas kelnės ir moka kalbėti! Jis supranta žmonių kalbą, bet tik Petsonas yra vienintelis žmogus, suprantantis, ką sako Findusas. Jie ištisas dienas leidžia kartu. Kartu eina maudytis ir žvejoti. Miške renka grybus ir malkas krosnims kūrenti. Laiką leidžia dirbtuvėje, kur Petsonas kuria ir konstruoja visokius prietaisus. Vakaraus Petsonas sėdi virtuvėje, geria kavą, sprendžia kryžiažodžius ir Findusas patogiai įsitaiso ant virtuvės sofos. Abu klausosi radijo.

Spalvingi piešiniai žavi ne tik išraiškingais personažais, bet ir iškalbingų iliustracijų gausa. Kiekviena iliustracija tarsi atskiras pasaulis, kupinas smulkių detalių, kurios savaip papildo istoriją – net tyrinėjant jas ilgesnį laiką, galima vis aptikti naujų, anksčiau nepastebėtų dalykų. Gal todėl jas mėgsta ir vertina tiek daug skaitytojų – nuo mažųjų iki suaugusiųjų, kuriems paveikslėlių knygos jau toli praeityje.

Pūkio pasakos

VYTAUTAS V. LANDSBERGIS, iliustr. DALIA KARPAVIČIŪTĖ

Amžius: 2–5 m.

Dominicus Lituanus, nuo 2013.

Vieną dieną miške gimė penki lapiukai. Keturi lapiukai buvo rudi smailianosiai išdykėliai. O penktasis – pūkuotas tarsi kamuoliukas. Tėveliai jį pavadino Pūkiu. Taip prasideda pirmoji, 2013 metais išleista šios serijos paveikslėlių knyga. Knygoje apie Pūkį paprasta ir linksma forma pasakojama apie mažo lapiuko pasaulio pažinimą, skaudžias ir linksmas gyvenimo pamokas. Lapiukas Pūkis jau tapo daugelio mažųjų skaitytojų bičiuliu, apie jį išleista 18 knygų.

Kiekvienoje knygoje žaisminga ir vaikams suprantama kalba pasakojama kokia nors istorija, kuriose supažindinama su aplinka, pamokoma, atskleidžiamos vis naujos Pūkio savybės, parodomas jo noras ir mokėjimas keistis. Vienoje jų Pūkis susipažįsta su gamtos stebuklais – sniegu ir snaigėmis, išmoksta susidraugauti su šia žiemos dovana ir kartu dūkti. Kitoje aiškinama, kas ta tiršta migla, kurios tikrai nereikia išsigąsti, o susidraugauti su ja ir pažaisiti slėpynių. Pūkio ir katinėlio draugystės istorija parodo, kad vaizduotė gali padėti tapti stipriam ir pasitikinčiam savimi kaip tigras. Istorija apie Pūkio pagalbą sergančiai mamytei bei pranašišką sapną atskleidžia Pūkio savarankiškumą ir mokėjimą rūpintis kitais. Intriguoja ir

Pūkio tinginystės istorija – kaip ir kodėl lapiukas panorio draugauti su baidykle ir kuo ta draugystė baigėsi... Yra išleistos kelios pasakų rinktinės, į kurias sudėta po penkis pasakojimus apie Pūkį.

Raganėlė Vinė

VALERIE THOMAS, LAURA OWEN, iliustr. KORKY PAUL

Orig.: *Winnie the Witch*, vertė Viktorija Uzėlaitė

Amžius: 2–7 m.

Nieko rimto, 2013–2019.

Vinė – ne šiaip sau raganėlė, o Vilburas – ne šiaip juodas, pasišaušęs raganos katinas. Tai linksma ir nutrūktgalviška porelė, kuriai nuotyčiai, juokai, burtai ir išbandymai ant kiekvieno kampo! Vinė augina burtų lazdelių medį, ruošia vakarėlį milžinui, groja pelių vargonais ir pasišiaušėlį Vilburą vedasi į kačių parodą. Ji net mėgina užsiauginti kailį ir priversti dantukų feją padovanoti jai naują dantį. Problemų jai netrūksta, bet kiekvienai situacijai Vinė randa pačią juokingiausią išeitį. Abrakadabra! Kartais šmaikštuolė Vinė šiek tiek persistengia – kad ir dalyvaudama bėgimo lenktynėse arba perstatydama baldus namuose, tačiau jos abrakadabriški burtai labai praverčia kovojant su pelėmis ir reguliuojant eismą pėsčiųjų perėjoje.

Lietuvių kalba išleista 20 raganėlės Vinės nuotykių: dvi paveikslėlių knygos – „Raganėlė Vinė“ ir „Vinės burtų lazdelė“ – ir penki pasakų rinkiniai – „Vinė nardo“, „Pirmyn, Vine!“, „Raganėlė Vinė reguliuoja eismą“, „Vinė ir vienos raganos orkestras“, „Vinė ir vaiduklis paštu“, kiekviename jų – po keturis pašėlusius nuotykius.

Senelė ir aštuoni vaikai

ANNE-CATH. VESTLY, iliustr. EGLĖ GELAŽIŪTĖ-PETRAUSKIENĖ

Orig.: *Mormor og de åtte ungene*, vertė Leonas Petravičius

Amžius: 8–10 m.

Pasviręs pasaulis, 2003–2006.

Norvegų rašytoją A.-C. Vestly išgarsino šis 7 dalių knygų ciklas apie šeimą, kurioje yra tėtė, mama ir aštuoni vaikai. Jie turėjo sunkvežimį, kurį vairavo tėtė ir savo darbu maitino visą šeimą. Dar viena labai svarbi knygų personažė yra senelė. Iš pradžių ši didelė šeima gyveno mieste, ankštame daugiabutyje, o paskui persikėlė į namelį miške. Šiose knygose pasakojama apie kasdienį paprastos šeimos gyvenimą: kaip ši didelė ir laiminga šeima kartu gyvena, dirba ir il-

sisi, valgo ir žaidžia, pykstasi ir taikosi, širsta ir padeda vieni kitiems. Sužinosite, kodėl visi vaikai, kurių vardai prasideda ta pačia raide M, yra tokie skirtingi.

Serijos knygos: „Aštuoni vaikai, tėtė, mama ir sunkvežimis“, „Aštuoni vaikai ir senelė miške“, „Mortenas, senelė ir Martė“, „Aštuoni vaikai, senelė ir Žalmargė“, „Senelės pasivaikščiojimas“, „Aštuoni vaikai ir senelė keliauja po Daniją“, „Mortenas, senelė ir Viesulas“.

Svarbūs įvykiai

ILIISTR. MARIE KYPRIANOU, MARION COCKLICO

Orig.: *The Big Steps*

Amžius: 1–3 m.

Skaitau nuo gimimo, 2022–2023.

Knygų serija sukurta padėti mažiesiems susipažinti su svarbiais pokyčiais ir naujomis patirtimis jų mažame gyvenime: dantukų valymu, puoduko reikalais, emocijų valdymu. Interaktyvios situacijų knygelės su atvartėliais ir slankiosiomis detalėmis ne tik moko vaikus naujų įpročių, bet ir lavina smulkiąją motoriką. Knygos sukurtos bendradarbiaujant su gydytoja, ankstyvojo ugdymo konsultante Amanda Gummer, paremtos praktiniais patarimais, kurie padės tėveliams pasiruošti vizitui pas gydytoją, padės formuoti vakaro rutiną, suteiks žinių, kaip pratinti vaiką prie darželio. Lietuvių kalba išleistos šešios knygos: „Aš dar nenoriu miegoti!“, „Keliamume pas gydytoją!“, „Keliamu į darželį!“, „Sprogstu iš pykčio!“, „Sudie, sauskelnės!“, „Valykimės dantukus“.

Vėjo raiteliai

JEN MARLIN, iliustr. IZZY BURTON

Orig.: *Wind Riders*, vertė Vainius Bakas

Amžius: 6–10 m.

Alma littera, 2023–2024.

Ši iliustruotų nuotykiinių knygų serija supažindina vaikus su tikromis gamtos saugos problemomis. Maksas ir Marija – paprasti vaikai – randa apleistą burlaivį ir jų įprastas gyvenimas apsiverčia aukštyrų kojomis. Įšokę į magišką burlaivį „Vėjo raitelis“, jie nė nepaję suvokti, kas vyksta, atsiduria Havajuose, Amazonės atogrąžų miškuose, gražiojoje Škotijos pakrantėje ar šaltuose Islandijos vandenyse. Kiekvienoje istorijoje aplankoma nauja vieta ir pristatoma

pavojų kelianti žmogaus sukurta problema. Vaikai nuolat susiduria su netikėtais nuotykiiais mėgindami gelbėti gyvūnus bei gamtą. Jie gelbsti jūrinius vėžliukus, ruonius, talkina sergėtojams, globojančioms mormonų koloniją, padeda baltajam banginiui apsisaugoti nuo plastiko ir šiukšlių, vaduoja raudonąsias aras iš miškus apėmusio gaisro.

Kiekvieno pasakojimo pabaigoje pateikiama įdomių mokslinių faktų ir informacija apie aprašomus gyvūnus, aplinką, patarimų, kaip mes visi galime prisidėti prie gamtos ir gyvūnų išsaugojimo. Patrauklus, nuotykių ir išbandymų kupinas pasakojimas skatina vaikus pasitikėti savimi, būti draugiškiems, aktyviems ir neabejingiems vieni kitiems bei gamtai. Serijos knygos: „Gelbėjant jūrinius vėžlius“, „Beieškant raudonųjų arų“, „Laivo sudužimas ruonių įlankoje“, „Banginių dainos ir paukščių lizdai“.

Vilkolakiukas Dolfas

PAUL VAN LOON, iliustr. HUGO VAN LOOK

Orig.: *Dolfje Weerwolfje*, vertė Rima Dirsyte

Amžius: 7–10 m.

Nieko rimto, nuo 2014.

Olandų vaikų knygų serija apie Dolfą pradėta leisti 1996 metais ir šiuo metu apima 27 knygas, o Lietuvoje išleista apie penkiolika. Dolfas – mielas ir draugiškas berniukas, jis lanko mokyklą ir gyvena geriausio draugo Timio šeimoje. Savo tėvų jis nepamena, bet jaučiasi laimingas ir mylimas. Timio tėvai jį priglaudė, kai Dolfui buvo treji. Tikrieji tėvai paliko Dolfą sužinoję, kad sulaukęs septynerių jis taps vilkolakiu. Kiekvieną mėnesį Dolfas tris naktis iš eilės virsta vilkolakiu, kol kas vilkolakiuku. Kaip nusišluoti, kad per mėnulio pilnatį virsti vilku? Kad tau užauga kailis ir atsiranda nasrai? Kaip susivaldyti nekrimstelėjus geriausio draugo mamai? Kas atsiuntė atviruką su vilku? Kas tas keistas nepažįstamasis parke, kuris, atrodo, viską žino? Jei tiesa išaiškėtų... Vilkolakiuko gyvenimas kelia daugybę klausimų ir iššūkių.

Keliaudami kartu su šia knygų serija, susipažinsite ir su vilkolakiuko seneliu, paklajosite po vilkolakių mišką ir patirsite daug linksmybių nuotykių. Dolfas – draugiškas, linksmas ir malonus personažas, gera su juo tapatintis ir kartu mokytis drąsos, gebėjimo priimti save tokį, koks esi, ištikimybės draugams, pasitikėjimo savimi ir savo šeima.

Skaitant linksmas ir juokingas istorijas, ugdomas humoro jausmas, skatinamas noras daugiau skaityti, domėtis knygomis. Žaismingai Hugo van Looko iliustruotos knygos skirtos jaunesniųjų klasių moksleiviams, bet nenuvils ir vyresniųjų skaitytojų.

Vaikų ir paauglių knygos

Absoliučiai tikras pusės etato indėno dienoraštis

SHERMAN ALEXIE, iliustr. ELLEN FORNEY

Orig.: *Absolutely True Diary of Part-Time Indian*, vertė Marius Burokas

Amžius: nuo 12 m.

Alma littera, 2011, 237 p.

Pusiau biografinis romanas. Autorius pasakoja istoriją apie vaiką, kuriantį kažką iš nieko, pasitelkiantį sąmojį ten, kur jo nėra: sąmojį prieš tragedijas ir melancholiją, sąmojį kaip pabėgimą ir juoką, kaip vienintelį ginklą prieš tokį gyvenimą, kurį jį verčia gyventi kiti. Pagrindinis knygos herojus Arnoldas Spiritas, dar vadinamas Jau-nėliu, yra vidurinės mokyklos mokinyš, kartais piešiantis komiksus. Arnoldas gyvena Spokanio indėnų rezervate. Matematikos mokytojo paragintas vaikas pradeda lankyti baltųjų mokyklą, esančią greitame miestelyje, tikėdamasis, kad taip susikurs geresnį gyvenimą. Tada gentainiai Arnoldą pasmerkia kaip išdaviką, jį ima persekioti įvairios nelaimės, tačiau vaikas nepasiduoda ir atranda savyje jėgų, kurių net nemanė turįs.

Amžinieji Takiai

NATALIE BABBITT

Orig.: *Tuck Everlasting*, vertė Viltaras Alksnėnas

Amžius: nuo 10 m.

Alma littera, 2002, 143 p.; pakartojimai – kitos leidyklos

Amerikiečių rašytojos knyga sukurta tarsi apmąstant liaudies pasakose neretai minimą gyvybės vandens vaizdinį. Krintanti rasa, čilbantis vieversys, vėjas medžių šakose – viskas gamtoje įkūnija nuolatinį gyvenimo rato virsmą. Ir nors dešimtmetei Vinei Foster tai nerūpi, visa įgauna kitokią prasmę, kai ji susipažįsta su amžinųjų Takių šeimyna, kurie atsitiktinai, patys to nežinodami, norėdami

numalšinti troškulį miško šaltinėlyje, atsigėrė gyvybės vandens ir dėl to tapo nemirtingi. Sužinojusi apie amžinojo gyvenimo šaltinį Vinė susiduria su dilema – rinktis mirtingųjų gyvenimą, o gal paragauti amžinybės vandens?

Antarktidos indėnai

JUOZAS GAIŽAUSKAS

Amžius: 9–14 m.

Alma littera, 2023, 176 p.

Susirūpinęs tėtis ir naktimis tyliai verkianti mama nepasakoja tau, kodėl vyresnioji sesutė nuolat būna ligoninėje. Senelio vienkienyje pradeda lankytis keisti svečiai, dažniausiai jie sėdi prie stalo ir tyli. Kas vyksta? Vieną pavakarį berniukas išvysta į rūką nuvingiuojantį kelią ir iš jo išnyrantį paslaptinę svečią. Tikrų tikriausias, plunksnų karūna pasipuošęs indėnas, prie vakarienės stalo paklaustas, iš kur atvyko, netikėtai atsako esąs Antarktidos pilietis. Ar tai senelio žaidimas? Gal indėnas tik gatvės artistas? O ir tėtis, išgirdęs istoriją, juokiasi iš senelio pokšto. Bet kodėl kambaryje besiblaškančios paukštis palieka dar vieną plunksną? Kiek jų reikia surinkti, kad atskleistum paslaptį? Tai knyga, gydanti sužeistą viltį.

Apie daiktus

KĘSTUTIS KASPARAVIČIUS

Amžius: nuo 7 m.

Nieko rimto, 2013, 54 p.

Bene žymiausio lietuvių dailininko ir rašytojo vaikų knygas su dideliu pasimėgavimu skaito ir vaikai, ir suaugusieji visame pasaulyje. Autoriaus sukurtos trumpos istorijos žavi ir subtiliu humoru, ir originaliomis iliustracijomis. Namuose knibždėte knibžda daiktų, ir kiekvieno jų gyvenimas – atskira istorija. Tik pažiūrėkite: puodelis pykstasi su lėkštute (bet visada susitaiko), tualetą valdo karalius Klozetas Pirmasis, valgomąjo kėdės lenktyniauja aplink stalą, batai ir šlepetės varžosi dėl šeimininko dėmesio! O kiek dar visko vyksta mums to net nežinant? Šioje rinktinėje sudėti šauniausios pasakojimai apie daiktus, bet galima skaityti ir kitus šio autoriaus trumpųjų istorijų rinkinius „Kvailos istorijos“, „Trumpos istorijos“, „Apie gyvūnus“, „Braškių diena“.

Apie raganą Šiokiątokią

TOMAS DIRGĖLA, iliustr. DALIA KARPAVIČIŪTĖ, VIKTORIJA EŽIUKAS

Amžius: nuo 6 m.

Dominicus Lituanus, 2014, 66 p., Tyto alba, 2023 m., 115 p.

Būna raganų šiokių, būna ir tokių, bet ir šiokia, ir tokia yra tik viena – tai šios knygos ragana! Nors gyvena miško trobelėje, augina juodą katiną ir neretai būna piktoka, visgi Šiokiątokia visai nepriemena įprastos, šluotą pasikinkusios pasakų veikėjos. Čia ji bando siekti dainininkės karjeros, atrasti bendrą kalbą su poezijos mūzomis ar vairuoti. O viską, kaip ir dera, vainikuoja meilės vainikai, pakeičiantys raganišką Šiokiąstokios būdą, it varnalėšą atsinešę iš vienišos vaikystės...

Apie žuvėdrą ir katiną, kuris išmokė ją skraidyti

LUIS SEPÚLVEDA, iliustr. LINA DŪDAITĖ

Orig.: *Historia de una gaviota y del gato que le enseñó a volar*, vertė

Irena Plaušinaitytė

Amžius: nuo 5 m.

Nieko rimto, 2008, 79 p.

Sutikite, kad nelengva perėti žuvėdros kiaušinį, globoti išsiritusį mažylį, tuo labiau – išmokyti jį skraidyti! Ypač jei esi didelis, juodas ir storas katinas, mėgstantis gulėti balkone ir šildytis saulėje...

Dėl daugelio dalykų gyvenime būsi laiminga... Vienas jų yra vanduo, kitas – vėjas, o trečias – tai saulė, – ištarė katinas Zorbas mažai žuvėdrai, bijančiai išskeisti sparnus. Ar įmanoma išmokyti skraidyti, kai tavo mama – katinas Zorbas? Skaitytojus juokins ir gaudins Hamburgo katinų gauja, globojanti žuvėdriukę, stebins nesėkmingos skraidymo pamokos pagal... Leonardo da Vinčio brėžinius. Bet galiausiai jaunoji žuvėdra pajus lietu, giliai įkvėps ir... Šios knygos autorius – rašytojas ir keliautojas – žaismingai, poetiškai pasakoja ne tik apie keistą draugystę, bet ir apie troškimą ir baimę būti savimi.

Arklio Dominyko meilė

VYTAUTAS V. LANDSBERGIS, SIGUTĖ ACH

Amžius: nuo 7 m.

Nieko rimto, 2004, 142 p.; pakartojimai ir tęsiniai – kitos leidyklos.

Šmaikščiai pokštujančio ir neįprastai į pasaulį žvelgiančio non-senso tipo literatūrinės pasakos meistro pirmoji knyga apie arklį

Dominyką ir jo svajonių Rugiagėlę, sulaukusi daugybės pakartojimų ir tęsinių. Tai meilės ir kelionių pasaka, kurioje baltas laukinis arklys Dominykas įsimyli šiek tiek išpaikusią rugiagėlę. Tačiau rudenį, artėjant šalnomis, jis yra priverstas paslėpti ją po akmeniu, o pats iškeliauja Afrikon ieškoti rugiagėlės giminių. Ten Dominykas susipažįsta su krokodilu, begemotu, beždžionėle, kupranugariu ir kitais linksmais personažais. Pavasarį arklys sugrįžta į Lietuvą ir apie savo pasakišką kelionę papasakoja vėl išdygusiai rugiagėlei. Knygoje vaizduojamas pasaulis nėra vienaprasmiškas ir turi keletą suvokimo plotmių. Ši knyga, kaip būdinga ne vienai dabarties laikų literatūrinei pasakai, skirta ne tik pradinukams, bet ir gerokai augesniems.

Ateina šuo!

CHRISTINE NÖSTLINGER, iliustr. JUTTA BAUER

Orig.: *Der Hund kommt!*, vertė Rūta Jonynaitė

Amžius: 8–10 m.

Nieko rimto, 2009, 220 p.

Užauginęs vaikus, daug gyvenime patyręs, kiek sentstelėjęs gerą širdis šuo vieną dieną išsiruošia į platųjį pasaulį: pamatyti tai, ko dar nematė, padaryti tai, ko dar nepadarė... Norėdamas visiems padėti, jis įsivelia į begalinius nuotykius – pasirodo, kad daryti gera nėra taip lengva ir paprasta. Laimė, patekusį į keblią padėtį jį gelbsti ištikimas bičiulis lokys... Tai istorija apie pagalbą ir bičiulystę. Ji linksmia ir graudi, šilta ir sąmojinga – ir pamokoma. Tai istorija, papasakota šmaikščia – žaisminga ir kiek pašaipia – intonacija, tokia būdinga austrų rašytojai, H. Ch. Anderseno premijos laureatei.

Atjunk

REBEKA UNA

Amžius: nuo 14 m.

Alma littera, 2015, 213 p.

Tai distopijos žanro knyga, vaizduojanti modernių technologijų paveiktą pasaulį, paauglių santykius. Tuoj penkiolikos sulauksiančiai Grytai sunku prisitaikyti steriliai išvalytame pasaulyje, kur nelikę pojūčių nei jausmų. Daiktai, spalvos, kvapai, taip pat santykiai ir bendravimas yra perkelti į visų naudojamą sistemą. Tačiau Gryta niekaip neįstengia būti kaip visi. Ji slapta klausosi pasakojimų apie tai, kaip kadaise žmonės taškydavosi balose, liedsdavo vienas kitą,

bučiuodavosi ir įsimylėdavo. Kartą apytuščiame stadione Gryta sutinka panašų į save. Beveik tuo pat metu pasiekia žinia, kad sistema sugalvojo, kaip dar geriau kontroliuoti žmones. Grytai ir jos naujai sutiktam Mantui teks apsispręsti, likti sistemoje ar sprukti iš jos. Tik ar pasprukti įmanoma?

Atokaus priemiesčio istorijos

SHAUN TAN

Orig.: *Tales from Outer Suburbia*, vertė Viktorija Labuckienė

Amžius: nuo 10 m.

Nieko rimto, 2013, 92 p.

Astridos Lindgren premijos laureato, australų rašytojo stilius yra naujas ir dar nematytas knygų istorijoje. Nors daugelis jį laiko veikiau iliustruotoju nei rašytoju, tačiau jo išskirtinumas prasideda būtent nuo kuriamų dar niekur negirdėtų istorijų. Jo siužetai – labai saviti ir originalūs, kiekviena nauja istorija – tarsi improvizacija, kur žodžiai ir piešiniai atskleidžia dar neatrastas prasmes, pojūčius, išgyvenimus. Knygoje iš viso penkiolika paprastai nepaprastų atokaus priemiesčio istorijų. Iš pažiūros ramus ir nuobodokas priemiestis iš tiesų saugo tylas kasdienio gyvenimo paslaptis: tuščiame sklype gyvenantį vandens buivolą, aplink slankiojančius pagalinius žmogiučius, mažytį mainų studentą iš svečios šalies ar vidinį kiemą, kuriame metų laikai atvirkšti.

Berniukas ir senolis

TRIINU LAAN, iliustr. ANNE PIKKOV

Orig.: *Poiss ja papa*, vertė Viltarė Urbaitė

Amžius: nuo 5 m.

700 eilučių, 2025, 64 p.

Šilta ir jautri iliustruota knyga apie nepaprastą dviejų kartų draugystę. Berniukas su veikliu senoliu smagiai leidžia laiką. Jie kartu leidžiasi į nuotykius, kuria džiaugsmo kupinus prisiminimus, kurie palaiko sunkiomis gyvenimo akimirkomis. Pilna švelnaus humoro, komiškų situacijų ir pasakiškų nutikimų knyga kviečia džiaugtis gyvenimu, matyti grožį kasdienybėje ir atrasti stiprybę ryšiuose su artimaisiais.

Berniukas, kuris matė tamsoje

RASA BUGAVIČUTE-PĖCE, iliustr. ŽILVINAS BRAŽUKAS

Orig.: *Puika, kurš redzēja tumsā*, vertė Audrius Musteikis

Amžius: nuo 13 m.

Odilė, 2021, 144 p.

Tai tikra istorija paremtas skaudžiai atviras pasakojimas apie vaiką, gimusį neregį šeimoje. Jokūbas yra savo tėvų akys, todėl jį labai anksti užgriūva didelių rūpesčių ir atsakomybės našta. Jokūbas visur yra kitoks: ir reginčiųjų visuomenėje, ir tarp neregų, o toks „ypatingumas“ neretai yra slegiantis, keliantis norą maištauti. Talantą mylėti turintis vaikas auga ir bręsta, prieštari pilną tikrovę atrasdamas per tragikomiškus nesusipratimus, skaudžius kluptelėjimus ir netikėtus kasdienius džiaugsmus. Pasak latvių kritikės Bārbalos Simsonės, šis pasakojimas – ne apie matymą ar nematymą, o apie tai, kas išvelgiama ne akimis. Apie tai, kas svarbiausia. Veiksmas vyksta praėjusio amžiaus dešimtajame dešimtmetyje Latvijoje.

Bėgliai

JUSTINAS ŽILINSKAS, ŪLA ŠVEIKAUSKAITĖ

Amžius: nuo 13 m.

Aukso žuvys, 2022, 376 p.

Tai nuotykinis iliustruotas romanas su paantrašte „Jūrų keliais į Ameriką“, paremtas gausia istorine medžiaga, jame rekonstruojamos XX a. pradžios lietuvių kelionės į Jungtines Amerikos Valstijas. 1912-ieji. Jis – gimnazistas, turėjęs palikti gimnaziją dėl lietuviškos veiklos. Ji – nuskurdusio šlėktos dukra, kurios geriausiu atveju laukė vedybos su caro valdininku ir ramus gyvenimas provincijoje. Netikėtas šių jaunų žmonių susitikimas pakvietė į drąsią ir pavojingą kelionę – per Europą ir Atlantą, iki pat Hadsono žiočių, kur stūkso Laisvės statula. Daugybė išbandymų – pradedant išmone gauti bilietus ir kirsti sieną, iki kankinamų patikrų muitinėse ir negalavimų perpildytame traukinyje ar bangų blaškomame laive. O kur dar smurtingi valdininkai, piktavaliai sukčiai, visų tautų pakeleivių babilonas, intrigos ir paslapčia vykdomi nusikaltimai... Amerika – toli. Laivu kelionė trunka ilgas savaites. Neseniai išsižiebę jausmai – kaip ta už borto banguojanti jūra. Ar pavyks?

Bliauk tyliai, broli

IVONA BŘEZINOVÁ, iliustr. TOMÁŠ KUČEROVSKÝ

Orig.: Řvi potichu, brácho, vertė Aigustė Vykantė Bartkutė

Amžius: nuo 12 m.

Debesų ganyklos, 2025, 240 p.

Daugelį apdovanojimų už knygas vaikams pelnusi čekų rašytoja neretai kūryboje renkasi kironiškumo ir negalios temas. Paauglė Pamela persikėlia į naują miestą su savo broliu dvyniu ir mama. Broliui vaikystėje buvo diagnozuotas autizmo spektro sutrikimas. „Tai pasakojimas apie tėvystės heroizmą ir nesėkmes, apie senelių ilgą kelią priimant savo neįgalų anūką, apie būtinybę keturiolikmetei dukrai per anksti suaugti, apie nesėkmių skausmą, alinantį nuovargį, kitų nesupratimą ir gėdą. Bet kartu tai istorija apie džiaugsmą, slėpinį kiekvienoje gerai pasibaigusioje dienoje“, – jautriai savo knygą pristato autorė. Iliustruotojas knygos puslapius nuspalvino pagal pagrindinio veikėjo savaitės spalvas.

Blogykla

DANIELA FISCHEROVÁ, iliustr. JITKA PETROVÁ

Orig.: *Pohoršovna*, vertė Aigustė Vykantė Bartkutė

Amžius: nuo 8 m.

Debesų ganyklos, 2020, 117 p.

Čekų rašytoja pasakoja vaikams šmaikščią istoriją, kurios herojai – blogiukai. Tačiau jie visai nenori tokie būti! Taigi savo tėvų nurodymu šie vaikai turi lankyti BLOGYKLĄ, kad būtų pabloginti. Vienoje klasėje susitinka žaltvykslė Taputapė, dvynukai Žandarmė ir Kerštūnas Kietakakčiai, Ragana Mergiščia, Laumiukas iš Piktųjų laumių giminės ir keletas labai judrių barstukų. Mokytoja Pikčiurna Storžievienė iš visų jėgų stengiasi juos pabloginti. Kai prisijungia naujas mokinyš Zirzlys, užverda pragaras. Gerai, kad pasaulyje yra didvyrių, ir jie įsikiša tada, kai to labiausiai reikia. Iki paskutinės akimirkos nebus aišku, kaip viskas susiklostys. Kaip turi atrodyti šios knygos personažai, iliustracijas sukūrė Jitka Petrová.

Blogos mergaitės dienoraštis

KRISTINA GUDONYTĖ

Amžius: nuo 13 m.

Laisvos valandos, 2009, 223 p.; Tyto alba, 2019, 199 p.

Tai romanas paaugliams, su juo užaugo jau kelios paauglių kartos. Ar ištis maištaujanti penkiolikmetė Kotryna yra bloga mergaitė? Taip, ji nuolat meluoja, vagia iš tėvų pinigų, konfliktuoja su artimaisiais. Siekdama dėmesio, ji apsiskelbia besilaukianti, vėliau įsivelia į kriminalinę istoriją, bėga iš namų, vaidina teatre. Galiausiai jai tenka susidurti su tikru skausmu – artimojo mirtimi... Kotryna savo dienoraštyje kandžiai ir su pašaipa rašo apie suaugusiųjų silpnynes ir iškreiptus jų tarpusavio santykius. Ar tikrai paaugliai yra nieko nepastebintys, prieš ramų pasaulį sukilę vienišiai? Ar visada būtina reikalausti iš bręstančio žmogaus mąstyti, elgtis ir gyventi pagal suaugusiųjų pavyzdį?

Brajanų kirvis

GARY PAULSEN

Orig.: *Hatchet*, vertė Vilmantas Vilkončius

Amžius: nuo 13 m.

Alma littera, 2008, 192 p.

Trylikametis Brajanas Robsonas – vienintelis laukinėje Kanados gamtoje įvykusią lėktuvo katastrofą išgyvenęs žmogus. Iš sudužusio lėktuvo jis išsineša tris svarbiausius dalykus: ryžtingą dvasią, motinos dovanotą kirvį ir skaudžią paslaptį – žinojimą, kad motina buvo neišstikima jo tėvui. Visi šie elementai tampa kertiniais šios Njuberio apdovanojimui nominuotos išgyvenimo istorijos momentais, skirtais jau patyrusiems skaitytojams (klausytojams).

Brolis, kurio nereikėjo

GAJA GUNA EKLĖ, iliustr. ASTA SKUJYTĖ

Amžius: 7–10 m.

Labdaros ir paramos fondas „Švieskime vaikus“, 2016, 116 p.

„Turėsi brolį!“ – devynmečiui Gvidui vieną dieną praneša tėvai. Jie, neatsiklausę sūnaus, nusprendžia įsivaikinti tokio pat amžiaus berniuką Tomą iš vaikų namų. Gvidui skaudu ir pikta, kad nei mama, nei tėtis su juo nepasitarė. Berniukas nesupranta, kodėl tėvams neužtenka jo vieno. Priešindamasis tokiam tėvų poelgiui, jis ryžtasi padaryti viską, kad tik Tomas netaptų jų šeimos nariu.

Brolių Grimų pasakos kitaip

JANOSCH

Orig.: *Janosch erzählt Grimm's Märchen*, vertė Rūta Jonynaitė

Amžius: nuo 6 m.

Nieko rimto, 2007, 256 p.

Nors sakoma, kad vaikystės skaitymuose niekas negali pakeisti pasakos, bet pačios pasakos linkusios keistis. Keičiasi laikai, keičiasi adresatas, jo skonis, keičiasi ir literatūrinės mados, kultūriniai kontekstai. Knygoje penkiasdešimt keturios pasakos, atrinktos ir naujai papasakotos šių dienų vaikams su spalvotomis paties Janoscho iliustracijomis. Tai naujai ir išradingai „sukirptos“ gerai žinomos Brolių Grimų pasakos. Autorius nevaržo savo lakios vaizduotės. Tradiciniams veikėjams ir nuotykiams suteikdamas nūdienos atspalvį, nevengdamas linksmyų paradoksu, jis seka pasakas, kurias mielai skaito ne tik vaikai, bet ir suaugusieji. Ar įsivaizduojate, kad Brėmeno muzikantai tampa popžvaigždėmis, gudri žąsis lapiną apgauna, o siu-vėjo Nykštukėlis eina plėšti banko? Tarsi „prieš plauką sušukuotos“ šmaikščios pasakos turi ir naują, nūdienį moralą.

Denis – pasaulio čempionas

ROALD DAHL, iliustr. QUENTIN BLAKE

Orig.: *Danny the Champion of the World*, vertė Virgilijus Čepliejus

Amžius: 7–13 m.

Homo liber, 1998, 220 p.

Nuotykių ir humoro kupina istorija apie nepaprastą tėvo ir sūnaus meilę. Tai galbūt vienas jautriausių autoriaus kūrinių vaikams. Denis su tėčiu remontuoja automobilius ir pila degalus. Berniuko vaikystė bėga be rūpesčių su geriausiu draugu – tėčiu, kuris niekada nepri-trūksta nuostabių istorijų. Tačiau vieną dieną į degalinę prašmatniu rolsroisu atvažiuoja Viktoras Heizlis. Turčius įskaudina berniuką, ir Denio tėtis nusprendžia jam atkeršyti. Juodu ruošiasi iškirsti tokią kiaulystę, kokios Heizlis nė susapnuoti negalėtų. Jeigu jiems pa-siseks, Denis tikrai bus pasaulio čempionas! Knyga moko vertinti ar-timuosius, skatina vaikus būti drąsius, gerus ir niekada nepasiduoti.

Drambliai nematomi

SUSAN KRELLER

Orig.: *Elefanten sieht man nicht*, vertė Rūta Jonynaitė

Amžius: nuo 11 m.

Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2016, 192 p.

Tai romanas paaugliams smurto šeimoje tema. Kažkokie keisti vaikai tiedu Julija su Maksu – Maša tai pajunta nuo pirmos akimirkos, vos su jais susipažinusi. Paskui ji pamato didžiules mėlynės, marginančias Julijos kūną. O vieną dieną, nesulaukusi vaikų žaidimų aikštelėje, Maša patraukia jų ieškoti ir atsiduria jų namų sode. Tai, ką išvysta netyčia pažvelgusi pro langą į vidų, galutinai įtikina: šitiems vaikams reikia kaip nors padėti. Bet kaip, jei niekas iš suaugusiųjų nenori Mašos nė girdėti? Mergaitei kyla pragaištinga mintis – bet gal kartais geriau padaryti nevykusį žingsnį, nei iš viso nieko nedaryti.

Duobės

LOUIS SACHAR

Orig.: *Holes*, vertė Virgilijus Čepļiejs

Amžius: 10–14 m.

Alma littera, 2004, 240 p.; pakartojimai – kitose leidyklose.

Tai nuotykių, paslapčių, fantastikos ir ieškojimų knyga. Svarbi šio kūrinio sėkmės dalis – aštrus rašytojo humoras. Stenliui visą gyvenimą nesiseka, tačiau jis nieko kito ir nesitiki. Šiaip ar taip, visą šeimą jau daug metų persekioja proprosenelio prakeiksmas. Tad Stenlis visai nenustemba, kai vieną dieną jį per klaidą apkaltina vagyste ir nuteisia aštuoniolika mėnesių praleisti „Žaliojo ežero“ jaunimo patalpos stovykloje Teksaso dykumoje. Atvykus į ją paaiškėja, kad visą laiką teks praleisti kepinančioje saulėje kasant duobes. Tačiau kokia viso šio darbo prasmė? Stenlis pasiryžęs išsiaiškinti visas neįtikėtinas paslaptis ir patirti daugybę nuotykių. Stenlis lėtai ir skausmingai nuima šimtmečio senumo šeimos prakeiksmą.

Džeimsas ir milžiniškas persikas

ROALD DAHL, iliustr. QUENTIN BLAKE

Orig.: *James and the Giant Peach*, vertė Virgilijus Čepļiejs

Amžius: 7–12 m.

Homo liber, 1999, 168 p., pakartojimai – kitose leidyklose.

Našlaitis Džeimsas gyvena su dviem bjauraus būdo tetomis. Jos, tikros begėdės, skriaudžia berniuką ir verčia jį nuolat dirbti. Vieną niūrią dieną tetų sode išauga milžiniškas persikas, o jo viduje Džeim-

so laukia nepaprasta kompanija: Žiogas, Šimtakojis, Voras, Šilkverpis, Jonvabalys, Sliekas ir Boružė. Vos persikas nukris nuo medžio, prasidės beprotiškas nuotykis. Naujieji draugai keliaus per vandėnyną, susidurs su rykliais ir keistaisiais Debesų Žmonėmis, net įstrigs ant dangoraižio smaigalio. Kokie dar išbandymai jų laukia? Tai labai smagi, neįtikėtina ir pavojinga kelionė, bet juk viskas įveikiama, jeigu esi kartu su puikia kompanija!

Ferdinandas ir Pū

LINA ŽUTAUTĖ

Amžius: 6–9 m.

Alma littera, 2012, 90 p.

Kartais blogi dalykai nutinka tam, kad po jų ateitų patys geriausi! Katinas Ferdinandas pernelyg gerai apie save galvoja ir nemėgsta klausytis sąžinės balso, todėl ne visada elgiasi gražiai. Pūstis jam netrukdo netgi tai, kad gyvena Šiukšlyne. O štai šuo Pūkselis – tyrumo įsikūnijimas, padarysiantis viską dėl savo geriausio draugo Ferdinando. Šiukšlyne pasirodžius pašaipūnui ponui Šin Šilai, Ferdinandas su Pū iškeliauja ieškoti laimės kitur. Draugų laukia nuotyčiai ir išbandymai, o kelionės pabaigoje – gal net tikri namai. Žaismingas ir jautrus pasakojimas apie katino Ferdinando ir šunelio Pū nuotykius ir apie tai, kas gyvenime svarbiausia – draugystę. Tokią stiprią, kad dėl draugo gali leisti net į pasaulio kraštą! Nauji draugų nuotyčiai laukia kitoje knygoje – „Žygis į Australiją“.

Gimęs bėgti

MICHAEL MORPURGO, iliustr. MICHAEL FOREMAN

Orig.: *Born to Run*, vertė Nijolė Chijenienė

Amžius: 9–14 m.

Alma littera, 2014, 230 p.

Vieno skaitomiausių Britanijos vaikų rašytojų, buvusio skaitymo ambasadoriaus (2023–2005) knyga, kurios pagrindinis veikėjas – greitas, ištikimas ir drąsus kurtų veislės šuo. Kartą pakeliui į mokyklą Patrikas iš kanalo ištraukia permirkusį maišą ir jame randa penkis nuostabius šuničius. Po ilgų maldavimų, tėvai pasilieka vieną aukšaspalvį mažylį, jį Patrikas pavadina Bičiuliu. Nuo tos dienos juodu beveik nebesiskiria. Kurtų greihaundų veislės šuo pakeičia baugštaus berniuko gyvenimą – bet vieną dieną staiga pradingsta... Šunį pava-

gia lenktyninių kurtų treneris, ir anam prasideda naujas lenktynių čempiono gyvenimas. Trenerio podukra Bekė pamilsta Bičiulį iš pirmo žvilgsnio ir duoda jam naują Skaistakio vardą. Bet kas bus, kai šuo nebegalės lenktyniauti?

Gyvatė ir Driežas

JOY COWLEY, GAVIN BISHOP

Orig.: *Snake and Lizard*, vertė Viltaras Alksnėnas

Amžius: nuo 8 m.

Odilė, 2018, 93 p.

Linksma, šmaikšti ir išmintinga, kupina taiklių įžvalgų apie žmonių ir gamtos pasaulį Naujosios Zelandijos autorių pasakų knyga. Knygoje pasakojama apie dviejų labai skirtingų draugų bičiulystę, prasidėjusią nuo ginčo. Gyvatė ir Driežas gana skirtingo būdo. Gyvatė rami, Driežas guvesnis. Jų skanėstai ir pomėgiai kitokie. Kivirčių, nuotykių, net ir bauguliukų apstu beveik visose pasakaitėse. Tačiau visada laimi pastanga suprasti ir gerbti kitą. Kitokį! Išleistos dar dvi knygos apie šių draugų nuotykius.

Grįžimo istorija

GENDRUTIS MORKŪNAS, iliustr. LINA ŽUTAUTĖ

Amžius: 9–14 m.

Nieko rimto, 2007, 216 p.

Kaip būdinga šiam autoriui, jo sukurta istorija kupina mįslių ir paslaptingojo. Tai knyga, kurioje atskleidžiama paslaptinga patyčių kilmė ir priežastys. Kūrinys skatina susimąstyti ir pažvelgti pirmiausiai į save pačius – iš labai arti ir labai atidžiai, įvertinti, ar viską padarome, kad esantiems šalia būtų gera ir saugu. Knygoje pasakojama istorija apie nepaprastą mergaitę Viliją, kuri tik gimusi pradėjo mąstyti apie gyvenimą. O taip mąstant nutinka keisčiausių dalykų: vieną rugsėjo vakarą ji dinga iš savo lovelės. Po dvylikos metų paslaptinai dingusi mergaitė atsiranda. Ją sėdinčią miške ant kelmo užtinka kaimo vaikai ir parsiveda. Ir nors Vilija iš namų dinga mažutėlė, pasiekusi kaimą ji randa savo namus, atpažįsta tėvus. Tik štai šie negali patikėti, kad įžengusi mergaitė – tikrai jų. Ar pavyks Vilijai tapti tokia kaip kiti? O gal kiti šiek tiek pasikeis ir pamils ją tokią, kokia yra?

Gugis – girių kaukas ir žmonių draugas

JUSTINAS ŽILINSKAS

Amžius: 9–14 m.

Aukso žuvys, 2006, 302 p.

Seniai seniai Lietuvos giriose, upėse ir pelkėse gyveno galybė padarų – aitvarai, laumės, maumai, kipšai ir... kaukai. Apie vieno iš jų – Gugio iš girių kaukų giminės – nuotykius ir pasakojama šioje knygoje. Gugis – gauruotas, nedidukas, vikrus, didelėmis akimis kaukas, padėjęs išgelbėti Pagirių kaimą nuo grėsmingų priešų, susibičiulavo su galiūno Ruokio šeimyna ir kartu su kariais patraukė į tolimus žygius. Taip pat vadavo aitvarus iš klastingų godišių pinklių, tramdė maumus, sprendė meilės ir garbės reikalus. Per daugybę nutikimų pažino pasaulį, jo gerį ir žiaurumą, džiaugsmą ir liūdesį. Bet knyga įdomi ir vertinga ne vien nuotykių aprašymais. Šis istorinis nuotykinis pasakojimas, unikaliai sujungęs lietuvišką mitologiją su maginės fantastikos elementais, buvo šiltai sutiktas skaitytojų, pelnė apdovanojimų. Vėliau buvo sukurtos dar dvi magiškos fantastikos knygos apie Gugį: „Kaukas Gugis ir kerų karas“ ir „Kaukas Gugis ir sielų akmuo“.

Haris Poteris ir Išminties akmuo

J. K. ROWLING

Orig.: Harry Potter and the Sorcerer's Stone, vertė Zita Marienė

Amžius: 7–14 m.

Alma littera, 2000, 245 p.

Haris Poteris – vienuolikmetis su akinukais, vargstantis klaidžioje dėdės ir tetos Durslių šeimynėlėje. Didžiausias jo kankintojas – dručkis pusbrolis Dudlis. Haris miega sandėliuke po laiptais ir nė sykio nėra šventęs gimtadienio. Viskas pasikeičia pašto pelėdai atnešus nepaprastą kvietimą – mokytis Hogvartso burtų ir kerėjimo mokykloje. Prasideda nepamirštami nuotygiai: Haris išmoksta keisčiausių burtų, tampa kvidičo čempionu, padeda išperinti slibiniūkštį ir, slepiamas neregimojo apsiausto, leidžiasi į pavojingą žygį. Su keletu ištikimų draugų Haris Poteris eina pasitikti stebuklingos savo lemties... Šią knygą nėra lengva skaityti garsiai, ypač pirmuosius du skyrius, nes juose pasakojama apie sudėtingą Harį supantį pasaulį. Kitos knygos eilės tvarka: „Haris Poteris ir Paslapčių kambarys“, „Haris Poteris ir Azkabano kalinys“, „Haris Poteris ir Ugnies taurė“, „Haris Poteris ir

Fenikso brolija“, „Haris Poteris ir Netikras princas“, „Haris Poteris ir Mirties relikvijos“.

Ir vienąkart, Riči

DAINA OPOLSKAITĖ

Amžius: nuo 14 m.

Alma littera, 2016, 192 p.

Balys Belekas yra nelaimingas penkiolikmetis paauglys. Jis turi tik vieną vienintelį draugą Paulių, bet laikui bėgant paaiškėja, jog ir šis nėra toks geras draugas. Balys neturi su kuo pasikalbėti, daro tai, ko nori tėvai, nors jam pačiam tai visiškai nepatinka. Labiausiai jis kompleksuoja dėl savo plaukų, vardo ir pavardės. Jam nieko nėra baisiau už vardą Balys ir pavardę Belekas. Taip pat jis eidamas į mokyklą visada sulaukia replikos: „Žiūrėk, ryžas eina!“ Baliui atrodo, jog jo gyvenimas yra visiškai nereikšmingas dalykas, kol vieną dieną mokykloje pasirodo kitas vaikinys – Ričis. Ričis apverčia Balio gyvenimą aukštyne kojomis. Ričis yra visiška Balio priešingybė. Merginos dėl jo eina iš proto, jis yra išvaizdus, protingas, drąsus ir sportiškas. Balio ir Ričio pažintis ne tokia, kaip turėtų prasidėti tikra draugystė, tačiau vis dėlto vaikinai tampa neišskiriamais draugais.

Ida iš šešėlių sodo

KRISTINA GUDONYTĖ

Amžius: 9–12 m.

Tyto alba, 2012, 192 p.

Šis romanas atveria daugybę temų. Viena jų – apie tolerancijos nebuvimą: kaip mes priimame, suprantame kitokį, kitaip mąstantį žmogų. Kita – apie žmogaus galimybes. Paauglė Sofija svajoja tapti rašytoja. Ši knyga – pirmas Sofijos kūrinys. Tai pasakojimas apie bendraamžę Idą, kuri netikėtai atsidūrė jų namuose ir sujaukė tvarkingą šeimos gyvenimą. Sofija – gerai besimokanti, stropuolė, gabus, mylimas, darbštus vaikas. Aplink ją – įsiklausantys ir mylintys suaugusieji. Yra kam pasipasakoti, pasiguosti. Kas kita Sofijos namuose vieną dieną atsiradusi Ida. Gaivališka, labai jau įtakingamai pasakojanti istoriją apie gimtąją Bambikio šalį. Retsykiais Ida vagiliauja, meluoja, apsimetinėja, klajoja tik jai vienai žinomais takais. Ir, savaime aišku, Sofijai nelengva suprasti, kodėl Ida atsidūrė jų namuose. O Idai nelengva prisijaukinti naujus namus.

Išskirtinis spindesys

ELLE MCNICOLL

Orig.: *A Kind of Spark*, vertė Ina Jakaitė

Amžius: nuo 9 m.

Alma littera, 2023, 207 p.

Vaikų knygų autorės iš Škotijos įkvepianti ir jautri istorija apie drąsą, draugystę ir buvimą kitokiam. Nuo tada, kai mokytoja Merfi papasakojo apie raganų teismus, prieš kelis šimtmečius vykusius Džunipere, Adė negali liautis galvojusi apie raganas. Jos nebuvo antgamtiškos. Jos buvo tokios kaip ji. Kitokios, kaip ir ji. Adė autistiška. Mato dalykus, kurių kiti nepastebi. Girdi garsus, į kuriuos kiti nekreipia dėmesio. Kartais jaučia viską vienu metu. Mąsto apie raganas, kurios neturėjo, kas jas apgintų. Ar pavyks Adei pakeisti miestelio gyventojų požiūrį į raganas ir save? Ar kova už raganų teismų aukų atminimą padės įveikti savas problemas?

Jei ne Vinis Diksis

KATE DICAMILLO

Orig.: *Because of Winn-Dixie*, vertė Violeta Palčinskaitė

Amžius: 7–14 m.

Alma littera, 2004, 144 p.; pakartojimai – kitos leidyklos.

Vieną vasaros dieną dešimtmetė pastoriaus dukra Indija Opala Buloni, užuot parnešusi iš parduotuvės makaronų su sūriu, grįžta su šunimi. Vinis Diksis – nepaprastas šuo. Labai didelis. Labai nešvarus. O svarbiausia – išniręs iš už kampo, čiuožtelėjęs prieš mergaitę jis nusišypsojo. Opala niekada gyvenime nebuvo mačiusi besišypsancio šuns. Bet jis tikrai šypsojosi. Jei ne Vinis Diksis... Jei ne Vinis Diksis, Opala šiame jai nepažįstamame mieste tikrai nebūtų įgijusi tiek draugų, išgirdusi tokių keistų ir netikėtų istorijų apie čia gyvenančius žmones. Be to, jei ne Vinis Diksis, Opala tikriausiai nebūtų išdrįsusi savo nekalbaus tėčio paklausti, kaip ir kodėl juos paliko mama. Vinis Diksis jai padėjo pažinti pasaulį...

Juodavandeniai

IGNĖ ZARAMBAITĖ

Amžius: 14–16 m.

Nieko rimto, 2020, 144 p.

Paslaptinga ir įtraukianti istorija paaugliams, su jos herojais lengva susitapatinti. Knygoje nagrinėjamos draugystės, šeimos santykių, pirmosios meilės ir patyčių temos, aktualios daugeliui. Tai istorija apie šešiolikmetės Anos ir jos draugų gyvenimo pokyčius, teisingų sprendimų ieškojimą sudėtingose situacijose ir tarpasmeninių problemų sprendimus, apie asmenybės brendimą ir savęs atradimą. Draugų kompanijoje kylančios intrigos, tamsios paslaptys, kurių turime kiekvienas, ir pirmieji santykiai, apsvaiginantys galvą – visa tai išgyvena pagrindinė herojė Ana.

Kai aš buvau Kleo

ONA JAUTAKIENĖ

Amžius: 9–14 m.

Gimtasis žodis, 2009, 86 p.

Apysakos herojus Kleopas Girdenis – į ankstyvąją paauglystę įžengęs vaikas. Talentas ir jautri širdis neapsaugo jo nuo mokyklinio reketo, socialinės nelygybės. Bandymas spręsti šeimos materialines problemas baigiasi kone tragiškai. Kodėl sunkaus apsisprendimo valandą jaunas žmogus lieka vienas? Kur toji svajonių ir realybės riba? Ir vis dėlto – Kleo ieškojo lobio, Kleopas jį rado.

Kai mano tėtis tapo krūmu

JOKE VAN LEEUWEN

Orig.: *Toen mijn vader een struik werd*, vertė Birutė Avižinienė

Amžius: 10–12 m.

Debesų ganyklos, 2024, 123 p.

Į Todos šalį atėjo karas. Jos tėtis, palikęs konditerio darbą, išeina kariauti. Išeidamas dukrai paaiškina, kaip jis slėpsis nuo priešų – maskuosis medžių šakomis ir lapais. Mergaitė tiki, kad taip pasislėpusio tėčio priešaš tikrai nepažins – manys, kad tai krūmas. Kai frontas priartėja, močiutė ją išsiunčia į kaimyninę šalį pas iki šiol nepažintą mamą. Toda kartu su kitais pabėgėliais leidžiasi į pavojingą kelionę, kur susiduria su įvairiais žmonėmis, sudėtingomis situacijomis, patiria daugybę išbandymų.

Kaip aš netyčia parašiau knygą

ANNET HUIZING

Orig.: *Hoe ik per ongeluk een boek schreef*, vertė Birutė Avižinienė

Amžius: nuo 13 m.

Debesų ganyklos, 2020, 160 p.

Trylikametė Katinka svajoja rašyti knygas. Šimtai istorijų knibžda jos galvoje, tačiau kaip jas paversti įdomiu pasakojimu? Laimė, Katinkos kaimynė – garsi rašytoja, ir ji negaili patarimų. Tačiau ir rašytoja Lidvinė išgyvena ne pačius geriausius laikus, juk net ir patyrusiems rašytojams kartais ima nesisiekti... Pamažu mergaitę ir rašytoją sujungia ypatinga draugystė. Katinka, vadovaudamasi kūrėjos patarimais, pradeda rašyti. Apie įsimylėjusį tėvą, jo naująją draugę Dirklę ir apie motiną, kuri mirė, kai Katinkai buvo treji. Mergaitė tik dabar supranta, kaip jos ilgisi. Ji išmoka išvelgti, kas slepiasi už jos sukurtų veikėjų. Ir taip netyčia parašo KNYGĄ.

Kaip sučiupti tigrą

TAE KELLER

Orig.: *When You Trap a Tiger*, vertė Ina Jakaitė

Amžius: 9–14 m.

Baltos lankos, 2021, 272 p.

Jautri ir magiška pasaka apie mergaitę ir jos šeimą, apie mus supančias istorijas, neapsakomą jų galią, norą surasti savo balsą ir leisti jam suskambėti kitų balsų ir istorijų chore. „Seniai seniai, kai tigras vaikščiojo kaip žmogus...“ Taip, kiek tik pamena aštuonmetė Lilė, prasidėdavo visos močiutės pasakos. Ir kaip mergaitė nustemba, kai vieną lietingą dieną vidury kelio išvysta tikrų tikriausią milžinišką tigrą – tarsi nužengusį tiesiai iš magiškų istorijų! Bet viskas trunka tik akimirka – kaip netikėtai jis atsirado, taip staiga ir dingsta. Kiek išsigandusi, Lilė mėgina įtikinti save, jog tai buvo tik sapnas, tačiau neilgai trukus tigras pasirodo vėl ir pasiūlo netikėtą, bet labai svarbų sandorį. Ilgai negalvojusi mergaitė sutinka, nors ne kartą girdėjo, kokie klastingi ir pavojingi gali būti šie padarai... Kad pažvelgtų gudriajam pasakų plėšrūnui į akis, Lilei prireiks ne tik begalinės drąsos ir ryžto, bet ir naujai atrastų draugų bei nuolat purkštaujančios vyresnės sesers Semės pagalbos.

Kamandosė

EGLE JASĖ, iliustr. JULIJA RAČIŪNAITĖ

Amžius: 5–10 m.

Labdaros ir paramos fondas „Švieskime vaikus“, 2024, 135 p.

Kamandosė – paslaptinga būtybė, turinti raganų kraujo, driežo uodegą, bet primenanti mažą mergaitę. Išstis jos protėvių kartos gyveno miške, tačiau vieną dieną nutraukusi visus ryšius su giminaičiais Kamandosė atsikrausto į miestą ir įsikuria statybvietėje. Ji – daikteliautoja, kaupikė, nuolat ieško taip reikalingų „brangšmutkių“ ir tempia jas į savo buveinę. Tačiau vieną dieną vaikų smėlio dėžėje ji sutinka Liną – mergaitę, kuri pakeičia jos gyvenimą, ir Pipiną – pliušinį šuniuką, tapusį jai kai kuo daugiau nei paprasta „brangšmutke“. Kamandosė ne tik išigyja draugą, patiria, ką reiškia rūpintis kitu, bet ir leidžiasi tyrinėti plataus pasaulio už statybvietės ribų, o nauji nuotykių, pažintys ir įgytos patirtys pakeičia ne tik jos gyvenimą, bet ir ją pačią.

Kamilis, kuris mato rankomis

TOMASZ MAŁKOWSKI, iliustr. JOANNA RUSINEK

Orig.: *O Kamilu, który patrzy rękami*, vertė Odeta Venckavičienė

Amžius: nuo 6 m.

Debesų ganyklos, 2022, 62 p.

Knygoje yra daugybė trumpų istorijų, iliustruotų piešiniais, iš vienos šeimos gyvenimo. Visų tų pasakojimų tikslas yra parodyti, kad neregintis asmuo gali džiaugtis gyvenimu, supažindinti, kaip atrodo neregio kasdienybė, ir, žinoma, ugdyti skaitytojo supratingumą bei toleranciją. Penkiametis Kamilis mato ne akimis, o rankomis. Ar dėl tokios supergalios reikėtų jo bijoti? O gal gailėtis ar perdėtai rūpintis? Jokių būdu! Nors jis mato kitaip, bet yra toks pat berniukas kaip ir jo bendraamžiai. Kartais didelis nutrūktgalvis. Kartais susipeša su vyresne seserimi. Bet dažniausiai jis mielas, draugiškas, linksmas ir pats geriausias brolis.

Karas, išgelbėjęs mano gyvenimą

KIMBERLY BRUBAKER BRADLEY

Orig.: *The War That Saved My Life*, vertė Inga Tuliševskaitė

Amžius: 11–14 m.

Nieko rimto, 2017, 264 p.

Šio istorinio romano veiksmas vyksta Antrojo pasaulinio karo metais, jame nagrinėjamos šeimos, *kito*, *kitokio* priėmimo ir išlikimo temos. Per Antrąjį pasaulinį karą kovota ne tik fronte. Šiuolaikinės amerikiečių rašytojos romane vaikai kovoja už savo teisę gyventi ir

būti laimingiems. Ar galite įsivaizduoti mergaitę, nemačiusią žolės? Ada, būdama dešimties, pirmą kartą išvysta žalią pievą. Negana to, ji nemoka skaityti ir sunkiai vaikšto. Bet Ada anaipol ne kvaila. Ji stipri ir drąsi, be to, jaučiasi atsakinga už savo jaunesnį broliuką Džeimį. Dešimtmetė Ada, su mažuoju broliuku ištrūkusi iš nemyltinčios motinos gniaužtų, išmoksta įveikti negalią, pasitikėti žmonėmis ir pačia savimi.

Stiprus Ados personažas, ryškus pasakojimo fonas, humoras ir širdgėla susijungia į istoriją, kurią verta skaityti garsiai ir aptarti. Ados ir jos brolio Džeimio gyvenimo istorija tęsiama knygoje „Karas, kurį galiausiai laimėjau“.

Kasparas, kačių princas

MICHAEL MORPURGO, iliustr. MICHAEL FOREMAN

Orig.: Kaspar the Titanic Cat, vertė Viltaras Alksnėnas

Amžius: nuo 9 m.

Alma littera, 2014, 176 p.

„Garsios dainininkės numylėtinis“, „nuostabiausias pasaulyje katinas“ iš prabangių viešbučio apartamentų po nelaimės patenka į tarnų palėpės kambarėlį. Ten slapstomas ir globojamas keturiolikmečio Džimio ir aštuonmetės Lizabetės. Paskui likimo bangos jį nuplukdo į triukšmingą ir turtingą Niujorką... Apysaka nukelia į XX amžiaus pradžią, joje atkuriamą to laiko atmosfera, atspindimi socialiniai žmonių santykiai. Keturiolikmečio berniuko našlaičio, tapusio viešbučio tarnautoju, vardu pateikiama jaudinančių įvykių ir situacijų virtinė. Literatūrinė išmonė susipina su istorinėmis realijomis – vaizduojama „Titaniko“ laivo žūtis, Pirmasis pasaulinis karas ir kt.

Klampynių kronikos

NERINGA VAITKUTĖ

Amžius: 9–14 m.

Nieko rimto, 2018, 232 p.

Knyga ypač patiks fantastikos ir šurpių nuotykių mėgėjams. Čia rašoma apie Mažąsias Klampynes. Miestelį supa miškai ir pelkės, aikštėje stovi Nežinia Kieno dešinės kojos paminklas, o gyventojų namuose jaukiai įsitaisę baubai. Be to, čia nuolat nutinka keisčiausių dalykų. Autorė trumpose istorijose itin kūrybiškai derina šiuolaikinių vaikų aktualijas, senovės lietuvių mitologijos motyvus, su-

sipinančius su netikėtais nuotykiiais. Itin vaizdinga rašytojos kalba ir gebėjimas kurti nepamiršamas istorijas ne tik įtrauks į stebuklingų ir paslaptingų nuotykių pasaulį, bet ir padės turtinti skaitytojo žodyną, paskatins domėtis lietuvių ir pasaulio mitologija, skatins kūrybiškumą. Knygą puošia pačios rašytojos kurtos iliustracijos. Galima skaityti ir kitus „Klampynių“ pasakojimus: „Neramios dienos“ ir „Pamiršti dievai“.

Krakatukų pievelė

RENATA ŠERELYTĖ, iliustr. IRMINA DŪDĖNIENĖ

Amžius: 7–10 m.

Alma littera, 2007, 208 p.

Krakatukai – tai stebuklingas uogas nokinantys krūmai, o jų apsupta pievelė – ramiausia pasaulyje vieta. Krakatukų apsuptoje pievelėje stovi raudono molio trobelė, o joje gyvena taurusis Birbindonas ir jo šeimynykščiai: mažytis, nedrąsus Tešlius, atžari, švepluojanti Buntė Esmeralda ir maumas. O kurmiarausyje gyvena Ragana. Tačiau vieną kartą į šį mažytį rojaus kampelį užklysta nesutramdoma nuotykių ieškotoja – didžiausė senė. Ir tuomet pasakos veiksmas ima rutuliotis itin dinamiškai. Krakatukų pievelės personažų nuotykiiai teiks malonumą labai įvairaus amžiaus skaitytojams. Mažiesiems bus patrauklesnis pats pasakos siužetas, vyresnieji ir suaugusieji pajus paties pasakojimo, kalbos grožį. Knygos dailininkė Irmina Dūdėnienė krakatukus pavaizdavo labai panašius į gudobeles, kurių vaisių arbata, kaip žinome, ne tik stiprina širdį, bet ir pataiso nuotaiką. Autorė sukūrė penkis tęsinius – „Kratatukų bruzgėlynai“, „Kratatukų jūra“, „Kratatukai kosmose“, „Kratatukai sniegynuose“ ir „Kratatukai požemiuose“.

Labas, Visata

ERIN ENTRADA KELLY

Orig.: *Hello, Universe*, vertė Viktorija Uzėlaitė

Amžius: 11–14 m.

Debesų ganyklos, 2021, 352 p.

Kiekvieno skyrelio pasakojimas pateikiamas iš keturių pagrindinių personažų perspektyvos, atskleidžiant jų veiksmų motyvus ir elgesį. Pagrindiniai knygos herojai – keturi moksleiviai Virgilijus, Valensija, Kaori ir Četas. Jie nėra draugai ir netgi mokosi ne vienoje

mokykloje. Virgilijus – drovus, artimųjų nesuprastas berniukas. Valensija – protinga, atkakli mergaitė. Kaori Tanaka buria ateitį ir skaito žvaigždes. Četas, pravarde Bulius, – didžiausias rajono peštukas. Tačiau kai Četas iškrečia bjaurią išdaigą Virgilijui ir jo augintinei jūrų kiaulytei, gyvenimas netikėtai pasisuka ir suveda šiuos vaikus. Ar tai tik sutapimas? O gal likimo pirštas? Tikroviški personažai ir įtaigi istorija paskatins diskusiją.

Laiko skrynia

ANDRI SNÆR MAGNASON

Orig.: *Tímakistan*, vertė Vaida Jankūnaitė

Amžius: nuo 12 m.

Debesų ganyklos, 2021, 315 p.

Knygos veikėjai gyvena neįsivaizduojamai sunkiais laikais. To neleidžia pamiršti visais informacijos kanalais be perstojo transliuojama žinia: dabar yra LABAI BLOGAI, o kada bus geriau – nežinia. Nenorėdami girdėti blogų naujienų, žmonės užsidaro naujausiuose technologijos išradimuose – laiko dėžėse, kad sulauktų geresnių laikų. Knygoje plėtojamos dvi siužeto linijos – į siaubingą dabarties pasaulį įterpiami mitiniai pasakojimai, jie veikėjams turi padėti išsiaiškinti, kas yra blogai dabar ir ką reikia daryti, kad pasaulis pasikeistų. Islandų rašytojo knygoje siunčiama žinia paprasta ir aktuali: jei nespręsite problemų, nešiimsite atsakomybės už savo veiksmus, gyvensite nuolat pasislėpę nuo tikrojo pasaulio – geresni laikai gali ir neateiti.

Laumžirgių namai

GINTARĖ ADOMAITYTĖ

Amžius: nuo 14 m.

Agora, 2000, 93 p.; Slinktys Aukštaitija, 2024, 78 p.

Knygoje pasakojama paslaptinga šeimos istorija. Keturiolikmetės Miglės mama guli psichiatrijos ligoninėje, o tėčio ji visai nepažįsta. Mergaitė su pusbroliu gyvena pas tetą paslapčių apgaubtame name prie ežero. Daugelis bijo net prisiartinti prie namo, kad nesusidurtų su buvusio šeimininko šmėkla. Gyvenimas paežerės miestelyje pinasi su detektyvo intriga. Ką jaučia vaikai, stebėdami suaugusiųjų paslaptis? Kas tas Banditas, pastatęs paežerėje nelyg užkeiktus namus? Ar aplankys pamirštą dukrą Lietaus žmogus? Kodėl užsibuvo Bandito

name sklė Rita? Lengvu stiliumi parašytoje apysakose maišosi jūra ir pajūris, sostinės dvasia, vienišų naktų vaiduokliai, tolimų kraštų ilgesys, esamas ir buvęs laikas.

Lelijos nuodija miestą

INDRĖ ŠALČIŪTĖ, iliustr. VIKTORIJA EŽIUKAS

Amžius: 8–14 m.

Alma littera, 2022, 119 p.

Atslinkus vasaros karščiams mieste ima siausti paslaptinga liga, o baltosios vandens lelijos pradeda keisti spalvą, bet Mikui labiau rūpi kompiuteriniai žaidimai. Na, ir dar vakariniai pasivaikščiojimai su mama. Tačiau vieną naktį atsitinka keistas dalykas. Staiga Miką ima krėstis šaltis, sudreba kambarys, o lange atsiveria tunelis... Mikas žengia į jį. Keistoje erdvėje jis sutinka tris bendraamžius berniukus. Taip prasideda nepamirštamas nuotykis, pareikalausiantis drąsos, atkaklumo ir... kūrybingumo, kurio Mikas jau buvo išsižadėjęs. Ši istorija apie pilietiškai nusiteikusius vaikus buvo įkvėpta tikrų pasaulio įvykių bei iškalingo ir prasmingo gatvės meno.

Lėlė

NOMEDA MARČĖNAITĖ

Amžius: 5–10 m.

Tyto alba, 2011, 80 p.

Dailininkė keramikė, laidų vedėja ir puikiai visuomenėje žinomas žmogus sukūrė – parašė ir iliustravo – knygą vaikams. Menininkės debiutas buvo įvertintas keliais apdovanojimais. Tai istorija apie mergaitę, kuri, mamai išvykus dirbti į Airiją, gyvena pas savo močiutę kaime. Geriausia jos draugė – lėlė. Suradusi ant aukšto porcelianinę lėlės galvą, iš tuščio drobinio maišelio padarė jai kūną, ir nuo tada jodvi kartu tyrinėja aplinkinį pasaulį, kartu laukia grįžtančios mamos. Šalia mergaitės istorijos pasakojama ir kita – daug rimtesnė *tikroji* lėlės istorija. Pasirodo, tai žaislas, turintis praeitį, – lėlė iš tikro yra promočiutės vaikystės draugė, kuri vieną dieną su visa šeima buvo ištremta į Sibirą.

Lilė ir saulės sergėtoja

MAJA LUNDE, iliustr. LISA AISATO

Orig.: *Solvokteren*, vertė Alvyda Gaivenienė

Amžius: 7–12 m.

Tyto alba, 2021, 205 p.

Ši poetiška knyga kviečia leisti į užburiančias pavasario ir saulės paieškas. Našlaitė Lilė su seneliu gyvena pasaulyje, kuriame niekada nepasirodo saulė. Čia nėra nei dienos, nei nakties, nesikeičia metų laikai, vien tik amžina prieblanda ir be paliovos pliaupia lietus. Senelis kasdien keliauja rūpintis daržovėmis ir vaisiais, kad jų turėtų miestelio gyventojai, o Lilė dienas leidžia klajodama permirkusiomis gatvėmis ir svajodama apie kitokį, geresnį, pasaulį. Kartą viską aukštytyn kojom apverčia senelio namie pamirštas lauknešėlis. Skubėdama paskui senelį į šiltadaržį, mergaitė netikėtai aptinka slaptą takelį, vedantį miško tankmėn, ir ji leidžiasi takeliu tarp tamsių eglių kamienų. Taip prasideda išbandymų, paslapčių ir vilties kupina kelionė. Vilties pamatyti saulę ir pagaliau sulaukti pavasario! Viena žymiausių norvegų rašytojų yra sukūrusi ir nepamirštamą kalėdinę istoriją vaikams „Sniego sesė“.

Liūtas, burtininkė ir drabužių spinta, arba Liūtas, ragana ir drabužių spinta

CLIVE STAPLES LEWIS

Orig.: *The Lion, the Witch and the Wardrobe*, vertė Violeta

Davoliūtė, Aurelija Jucytė

Amžius: 10–14 m.

Katalikų pasaulis, 1997, 139 p.; Alma littera, 2010, 196 p.

Piteris, Susana, Edmundas ir Liusė sename name atranda spintą, pro kurią galima patekti į paslaptinę pasaulį – Narniją. Deja, ramios Narnijos dienos jau praeityje. Šalį piktais kerais pavergė Baltoji ragana. Vaikai, sutikę liūtą Aslaną, supranta, kad čia atsidūrė ne veltui – jie privalo leisti į pavojingą žygį, kad išvaduotų Narniją nuo blogio kerų. Tai vaikų literatūros klasika, kviečianti į stebuklingą šalį Narniją, kur vyksta amžina kova tarp gėrio ir blogio, kur nestinga jaudinančių herojų nuotykių ir išmėginimų. Jau daugiau kaip septyniasdešimt metų ši serija žadina skaitytojų fantaziją ir skatina visada stoti į gėrio ir teisybės pusę. Serija chronologine tvarka: „Burtininko sūnėnas“, „Liūtas, ragana ir drabužių spinta“, „Žirgas ir jo berniukas“, „Princas Kaspianas“, „Aušros užkariautojo kelionė“, „Sidabrinis krėslas“ ir „Paskutinis mūsų“.

Liūto riaumojimas

JURIS ZVIRGZDIŅŠ, iliustr. LINA DŪDAITĖ

Orig.: *Lauvas rūciens*, vertė Audrius Musteikis

Amžius: nuo 5 m.

Debesų ganyklos, 2016, 54 p.

Latvių rašytojo pasakojimas apie kiek kitokį vaiką – mergaitę Rasą, kuri, tiesą sakant, auga gana vieniša. Jai tik penkeri, o viską, kas vyksta knygoje, ji daro viena. Tiksliau, ne visai viena – kartu su savo meškiuku Tobiju ir šuniuku Zoro. Ši trijulė, gyvenanti netoli zoologijos sodo, vieną dieną susirūpina, jog seniai negirdėto liūto Leo riaumojimo, todėl įtaria atsitikus kažką negero. Iš tiesų, liūtui Leo nepasisekė – jis neteko gebėjimo riaumoti. Ar pagal gydytojos išrašytą receptą iškepti mėtiniai keksiukai padės Leo ir jis vėl galės riaumoti? Atsakymai – nuotaikingoje istorijoje apie draugystę, rūpestį ir nuoširdžią pagalbą vienas kitam. Knygą iliustravo lietuvių dailininkė.

Lota

DIANA GANC

Amžius: 9–12 m.

Dominicus lituanus, 2020, 120 p.

Ši apysaka – tai skaudi istorija, aštrios kasdienybės nuotrupos, asmeninės širdgėlos liudijimas ir žiupsnis šviesos bei vilties. Lotai greitai sukaks keturiolika, ir ji jau pusmetį bando susitaikyti su artimiausio žmogaus – mamos – netektimi. Liūdesys ir tuštumos pojūtis lydi ją kiekviename žingsnyje, o smulkmenos, kas dieną primenančios mamą, – skaudžiai duria širdį. Lotos tėtis dirba tolimųjų reisų vairuotoju. Jam irgi nelengva, tačiau vyras privalo dirbti. Savo rūpestį jis išreiškia prigrūdamas šaldytuvą maisto ir kas valandą rašydamas trumpąsias žinutes su klausimais, ar viskas gerai. Viskas gerai, kiekvieną kartą tėčiui atsako Lota, nors ji norėtų užsidaryti namuose ir nebevaikščioti į mokyklą. Nes mokykloje visi žiūri į ją su užuojauta. Į mokyklą Lota nenori eiti dar ir dėl to, kad jos geriausia draugė Sonata guli ligoninėje. Sonata kenčia nuo valgymo sutrikimų ir žinutėmis atakuoja Lotą vis prašydama ją aplankyti. Lota nenori nei eiti į mokyklą, nei lankyti Sonatos, nei bendrauti su įkyrotais kaimynais. Visgi Lota pasaulyje yra ne viena, ir gyvenimas atkakliai kviečia ją sugrįžti.

Mano didelis mažas Aš

LAURA VARSLAUSKAITĖ

Amžius: nuo 14 m.

Alma littera, 2016, 144 p.

Benediktas – Dauno sindromu sergantis penkiolikmetis, gyvenantis kartu su mama ir katinu Ponu Ūsu. Jam svarbiausios trys spalvos: geltona – puiki nuotaika, žalia – vidutiniška nuotaika, raudona – Benediktas piktas. Jo gyvenime netrūksta suvaržymų, nes jis KITOKS. Vieną mokyklinio karnavalo vakarą Benediktas iškeliauja namo vienas. Netikėtai jis sutinka asmeninių problemų kamuojamą Oskarą. Taip prasideda nuotykių ir atradimų kupina jūdvių kelionė, kurios metu gimsta draugystė, suartinanti dviejų, rodos, visiškai skirtingų vaikinų gyvenimą.

Mano priverstinės atostogos

KATERYNA JEHORUŠKINA, iliustr. SOFIJA AVDEJEVA

Orig.: *Мої вимушені канікули*, vertė Donata Rinkevičienė

Amžius: nuo 7 m.

Slinktys, 2023, 48 p.

Ukrainiečių rašytoja pasakoja skaudžią Viroso istoriją. Atėjus atostogoms, moksleiviai ilsisi arba keliauja. Bet šios atostogos Virai ne tokios, kaip įprastai, – jos priverstinės, nes prasidėjo karas. Slėpdamasi nuo apšaudymų, kartu su tėvais ir jaunesniuoju broliuku mergaitė persikelia į daugiaaukščio namo rūšį. Šeima bando prisitaikyti prie naujos realybės. Tirpdo sniegą, kai dingsta vanduo. Šildosi dainomis, kai nebėra šildymo. Tiki, kad artimieji saugūs, kai nutrūksta ryšys. Gausiai Sofijos Avdejevės iliustruotas kūrinys labai trumpas, bet kiekvienas skyrius, sudarytas vos iš kelių sakinių, giliai sminga į širdį ir sąmonę. Kūrinio kalba itin taupi. Veikėja nefiksuoja siaubų, detalai neaprašinėja savo jausmų ar to, ką mato, bet vos keli kontrastingi, taiklūs, vaizdingi sakiniai itin iškalbingi.

Mano senelis buvo vyšnia

ANGELA NANETTI

Orig.: *Mio nonno era un ciliegio*, vertė Tautvydė Daujotytė

Amžius: nuo 9 m.

Alma littera, 2003, 135 p.

Viena svarbiausių garsios italų rašytojos temų – vaikų ir suaugusiųjų santykiai. Šioje jautrioje ir šviesioje knygoje pasakojama apie anūko ir senelio ryšį, šeimos svarbą, drąsą kovoti už tai, kuo tiki, gyvenimą ir mirtį, kuri niekada nėra pabaiga. Tonino seneliai – kažkas nepaprasto! Staigaus būdo senelė Teodolinda su atsidavimu augina savo vištas ir inteligentišką žąsį Alfonsiną. O senelis Otavianas daug ramesnis, tačiau linksmo būdo, mėgsta karstyti po medžius ir be galo rūpinasi vyšnaite, kurią pasodino Tonino mamos gimimo proga. Valdžiai nusprendus nutiesti greitkelį per senelių sodybą ir išrauti brangiąją senelio vyšnaite, Toninas ryšis bet kam, kad tik sutrukdytų šiuos planus. Šis kūrinys – vienas svarbiausių ir brandžiausių rašytojos darbų, autorei pelnęs tarptautinę šlovę.

Matilda

ROALD DAHL, iliustr. QUENTIN BLAKE

Orig.: *Matilda*, vertė Danguolė Žalytė

Amžius: 7–12 m.

Garnelis, 2009, 233 p.; pakartojimai – kitos leidyklos.

Vieno žinomiausių anglų rašytojų juokinga, šmaikšti ir jaudinanti istorija, tapusi moderniaja vaikų literatūros klasika. Kas galėtų nesižavėti tokia jautria ir protinga mergaite kaip Matilda? Ji išmoko skaityti būdama vos trejų, o dabar ryja vieną knygą po kitos. Tačiau tėvai visai nemano, kad ji ypatinga. Jiems atrodo, kad knygos yra šlamštas, o pati Matilda – kaip šašas, kurį norėtų kuo greičiau nusikrapštyti. Mergaitė visai nesižavi ir mokyklos direktorė. Ši labai mėgsta gniuždyti mažus vaikučius. Vienintelė mokytoja Meilutė supranta, kokia nepaprasta yra Matilda.

Mergaitė, norėjusi išgelbėti knygas

KLAUS HAGERUP, iliustr. LISA AISATO

Orig.: *Jenta som ville redde bøkene*, vertė Eglė Išganaitytė-Paulauskienė

Amžius: 7–10 m.

Nieko rimto, 2018, 55 p.

Anai jau greit bus dešimt metų, ir ji labai bijo pasenti – juk dešimt metų yra tiek daug. Labiausiai už viską ji mėgsta skaityti knygas ir lankytis bibliotekoje. Sužinojusi, kad neskaitymas bibliotekos knygas tenka nurašyti ir išmesti, Ana pasiryžta perskaityti jas visas –

kad išgelbėtų. O kartą bibliotekoje mergaitė atranda ypatingą knygą, kuri pakeičia ne tik Anos, bet ir viso miestelio gyvenimą. Norvegų autorius istorijos magiją išpūdingais piešiniais papildo dailininkė.

Mergaitė su šautuvu

MARIUS MARCINKEVIČIUS, LINA ITAGAKI

Amžius: 9–12 m.

Misteris Pinkmanas, 2023, 218 p.

Pasaulyje siaučia Antrasis pasaulinis karas. Per Lietuvą, vilkdamas sunkias švinines kojas, pereina frontas. Vokiečiams pasitraukus, ateina rusai ir ima įvedinėti savo tvarką. Visus, kas nepalaiko naujojo režimo, tremia į Sibirą. Taip nutinka ir Magdės šeimai – tėtį, mamą ir sesę su broliu suvaro į sunkvežimį ir išveža. Mergaitės, saugiai tūnančios šuns būdoje, kareiviai neranda. Vieną likusią Magdę randa mokytojas. Jis, kaip ir daug kitų vyrų bei moterų, pasitraukė į mišką kovoti už Lietuvos laisvę. Mokytojas parsiveda mergaitę į girioje įrengtą bunkerį, ir ji tampa tikra partizanų būrio nare. Magdė vieną po kitos įveikia savo baimes, tėvų netekties skausmą ir namų ilgesį. Tai yra grožinė knyga (grafinis romanas), tad ne viskas čia tikra, bet pasakojimas parašytas remiantis tų laikų liudininkų ir laisvės kovotojų prisiminimais, istorine medžiaga bei buvusios partizanų ryšininkės papasakota istorija apie mergaitę, kuri laiką su partizaniais gyvenusią bunkeryje.

Miauksius ir Viauksius

TIMO PARVELA, iliustr. VIRPI TALVITIE

Orig.: *Maukka ja Väykkä*, vertė Viltarė Urbaitė

Amžius: nuo 5 m.

Alma littera, 2023, 126 p.

Katinas Miauksius ir šuo Viauksius gyvena žydrame namelyje ant kalvos. Viauksiui labiausiai patinka dienų dienas kapstyti darže, o Miauksius – svajotojas, jam nuolat kyla daugybė įdomių ir keistų klausimų bei minčių. Vieną vakarą jis taip susižavėjo mėnuliu, kad užsigeidė dviračiu numinti iki pat jo. Kitą kartą užsimanė dalyvauti kaimo dainų konkurse. Dar vėliau užsigeidė paskraidyti... Viauksius visada pasiryžęs padėti Miauksiui ir jį palaikyti, juk jiedu – geriausi draugai, ir jiems labai gera būti kartu. Pirmąją serijos „Miauksius ir Viauksius“ dalį sudaro dvidešimt įtaigių ir šiltų istorijų, patikslinančių

įvairaus amžiaus vaikams. O nuotykių tęsinyje „Miauksius, Viauksius ir pašėlęs sniego kamuolys“ dar dvidešimt keturi pasakojimai apie draugystę, gerumą, klaidas, iš kurių pasimokome, ir tikrąją Kalėdų prasmę.

Miegančios boružės

URTĖ ULIŪNĖ, iliustr. SIGUTĖ ACH

Amžius: 5–10 m.

Nieko rimto, 2007, 112 p.

Viename ūksmingame miške, jaukiame slėnyje, auga Paparčių giraitė. Čia gyvena daugybė vabalų ir vabaliukų. Mažieji giraitės šeimnininkai turi centrinę aikštę, puikią biblioteką ir net turgavietę. Apie kiekvieną šio slėnio gyventoją gali išgirsti gražią istoriją. Galbūt mes niekada to nesužinotumėm – juk tokiam dideliame pasaulyje, kaip šitas, vabaliukus sunku pastebėti. Tačiau kartą į pasaulį atėjo šimtakojukas Brozijas, kuris labai nenorėjo būti pamirštas. Galbūt tai jis užrašė ir visus kitus pasakojimus apie šlubą karkvabalį Šimpį, romantiškąjį laumžirgį Cikorijų, puošėivą kamanę Dilgę, gudragalvį vorą Mauricijų, kūrybingąjį rupūžių Žaką Luisą Žiusjė, smuikų meistrą Žvikę ar paslaptینگai miegančias Boružes? Šioje knygelėje rasite aštuonias gražias pasakas apie Paparčių giraitės mažųjų šeimnininkų – vabalų ir vabaliukų – gyvenimą.

Miško vaikai

BEATRICE MASINI

Orig.: *Bambini nel bosco*, vertė Ieva Mažeikaitė

Amžius: 9–14 m.

Alma littera, 2012, 220 p.

Jaudinantis pasakojimas, pakibęs neegzistuojančioje erdvėje ir laike. Tai jautrus ir poetiškas romanas, jame žvelgiama tiesiai į vaikų sielas, tiriami jų jausmai. Paslaptingoje stovykloje, vadinamoje Baze, auga vaikai be prisiminimų. Iš jų išsiskiria guvesnių vaikų grupelė, kuriai priklauso griežta ir negailestinga vadė Hana, apdairusis Dudu, nerangus dičkis Gloras, lėtapėdis Kranakas, mažutė Orla ir naujokas Septintukas. Dar yra keistuolis Tomas, nuolat paskendęs savo mintyse ir retkarčiais galvoje pajuntantis Šukes – savo praeities nuotrupas. Vieną dieną jis įtikina kitus traukti į mišką ir ištirti aplinkinį pasaulį. Į kelionę pasiima neseniai surastą pasakų knygą ir kas vakarą ją skai-

to vaikams, sujaudindamas juos ir sužadindamas smalsumą. Kartu gyvendami miške vaikai susiduria su priešiškuumu ir pavydu, bet kartu išmoksta daug naujo, atranda meilę. Pasakų knyga užburia juos dovanodama viltį ir džiaugsmą. Visa tai iš tolo stebi Jonas, atsakingas už stovyklos priežiūros sistemą, o iš tiesų planuojantis pabėgimą.

Monstriukas naktį

MATS STRANDBERG, SOFIA FALKENHEM

Orig.: *Monstret i natten*, vertė Mantas Karvelis

Amžius: 6–10 m.

Alma littera, 2022, 110 p.

Tai istorija apie monstrus ir žmones, apie nepritapimą ir panašių į save paieškas. Per devintąjį Franko Steno gimtadienį nutinka tai, kas pakeičia jo gyvenimą – kaimynės Alisos šuo netyčia įkanda Frankui į ranką, ir netrukus berniuką aplanko keisti sapnai. Vaikas sapnuoja, kad yra apžėlęs gauruotu kailiu ir laksto miške keturiomis. Jis nori tik žaisti ir būti glostomas bei kasomas už ausies. Tik kodėl visi taip jo bijo? Įdomus, linksmas ir truputį šiurpus pasakojimas, nuolat žadinantis skaitytojo smalsumą sužinoti, kas bus toliau. O kas toliau buvo, galima sužinoti knygoje „Monstriukas cirke“ ir „Monstriukas ir žmonės“.

Murkšlinas ir Turkšlinas

ULF STARK, iliustr. RASA JONI

Orig.: *Märklin och Turbin*, vertė Raimoda Jonkutė

Amžius: nuo 5 m.

Nieko rimto, 2007, 144 p.

Vienas žymiausių Švedijos rašytojų savo kūrinuose mėgo rašyti apie tėvo ir sūnaus tarpusavio ryšį, subtiliai perteikdamas šiuos santykius. Ne išimtis ir ši knyga apie du broliukus, bandančius suprasti, kur ir kodėl pradingo jų tėtis. Murkšlinas ir Turkšlinas yra broliai. Abu gimė vazonėlyje. Netikite? Jų tėtis lakūnas pasodino dvi mažutes sėkleles vazonėlyje, kurios tapo augalėliais, augo, ėgavo rankas, kojas ir viena – skrybėlę, o kita – kepurę... Jiems gera gyventi namuose, bet nuolat mąsto apie vienišą tėtį, klajojantį karštoje dykumoje. Ir vieną kartą jie nusprendžia iškelti ieškoti pradingusio tėčio. Tai daugiasluoksnis tekstas, nukeliantis skaitytoją į kupiną keistybės, komizmo, žaismo pasaulį, sukurtą pagal nonsenso

poetikos bruožus. Pajusti Turkšlino ir Muršlino kelionės atmosferą padeda lietuvių dailininkės sukurtos iliustracijos.

Muzika troliui

VIOLETA PALČINSKAITĖ, iliustr. LINA EITMANTYTĖ-VALUŽIENĖ

Amžius: 8–13 m.

Nieko rimto, 2011, 96 p.

Garsios vaikų rašytojos apysaka, įkvėpta kelionės po trolių šalį Norvegiją. Svarbus knygoje muzikos motyvas, Edvardo Grygo tema. Knyga skirta tiems, kurie domisi tolimais kraštais, ir tiems, kurie klausosi muzikos, ir, be abejo, visiems, kurie ilgisi nuotykių. Drauge su autore skaitytojai ieškos paslaptingai dingusios mergaitės, išgyvens namų ilgesį, įmims keistas mįsles, kurioms nelengva surasti atsakymus...

Nepaprasta Edvardo Tiuleino kelionė

KATE DICAMILLO, iliustr. BAGRAM IBATOULLINE

Orig.: *The Miraculous Journey of Edward Tulane*, vertė Viltaras

Alksnėnas

Amžius: nuo 7 m.

Nieko rimto, 2012, 184 p.

Ši knyga pelnė ne vieną apdovanojimą, ją gali skaityti bet kokio amžiaus žmogus, o Jungtinėse Valstijose „Nepaprastą Edvardo Tiuleino kelionę“ tėvai išrinko kaip geriausią knygą vaikams. Pagrindinis knygos veikėjas – porcelianinis triušis Edvardas, gyvenantis Tiuleinų šeimos namuose. Jo šeimnininkė – dešimtmetė Abilena, kuri rūpinasi triušiu lyg gyvu padaru: perka jam drabužius, su juo kalbasi, nuolat kartoja, kaip jį myli. Edvardas savo ruožtu geba mąstyti, tačiau nieko šiame pasaulyje nemyli. Kartą plaukiant laivu triušis įkrenta į jūrą. Jį ištraukia tik po kurio laiko. Taip prasidėjo nepaprasta, kupina išbandymų ir sudėtingų situacijų Edvardo Tiuleino kelionė. Kelionė, kuri tęsis tol, kol porcelianinėje triušio širdyje apsigyvens mergaitė, senas žvejys su žmona, benamis klajūnas ir šuo, berniukas, grojantis lūpine armonikėle, ir jo sesutė. Bejausmis Edvardas, patirdamas kitų žmonių rūpestį, išmoksta jausti ir mylėti, atranda gyvenimo grožį. Knygos pabaigoje jis grįžta į Abilenos – jau suaugusios moters – rankas.

Niujorko respublika

AKVILINA CICĖNAITĖ

Amžius: nuo 13 m.

Alma littera, 2015, 221 p.

Tais metais Lietuvoje visi tik ir kalba apie permainas. Net geriausia Beatričės draugė Margarita grįžta iš Amerikos neįtikėtinai pasikeitusi. Tik Beatričės gyvenime nieko įdomaus. Tėvai be perstojo rieiasi, močiutė su kaimyne ginčijasi, kuri mirs pirma, o sesutė nė per žingsnį neatstodama sekioja iš paskos. Bet juk kas nors vis tiek turi įvykti! Ir tada klasėje pasirodo naujokas Oskaras... Tai pasakojimas apie dvi seseris, du brolius, jų draugus ir skirtingus jų likimus. Apie Vilnių, paukščius, pirmąją meilę ir pirmuosius nepriklausomybės metus. Apie dideles permainas. Ir Niujorko respubliką, apie kurią žino tik Beatričė su Oskaru.

Parašyk man iš Afrikos

VILĖ VĖL

Amžius: 9–14 m.

Gimtasis žodis, 2003, 110 p.

Maždaug devynerių metų berniukas Jonas, diplomato sūnus, grįžta su motina į Lietuvą iš Paryžiaus, kur jis praleido keletą metų. Jo auklė Paryžiuje buvo pabėgėlė iš Angolos Marija, nemokėjusi nei prancūzų, nei lietuvių kalbos, tačiau užmezgusi su vaiku gilų ryšį, gebėjusi bendrauti gestais, piešiniais. Tai vienas iš pedagoginių knygos motyvų, kuris siejasi su šiek tiek komplikuotą vaiko ir motinos santykių linija.

Vaiko pritapimas naujoje aplinkoje, vaiko identiteto, savarankiškumo problema, nuoširdi Jonuko draugystė su bendrklase Aušrine sudaro svarbiausią vaizdavimo plotmę. Autorė kelia ir kitokius, sudėtingesnius klausimus: kas yra Tėvynė, ką reiškia gimtoji kalba; vaizduoja įvairias socialines, politines ir moralines aktualijas, bet visa tai daro atsargiai, paprastai, tik užsimindama, skatindama skaitytoją pradėti mąstyti apie šiuos dalykus.

Paslaptingas sodas

FRANCES HODGSON BURNETT

Orig.: *The Secret Garden*, vertė Viltaras Alksnėnas

Amžius: 10–14 m.

Alma littera, 1996, 352 p.

Anglų kilmės amerikiečių rašytojos romanas laikomas vaikų literatūros klasika, išverstas į daugybę pasaulio kalbų. Pagrindinė knygos herojė – dešimtmetė Merė, likusi našlaite, atvyksta gyventi iš Indijos į Angliją. Apsigyvenusi sename dėdės dvare, ji leidžiasi klajoti koridoriais su gausybe užrakintų kambarių ir painiais sodų takeliais. Merė sužino apie čia esantį seną apleistą sodą ir sumano jį jį patekti. Merei pavyksta tai padaryti ir ji imasi gaivinti apleistus sodo augalus. Pažindama ir suartėdama su gamta, mergaitė ima spinduliuoti gyvenimo džiaugsmu ir juo užkrečia pusbrolių Koliną – nevaikštantį berniuką, kuris, atsidūręs paslaptینگame sode, ima sveikti. Kitos panašios autorės knygos: „Mažasis lordas Fantlerojis“, „Mažoji princesė“ ir kt.

Priklijuoti

JOHN DAVID ANDERSON

Orig.: *Posted*, vertė Gediminas Auškalnis

Amžius: nuo 11 m.

Alma littera, 2021, 335 p.

Tai puiki, jautri knyga itin aktualia tema. Vidurinėje mokykloje žodžiai reiškia kur kas daugiau. Žodžiai gali būti ginklai. Jie gali būti dovanos. Kartais tie patys žodžiai gali rasti tau draugų ar pridaryti priešų. O kartais žodžiai gali pakeisti viską – amžiams. Kai Brantono vidurinėje mokykloje uždraudžiami mobilieji telefonai, Frostas ir jo draugai Didi, Volfas ir Benčas sugalvoja naują bendravimo būdą – ima visoje mokykloje palikinėti vienas kitam lipniusius lapelius. Tai išpopuliarėja, ir greitai visi mokyklos mokiniai užsikrečia lapelių manija. Visų šių įvykių sukuryje į mokyklą atkeliauja naujokė vardu Rouzė ir valgykloje prisėda prie Frosto bei jo draugų stalo. Rouzė nepanaši į kitus Brantono vidurinės vaikus, ir greitai tampa akivaizdu, kad Frosto susikurtas artimų draugų ratas ilgai neatlaikys.

Puokių istorijos

EDGAR VALTER

Orig.: *Pokulood*, vertė Viltarė Urbaitė

Amžius: 5–8 m.

Nieko rimto, 2014, 175 p.

Puokiai – keisti padarėliai, labai panašūs į žmogiukus, bet apsi-
gaubę žemę siekiančiais sausų žolių apsiaustais. Atrodo kaip gyvi šie-
no kuokšteliai. Tokius juos sukūrė estų vaikų literatūros klasikas ir
aprašė ir jų nuotykius. O puokių linksmybėms ir klausimams galo
nematyti! Kartais senolis Piekis pavargsta nuo jų dėmesio, bet nepraeina
nė diena ir, žiūrėk, puokiai, vėl apspitę Piekį ko nors klausinėja.
Piekis viską žino – ir apie paukščius, ir apie žmones, ir apie gyvūnus.
Jis puikiai išmano senovės istoriją ir astronomiją, supranta gyvūnų,
medžių ir net upelio kalbą! Tai ypač džiugina puokius – jie juk tokie
smalsūs, jiems viskas taip įdomu! Ir visa draugija nuolat leidžiasi į
nenutrūkstamus pasaulio tyrinėjimus.

Raudonmūris

BRIAN JACQUES

Orig.: *Martin the Warrior*, vertė Julija Lapienytė

Alma littera, 2005, 430 p.

Amžius: 10–14 m.

Tai pirmoji labai populiaraus anglų vaikų rašytojo knyga iš nuotykių serijos vaikams, kurioje iš viso 17 knygų. Joje veikia sužmoginti gyvūnai; veiksmo laikas – Viduramžiai. Jaunas peliukas Matijas kartu su visomis Raudonmūrio vienuolyno pelėmis ruošiasi šventei. Linksmybes nutraukia netikėta grėsmė: į ramų Žydinčios Girios kraštą su savo kariauna atsibasto vienaakis žiurkinas Klunis Botagas. Jis nori užgrobti vienuolyną. Į kovą stoja Raudonmūrio pelės, vadovaujamos barsukės Konstancijos ir Matijo, joms padeda visi miško gyventojai. Po daugybės nuotykių ir pavojų visi vėl gali džiaugtis Vėlyvosios rožės vasara...

Rebekos salos

RENATA ŠERELYTĖ

Amžius: nuo 14 m.

Alma littera, 2014, 192 p.

Gyventi kur kas paprasčiau, kai gerai moki spręsti lygtis ir išmanai taisykles. Kai puikiai žinai savo pareigas ir teises. Ir kai viską gali sutvarkyti pasitelkęs skvarbų protą, logiką ir ironiją. Šiems protiniams žodžiams galėtų paprieštarauti nebent žmonės, kurie galvoja vienu smegenų pusrutuliu. Tačiau Rebeka – ne iš tokių. Ji – nuovoki ir guvi penkiolikmetė, viena iš tų mergaičių, kurias drąsiai galima

vadinti perfekcionistėmis. Ji didžiuliais žingsniais veržiasi per gyvenimą triuškindama visas pasitaikančias kliūtis. Kol netikėtai patenka į pasaulį, kuriame neveikia išmoktos taisyklės... Penkių salų pasaulyje Rebekai teks išmokti nugalėti save: įveikti savo išankstinę nuomonę, įsivaizdavimus, antipatijas. To, ko išmoks salose, ji nepamirš niekada.

Rembo

NADJA SUMANEN

Orig.: *Rambo*, vertė Aida Krilavičienė

Amžius: nuo 13 m.

Gelmės, 2018, 240 p.

Pagrindinis knygos veikėjas – keturiolikmetis paauglys keistu vardu Rembo. Ir nors iš pradžių atrodo, kad išstypęs jaunuolis, kamuojamas neurologinio aktyvumo ir dėmesingumo sutrikimo, mažai ką bendra turi su bendravardžiu raumeningu veiksmo filmų herojumi, visgi knygos pabaigoje paaiškėja, jog vaikiną turi kur kas daugiau Rembo dvasios, nei atrodė iš pirmo žvilgsnio. Tėvas berniuko atsižadėjo dar negimusio, mama susirgo depresija ir negalėjo juo deramai pasirūpinti. Rembo sunkiai pritapo prie bendraklasių, draugai jo šalinosi. Tačiau vieną vasarą viskas pasikeičia, kai Rembo kartu su mama ir jos nauju draugužiu išvažiuoja į vasarnamį ant ežero kranto pas pastarojo tėvus. Štai čia Rembo atranda tikrąją šeimą, besąlygišką meilę ir rūpestį, pirmą sykį gyvenime patiria, ką reiškia, kai juo nuoširdžiai domimasi. Be to, čia jis susipažįsta su šeiminingą anūke bendraamžę Lyna, kuri taip pat turi savų skaudulių. Užsimezgusi graži jaunuolių draugystė, atrasti puikūs mylintys žmonės ir darbas žirgyne padeda išgyti Rembo sielai. Knyga suteiks vilties tiems, kurie turi tokios patirties kaip Rembo.

Septynios minutės po vidurnakčio

PATRICK NESS, iliustr. JIM KAY

Orig.: *A Monster Calls*, vertė Rūta Razmaitė

Amžius: nuo 12 m.

Nieko rimto, 2016, 213 p.

Kūrinį autorius parašė naudodamasis Siobhan Dowd, žymios anglų rašytojos, mintimis. Moteris jau buvo sugalvojusi ir veiksmo vietą, ir veikėjus, net pradėjusi rašyti kūrinio pradžią, tačiau ją, deja, pasiglemžė liga. Tai jautrus, sielą gydantis pasakojimas apie trylika-

metį Konorą. Nuo to laiko, kai mama susirgo sunkia liga, Konoras sapnuoja košmarus. Naktį berniuką aplanko siaubūnas kukmedis. Paprastai jis ateina pas žmones tik tada, kai sprendžiamas gyvybės ir mirties klausimas. Siaubūnas papasakoja tris istorijas ir padeda Konorui suvokti painias savo mintis ir jausmus. Bet romanas duoda daug daugiau nei tik pažintį su išpūdingu, nematytu ir negirdėtu personažu – ši kelis svarius apdovanojimus pelniusi knyga yra prasmingas pasakojimas apie gyvenimą, mirtį ir tiesą.

Sibiro haiku

JURGA VILĖ, LINA ITAGAKI

Amžius: 8–14 m.

Aukso žuvys, 2017, 240 p.

Algiukas svajoja palakioti po pasaulį su savo draugu žąsinu Martynu. Netrukus taip ir nutinka, tačiau visiškai kitaip, nei jis vaizdavosi... Ankstyvą 1941 metų birželio rytą pulkas kareivių išverčia Algiuką, jo sesę Dalią, tėtį Romą ir mamą Uršulę iš lovų ir liepia ruošti kelionėn – taip lietuviai būriais ne savo noru iškeliauja į Sibirą. Kodėl juos ištremia? Kuo jie prasikalto? Kur tas Sibiras? Galybė klausimų dūzgia Algiuko galvoje. Ten, tolimoje, svetimoje ledo šalyje, šeimai tenka išgyventi valgant sušalusias bulves, ašaromis sūdant sriubą ir dainomis šildant širdis. Komiksų knygoje pasakojama istorija atskleidžia ne vieno Algiuko likimą – tokių skaudžių šeimos istorijų apie išgyvenimą tremtyje slepia širdyje ne vienas lietuvis, tačiau neužrašytos jos grimzta užmarštin.

Sidabrinis asiliukas

SONYA HARTNETT

Orig.: *The Silver Donkey*, vertė Viltaras Alksnėnas

Amžius: nuo 9 m.

Nieko rimto, 2014, 148 p.

Astridos Lindgren atminimo premijos laureatės australų rašytojos knyga – daugiasluoksnis pasakojimas apie vaikus, kurie iš visų jėgų padeda nepažįstamam žmogui ir geba saugoti paslaptį. Tai ir šiurpus pasakojimas apie karą, kuriame priešus teskiria uniformos spalva. Ir vieni, ir kiti be galo trokšta grįžti namo. O tam gali prireikti stebuklo... Netoliese vykstantis Pirmasis pasaulinis karas nelabai rūpi nedidelio Prancūzijos miestelio vaikams. Jiems kur kas svarbiau

padėti aklam kareiviui pasiekti namus. O šis vaikams atsidėkos pasakojimais apie kuklius asiliukus, lemiančius žmonių likimus.

Siela sumuštinių dėžutėje

KOTRYNA ZYLĖ

Amžius: 9–14 m.

Aukso žuvys, 2021, 164 p.

Mitologijos temomis rašanti vaikų ir jaunimo knygų autorė sukūrė 10 šiurpulingų istorijų, kurios galėjo nutikti bet kuriuose namuose, kieme ar mokykloje. Pasak autorės, istorijas įkvėpė vaikystėje girdėti tėčio pasakojimai ir netikėti susidūrimai su būtybėmis. Autorė siūlo tradicinio siužeto istoriją, įpintą į šiuolaikinį rūbą. Jei skaitant pasirodys, jog kažkas tūno namų spintoje ar naktimis stovi balkone, jei vietoje pumpurų prasikals nagai, o iš bičiulio burnos staiga išskris bitė – išlik ramus. Knyga padeda prisijaukinti baimes, jas paversti smagių nutikimu. Ji skirta visiems, kurie mitologiją nori pažinti nauju būdu. Knyga iliustruota autorės piešiniais, jie sustiprina baugią ir mistišką atmosferą.

Skeleto Jono nutikimai

TRIINU LAAN, iliustr. MARJA-LIISA PLATS

Orig.: *Luukere Juhani juhtumised*, vertė Viltarė Urbaitė

Amžius: 5–10 m.

700 eilučių, 2022, 58 p.

Skeletas Jonas yra tikrų tikriausias skeletas, kuris gyvena senelės ir senelio lauko virtuvėje nuo tol, kai išėjo į užtarnautą poilsį ir tapo skeletu pensininku. Prieš tai Jonas dirbo mokykloje kaip mokyklos skeletas. Skeletas stengiasi būti naudingas senelei ir seneliui. Jis yra supratingas, visuomet išklauso, paguodžia ir gelbsti ne tik sodo sraiges, bet ir visą kaimą nuo chuliganų. Linksmas, nuotaikingas, gražia kalba parašyta ir talentingai išversta estų kūrėjų knyga.

Skeligas

DAVID ALMOND

Orig.: *Skelig*, vertė Vida Bėkštienė

Amžius: nuo 10 m.

Mažasis Vyturys, 2002, 157 p.; Gimtasis žodis, 2008, 141 p.

Nepaprasta istorija apie angelą, gyvenantį tarp žmonių. Kartais net neaišku, ar jis geras, ar blogas. Tikrąjį angelo prigimtį atskleidžia mirstančios mergytės išgelbėjimas. Pagrindinis veikėjas, vienuolikametis berniukas Maiklas, su šeima persikrausto į naują namą. Gal nuobodulys, o gal dėmesio troškimas paskatina vaiką įžengti į apgriuvusį garažą, kuriame už arbatos dėžių gulėjo jis – sustingęs, nešvarus, sergantis ir piktas. Angelas Skeligas. Paslaptimi apie „savo radinį“ jis pasidalija su nauja drauge Mina – keista mergaite, gyvenančia kaimynystėje. Kartu jie sugeba padėti Skeligui ir susidraugauja su juo. Graži ir miela, priverčianti retkarčiais krūptelėti ir nusišypsoti užverčiant paskutinį puslapį istorija.

Slapti Erškėtrožių kalvos žirgai

MEGAN SHEPHERD, iliust. LEVI PINFOLD

Orig.: *The Secret Horses of Briar Hill*, vertė Rita Bakanienė

Amžius: nuo 10 m.

Nieko rimto, 2021, 238 p.

Antrojo pasaulinio karo metais Erškėtrožių kalvos ligoninėje vaikai kovoja su kitu piktu priešu – džiova. Klastinga plaučių liga nepalaužia noro žaisti, kurti ir svajoti. Erškėtrožių kalvos ligoninės pastatas kadaise buvo tikrų tikriausi princesės rūmai. Pagrindinė knygos veikėja Emalina ligoninės veidrodžiuose mato stebuklingus sparnuotus žirgus. Vienas jų – sužeistu sparnu, todėl negali parsiskristi namo. Emalina vienintelė mato žirgą, ir tik ji gali padėti Kibirkštei – gražulei kumelei sužeistu sparnu, per klaidą patekusiai į mūsų pasaulį ir negalinčiai grįžti namo pas kitus žirgus veidrodžiuose. Emalina pasiryžta būtinai išgelbėti gražųjį gyvūną. Ar puikieji veidrodžių žirgai tikri, ar tik skaudžias traumas išgyvenusios mergaitės vaizduotės vaisius? Tai įkvepianti ir giliai širdį paliečianti istorija, kurioje pinasi skaudi realybė, vaikiškos fantazijos ir tikrų tikriausi stebuklai – jei tik gali jais patikėti.

Sniego žmogelių žiema

SELEMONAS PALTANAVIČIUS, iliustr. VILIJA KVIESKAITĖ

Amžius: 5–8 m.

Alma littera, 2019, 61 p.

Nuostabių pasakų ir puikių knygų apie gamtą autorius sukūrė pasaką apie sniego žmogelius. Argi būna sniego žmogelių? Gal jie tik

rašytojo fantazija? Rašytojas tvirtina, jog kiekvieną žiemą su snaigėm sniego žmogeliai nukrinta iš dangaus ir iki pavasario gyvena greta mūsų. Gaila, kad juos mato tik vaikai, jie gali girdėti ir sniego žmonių dainas, kai šie pradeda linksmintis ir netyla visą naktį. Labai gaila, bet suaugę žmonės jų nemato ir negirdi...

Sodininkas Florencijus

KĘSTUTIS KASPARAVIČIUS

Amžius: 6–9 m.

Nieko rimto, 2007, 63 p.

Kaip ir kitos šio dailininko ir rašytojo knygos, ši yra paslaptingos nuotaikos, pasižyminti painiu siužetu, iki pat atomazgos išlaiko skaitytojo dėmesį. Tai labai stilingas ir originalus kūrinys apie mažo meškinų miestelio gyvenimą. Čia sutiksime daug įdomių ir spalvingų Meškamiesčio gyventojų: meškinus Kepėją, Bitininką su tūkstančiu trim šimtais aštuoniasdešimt septyniomis bitėmis, puošėivą meškutę Dainininkę ir mėlynių mėgėją meškutę Uogautoją. O Florencijus buvo pats geriausias ir draugiškiausias sodininkas visoje Meškinų Karalystėje. Tačiau vieną dieną Florencijų prislėgė rūpestis – kaip patenkinti Meškos Karalienės norą gauti ypatingųjų juodųjų rožių. Rožių augintojas Florencijus sukuria juodąją rožę, ji atneša į miestelį vien tik juodas mintis ir liūdesį. Todėl sodininkas, nepaisydamas to, kad rožės užsigeidė pati Meška Karalienė, užkasa savo kūrinį giliai po žeme ir taip sugrąžina miesteliui prarastą ramybę ir džiaugsmą.

Spintos istorijos

DANGUOLĖ KANDROTIENĖ, iliustr. JURGITA RANCEVIENĖ

Amžius: 5–9 m.

Terra Publica, 2013, 96 p.

Istorijos nukelia į paslaptinę senos spintos gyventojų pasaulį. Vieną lietingą dieną, netrukus į pirmą klasę eisianti Emilija pagaliau užsiropščia į palėpę. Jai prieš akis atsiveria levandomis kvepiantis pasaulis, nušviestas dviejų nedidukų langelių. Medinės spintos gyventojai su ja pasidalija savo istorijomis, paslaptimis ar net meilės atodūsiomis. Emilija bendrauja su palėpės spintoje, priklausiusioje dar jos prosenelei, gyvenančiais daiktais: skėčiu, mamos klasės albumu, senelės rankine, dėdės švarku, lakiniais bateliais, skylėtu vilnoniu megztuku, plaukų segtuku, nuolatinio bilieta ir kt. Šioje knygoje

daug balsų, nes visi daiktai gyvi, pasakojantys savo ir juos dėvėjusių ar naudojusių žmonių istorijas.

Stebuklas

RAQUEL J. PALACIO

Orig.: *Wonder*, vertė Zita Marienė

Amžius: nuo 11 m.

Alma littera, 2014, 341 p.

Dešimtmetis Ogastas Pulmanas niekuo nesiskiria nuo savo bendraamžių. Ir visgi jis yra kitoks negu visi. Nuo gimimo jo veidas buvo daug kartų operuotas. Todėl Ogastas niekada nelankė mokyklos. Bet į penktąją klasę jis turės eiti tikroje mokykloje. Ogastas žino, kad dauguma vaikų jį iškaudina netyčia, todėl galvoja – visiems bus geriau, jei mokykloje jis laikysis atokiau nuo naujųjų bendraklasių ir pasistengs per daug nekristi į akis. Bet ar tai įmanoma, kai taip nori susirasti draugų ir esi toks draugiškas, drąsus, sumanus, geraširdis ir linksmas kaip Ogastas? Šią šiltą, išmintingą ir sąmojingą knygą skaitytojai dažnai pavadina stebuklu. Rašytojai ir Ogastui pavyko įrodyti – kai labai nori, gali pasiekti didelių pergalių. Net jei esi vaikas su kitokiu nei visų veidu.

Stebuklingi senelio batai

IGNĖ ZARAMBAITĖ, iliustr. VANDA PADIMANSKAITĖ

Amžius: 5–10 m.

Labdaros ir paramos fondas „Švieskime vaikus“, 2019, 118 p.

Enrikas gyvena kaip ir visi kiti pasaulio vaikai – nenoriai dalijasi kambariu su seserimi, jam pasiutusiai patinka per pertraukas laksyti mokyklos koridoriais, jis labai mėgsta ledus ir liūdi susidūręs su neteisybe. Kai netenka senelio, Enrikui atrodo, kad jau niekada nebeturės tokio gero draugo, nebeišgirs tokių įdomių istorijų, ir fotelis svetainėje amžinai liks riogsoti tuščias. Bet tuomet jis atranda... senelio batus. Jais avėdamas patiria įvairiausių nuotykių, apmąsto senelio pamokymus, perpranta jo išmintį.

Stiklo vaikai

KRISTINA OHLSSON

Orig.: *Glasbarnen*, vertė Mantas Karvelis

Amžius: 10–13 m.

Nieko rimto, 2015, 134 p.

Švedų politologė, buvusi kovos su terorizmu pareigūnė jau beveik du dešimtmečiai rašo detektyvus. Šis – itin įtraukianti istorija apie vaikus, kurie patys ima ieškoti atsakymų į namą gaubiančias paslaptis, susijusias su pribloškiančiais praeities įvykiais. Dvylikametė Bilė kartu su mama persikrausto į mažesnę miestelį. Deja, naujuosiuose namuose dedasi keisti dalykai: kažkas beldžia naktimis, svyruoja šviestuvas, randasi šiurpūs užrašai... Atrodo, visi žino, kad kažkas dedasi, bet slepia tiesą. Namą gaubia senos paslaptys, kurias atkapsyti ne tik sunku, bet ir pavojinga. Bilei su Aladinu reikia kuo greičiau išsiaiškinti, kas iš tikrųjų vyksta, kol nepasikartojo siaubingi praeities nutikimai. Antrasis pasakojimas apie Ohiuso miestelyje besidedančius keistus dalykus – knyga „Sidabrinis vaikas“.

Stiuartas Litlis

E. B. WHITE

Orig.: *Stuart Little*, vertė Virgilijus Čepliejus

Amžius: 5–10 m.

Mažasis Vyturys, 2000, 140 p., pakartojimai – kitos leidyklos.

Stiuartas Litlis gimė žmonių šeimoje, bet atrodo visai kaip peliukas – tik elegantiškai pasipuošęs. Nėra jokių abejonių, kad su tokia išvaizda ir kur kas didesnio padaro nei pelė narsa Stiuartui tenka patirti daugybę nuotykių. Jei kartais gatvėje pamatytumėte visai mažytį automobiliuką, labai nenustebkite. Dirstelėkite pro automobiliuko langą – galbūt už vairo sėdi tikrų tikriausia pelė su kostiumu ir skrybėle? Jei taip ir yra, vadinasi, sutikote patį Stiuartą Litlį! Atkreiptinas dėmesys į vaizdingą kūrinio kalbą.

Suskaičiuotos žvaigždės

LOIS LOWRY

Orig.: *Number the Stars*, vertė Sigitas Parulskis

Amžius: 10–14 m.

Alma littera, 2015, 144 p.

Tai jaudinanti visas kliūtis įveikiančios draugystės, drąsos ir žmogiškumo pamoka. Šioje Njuberio medaliu apdovanotoje knygoje pasakojama apie drąsią dešimtmetę ir jos šeimą. 1943-iejį, Danija. Anemarijos ir jos geriausios draugės žydaitės Elenos dienos nerūpestingai bėga namie ir mokykloje. Kad vyksta karas, mergaitėms pri-

mena tik maisto stygius ir rūstūs vokiečių kareiviai gatvėse. Vieną dieną pasklinda žinia, kad jie ketina suimti ir įkalinti visus Kopenhagos žydus. Anemarijos šeima priglaudžia Elena, padeda Rozenams, vietiniams žydams, pabėgti į Švediją. Parašyti pasakojimą autorę įkvėpė tikra istorija.

Sutikti eidą

ILONA EŽERINYTĖ

Amžius: nuo 13 m.

Alma littera, 2016, 176 p.

Galvoti, ką galvoja kiti, prikurti, kas būtų, jeigu būtų, – taip pramogauja Algė, su bendraamžiais bendrauti ne itin linkusi, geriausios draugės neturinti paauglė. Mėgstamoje kavinukėje ji pastebi moterį, kuri perka du kavos, bet geria tik vieną... Kokią istoriją slepia tas paliktas ataušusios kavos puodelis? Algė išgirsta jautrią ponios Dalios gyvenimo istoriją. Po be galo artimo vyro mirties ji jautė vieatvę, susirgo depresija, gydėsi, kol galiausiai į jos rankas atsitiktinai pakliuvo viena knyga, kurioje ji sužinojo apie galimybę užsisakyti draugą iš kitos tikrovės, iš Tarpinio pasaulio. Užpildžiusi anketą, išsiuntusi paraišką ir sudariusi sutartį, Dalia gavo draugę pusė metų. Štai tame pokalbyje pirmą kartą ir ištiriamas žodis „eidas“. Eidai – tai būtybės, pasirengusios padėti žmonėms. Jie patys kaip žmonės, tik idealūs: „malonūs, dori, protingi, išradingi ir kūrybingi“, jų pasaulyje „blogio nėra“.

Šarlotės voratinklis

E. B. WHITE, iliustr. GARTH WILLIAMS

Orig.: *Charlotte's Web*, vertė Virgilijus Čepliejus

Amžius 5–10 m.

Mažasis Vyturis, 2000, 192 p., pakartojimai – kitos leidyklos.

Tai nuostabi istorija visai šeimai apie tikrą draugystę, galinčią ne tik pakeisti gyvenimą, bet ir išgelbėti gyvybę. Mažasis Vilburis – jaucus rausvas paršelis, kurį išgelbėjo drąsi ir gyvūnus mylinti mergaitė Fernė. Tačiau Fernė negali viso gyvenimo praleisti tvarte kartu su Vilburiu, jai reikia ir į mokyklą, ir pas kitus vaikus. Paršelis ima jaustis vienišas – kas taps jo draugu? Visi tvarto gyventojai, regis, turi savų reikalų. Kas galėjo pagalvoti, kad pačia nuostabiausia drauge taps palubėje tinklus mezganti voriuokė Šarlotė? Rašytojas meistriškai

piešia gamtos peizažus ir žaviai bei su humoru pasakoja apie žmonių ir gyvūnų gyvenimą. Jam pavyksta draugystės temą meniškai išplėtoti gyvybės ciklo kontekste.

Šiurpinys

RASA LAZAUSKAITĖ, iliustr. LAIMUTĖ VARKALAITĖ

Amžius: 8–14 m.

Laimės gatvė, 2024, 100 p.

Knygos pavadinimas „Šiurpinys“ yra naujadaras, sukurtas iš dviejų žodžių: „šiurpus“ ir „šiupinys“. Knygoje yra 13 pasakų. Rašytoja savitai jungia ir interpretuoja tradicinių pasakų siužetus, įterpia pačios sumanytų epizodų, kiekvienas jos personažas unikalus. Ši knyga žadina vaizduotę, aštrina mintį ir moko vaikus svarbių dalykų – drąsiai susidurti su savo baimėmis. Pasakoms būdinga žaismė ir humoras, baisieji motyvai dažnai traktuojami komiškai. Pasakų kalba itin vaizdinga, praturtinta ekspresyviais liaudiškais posakiais, bet suprantama, nes autorė atsisakė šiandieniniam vaikui nebežinomų žodžių. Iliustracijos, kurias dailininkė sukūrė įkvėpta knygos teksto, aplinkos stebėjimo ir lietuvių liaudies ornamentikos, yra laimėjusios pasaulinio kūrybinių industrijų tinklo „Creativepool“ apdovanojimą.

Šiurpnakčio istorijos

AUŠRINĖ TILINDĖ, iliust. ROBERTA RAILAITĖ

Amžius: nuo 11 m.

Alma littera, 2024, 184 p.

Trys draugės per pizamų vakarėlį nutaria pažaisti su dvasių kvietimo lenta. Adomas vieną rytą pasijunta keistai, bet niekaip negali prisiminti, kas jam nutiko su draugu po pamokų klaidžiojant miške. O Jonas, užklydęs į apleistą sodybą, randa kai ką, ko geriau būtų iš viso neaptikęs. Ir tai tik pradžia... Dvylika puikių, tarpusavyje susijusių siaubo istorijų drąsiems, nuotykių ir po kūną bėgiojančių šiurpuliukų ištroškusiems vaikams. Šios siaubo istorijos skatina vaikus patirti įvairias baimes ir išmokti jas įveikti saugiu, įtraukiančiu būdu, o pernelyg išsigandus visada galima užversti knygą ir prie jos grįžti vėliau. Nereta šios knygos istorija moko paisyti ribų, nežaisti su pavojingais dalykais, būti geriems, draugiškiems, nesityčioti, nelinkėti blogo ir užstoti silpnesnį.

Tiltas į Terabitiją

KATHERINE PATERSON

Orig.: *Bridge to Terabithia*, vertė Nijolė Chijenienė

Amžius: 10–14 m.

Lietus, 2000, 144 p., pakartojimai – kitos leidyklos.

Nedaugelyje knygų vaikams taip jautriai ir meistriškai nagrinėjama tiek daug emocijų ir temų: sportas, mokykla, bendraamžiai, draugystė, mirtis, kaltė, menas ir šeima. Į mažą miestelį atsikrausto visus tuometės visuomenės standartus laužanti Leslė, ir dešimtmetis Džesas suvokia, kad jo gyvenimas pasikeitė visam laikui. Iki šiol nesusprastas meniškos prigimties Džesas patiria, ką reiškia tikra draugystė. Jiedu su Lesle susikuria paslaptinę Terabitijos pasaulį, kuriame gali gyventi taip, kaip jiems norisi. Kai gyvenimas dar kartą apvirsta aukštyn kojomis, Džesas patiria, kad ne tik Terabitijoje vyksta stebuklų... Didžiausi burtai slypi kiekvieno širdyje, o tikra draugystė padeda nutiesti tiltą į nuostabų pasaulį, esantį visai čia pat. Juk ką nors praradęs visuomet atrandi kažką naują, tiesa?

Tobijo paistalai

JURIS ZVIRGZDIŅŠ, iliustr. SIGNĖ ERMANĖ-LITVINA

Orig.: *Tobiasa blēņu stāsti*, vertė Vilma Kaladytė

Amžius: 7–10 m.

Nieko rimto, 2006, 42 p.

Tai pliušinio meškiuko istorijos, pilnos nuostabių paradoksų, žodžių žaismo, juokingų poteksčių ir lyrinių nesąmonių.... Lietuvos skaitytojas, jau spėjęs pamėgti „Rudnosiuko istorijas“ ar meškiuką Pedingtoną, tikrai pamils ir Tobiją. Paistaluose sužinosite, kaip Tobijas neteko savo ilgos pavardės, dalį jos užstatydamas lombarde. Šis pavardę prarado bankrutavęs bankui, kuriame pavardė buvo įkeista. O kitą pavardės dalį prarijo ryklis. Dar sužinosite, kodėl kuosa primetė sliukų Tobijui į burną, ir visokių kitokių paikų istorijų. Tai dar viena puiki variacija žaislo tema vaikų literatūroje.

Trenktukė, liūno vaikas

RENATA ŠERELYTĖ, iliustr. IRMINA DŪDĖNIENĖ

Amžius: 8–10 m.

Alma littera, 2009, 112 p.

Nepagalvokite, kad Trenktukė susitrenkė galvą į akmenį, tiesiog jos toks vardas. Ji ne trenkta, o gili asmenybė!.. Mat gyvena liūne. Ir mieliau bus tokia, nei kokia indų plovėja ar primadona. Trenktukė mieliau koncertuos su varlėmis ir kalbės su sraigėmis, nei tarnaus lėkštes tinginčiam plauti maumui ir „žvaigždes“ darančiam impresarijui. Be to, liūnas, kuriame gyvena, labai ypatingas. Kai dangus pasidaro kopūstų spalvos ir prasideda baisiai keistas reiškinys – daiktų driblius, liūnas tuos daiktus atgaivina. Šioje knygoje susidursime ne tik su Trenktuke ir liūno gyventojais, bet ir pabaisa skalbykle, kraugeriu dulkių siurbliu ir televizoriumi, iš kurio išlipa Ragana ilgais raudonais nagais. Ir sužinosite, kas ištinka atgijusius daiktus...

Trise prieš mafiją

DAIVA VAITKEVIČIŪTĖ, iliustr. ANDRIUS ZAKŠAUSKAS

Amžius: 9–14 m.

Magilė, 2006, 176 p.; Kopos, 2025, 208 p.

Įtempta ir nuotykių kupina detektyvinė apysaka, kurioje paaugliai įsivelia į pavojingą mafijos intrigą. Į vaikų globos namų auklėtinių gyvenimą įsiveržia meilė ir išdavystė, apgaulė ir nuoširdumas. Tai, ką trys vaikai patyrė per vieną vasarą, pakeitė jų likimus. Vaikų globos namai sulaukia naujoko Kristupo. Jo tėvai yra dingę be žinios. Naujokas akimirksniu susidraugauja su Emile ir Kobe. Trijulei lemta patirti linksmy ir šiurpių nuotykių, ypač kai Emilė ima aiškintis, kas pagrobė Kasparo tėvus. Šioje knygoje pasakojama apie draugystę, drąsą ir teisingumo siekį, kai jauni herojai susiduria su netikėtais pavojais.

Žąsino Gagio kelionės

AIDAS JURAŠIUS, iliustr. JULIJA RAČIŪNAITĖ

Amžius: 7–10 m.

Labdaros ir paramos fondas „Švieskime vaikus“, 2021, 94 p.

Gagis buvo žąsinas, gyvenantis tėčio rankoje. Šiaip tai buvo pati paprasčiausia ranka, atliekanti paprasčiausius darbus: glostanti, laikanti kavos puodelį, metanti sniego gniūžtę, kai pasitaiko geras taikiny. Bet kartais, vakarais prieš užmiegant ar apsirus, dešinės tėčio rankos vidurinis pirštas užsilenkdavo, prisispausdavo galiuku prie smiliaus ir tapdavo akimi, o smilius su nykščiu – snapu, ir štai jis – žąsinas Gagus. Tarsi žaidžiant šešėlių teatrą, tėčio ranka lyg žąsino

galva pasakoja trumpas istorijas. Kiekvienas pasakojimas prasideda ta pačia pasakos formule: „Kartą skridau pas žąsį į Italiją“, „Kartą skridau pas žąsį į Kiniją“ ir t. t. Linksma rankos-žąsies motyvas vaizduojamas ir iliustracijose.

Žirafos širdis labai didelė

SOFIA CHANFREAU, AMANDA CHANFREAU

Orig. *Giraffens hjärta är ovanligt stort*, vertė Mantas Karvelis

Amžius: 9–14 m.

Alma littera, 2024, 192 p.

Magiškas ir kartu labai tikroviškas pasakojimas apie ilgėsį, apie norą būti matomai ir mylimai. Tokiai, kokia esi. Dešimtmetė Vega kartu su tėčiu gyvena Žirafos saloje. Gali atrodyti, kad gyvenimas čia labai paprastas, tačiau laki mergaitės vaizduotė pasaulį paverčia kupinu nuotykių, fantastiškų būtybių ir įvairiausių įdomybių. Bet rūpestingą tėtį neramina dukters įsivaizduojami draugai... Užtat Vegos senelis kur kas supratingesnis. Jis pasakoja jai salos pasakas bei legendas ir nepriekaištauja dėl įsivaizduojamų draugų. Senelis moka atsakyti į kone visus anūkės klausimus, tik, kaip ir tėtis, labai nenoriai kalba apie mamą – jos mergaitė visai neprisimena. Bet kai tėtis pradeda susitikinėti su nelabai malonia moterimi, Vega nutaria leisti į nuotykį ir sužinoti kuo daugiau apie savo mamą.

Žudiko beždžionė

JAKOB WEGELIUS

Orig.: *Mördarens apa*, vertė Raimonda Jonkutė

Amžius: nuo 14 m.

Aukso žuvis, 2021, 556 p.

Tai švedų rašytojo ir dailininko sukurtas ir beprotiško populiarumo šalyje sulaukęs nuotykinis detektyvas, stebinantis išmone ir vaizduote. Naktis Lisabonos uoste. Apšviestas dujinių žibintų bėga žmogus. Tai Alfonsas Moro, ir jo gyvybei gresia pavojus. Bėglį gaubia paslaptis, ją bet kokia kaina siekia išsaugoti galingos jėgos. Persekiojtojas priartėja. Pasiveja. Vos po keleto akimirkų susirėmimas baigtas. Moro krinta nuo krantinės, ir jį praryja juodi Težo upės sūkuriiai. Uosto skersgatviai prisipildo kuždesių, kad įvyko žmogžudystė. Pasklinda gandas, kad netoliese slapstosi pamišęs, kraujo ištroškęs padaras. Tai – žudiko beždžionė.

Negrožinės knygos

10 litų

MIGLĖ ANUŠAUSKAITĖ, GERDA JORD

Amžius: nuo 10 m.

Aukso žuvys, 2015, 176 p.

Ši komiksų knyga – originali lakūnų Stepono Dariaus ir Stasio Girėno grafinė biografija. Autorės atkuria ne tik istorines lakūnų gyvenimo aplinkybes, bet ir suteikia personažams gyvus charakterius, su humoru ir rimtumu vaizduoja šių dviejų žmonių asmeninį gyvenimą, nuotykius ir išgyvenimus. Jos tarsi nukelia Darių ir Girėną nuo postamentų, nuo dešimties litų banknoto, nuo Puntuko akmens ar apdulkėjusių talismanų lentynos, vaizduoja juos žmogiškus ir gyvus, tokius, kokie jie galbūt galėjo būti. Tai įtraukianti, kerinti, kartais komiška kelionė kartu su Dariumi ir Girėnu. Ne per Atlantą, bet per jų nuotykius iki istorinio skrydžio.

1000 istorijos įdomybių

BELINDA GALLAGHER

Orig.: *Over 1000 Fantastic History Facts*, vertė Aušra Stanaitytė-Karsokienė

Amžius: 5–10 m.

Aktėja, 2020, 512 p.

Šioje išskirtinėje knygoje daugiau nei 1000 svarbiausių ir įdomiausių istorijos faktų. Kodėl egiptiečiai balzamuodavo mirusiuosius? Kas buvo hoplitai? Kodėl Koliziejus pastatytas pelkėje? Ši knyga suteiks ir smagios veiklos – pasiūlys žaidimų ir minčių, kaip iš paprastų daiktų pasidaryti stebuklingų lobių, leis pasitikrinti žinias, o lauke-liuose su antrašte „Būna ir taip“ laukia juokingi, netikėti, kartais beveik neįtikėtini faktai iš senovės gyvenimo.

Akimirka apsispręsti

ZIGMAS VITKUS, iliustr. MINDAUGAS LUKOŠAITIS

Amžius: nuo 10 m.

Alma littera, 2023, 184 p.

XX a. viduryje, kilus Antrajam pasauliniam karui, buvo atverstas bene tamsiausias puslapis Europos, taip pat ir Lietuvos, istorijoje –

Holokaustas. Naciai, nusprendę išžudyti visus žydus, pradėjo masinę šios tautos naikinimą. Dalis žmonių bendradarbiavo su naciais arba laikėsi pasyviai. Bet ne visi. Ši knyga – apie dalelę pastarųjų. Dvidešimt keturios tikros istorijos apie tuos Lietuvos gyventojus (ir svertimšalius), kurie, rizikuodami savo ir savo šeimos narių gyvybe, ne tik gelbėjo žydus, bet ir iki šiol neleidžia užgesti tikėjimui žmogui ir nesavanaudišku jo gerumu. Tikri herojai nevilki apsiaustu, nedėvi veidą slepiančių kaukių ir neturi antgamtiškų galių. Sutikęs gatvėje – jų neatpažinsi. O vis dėlto jie tą lemiamą akimirką, kai reikia apsispręsti, į kurią pusę – gėrio ar blogio – stoti, jei ir sudvejoja, tai tik minutėlę ir, nepaisydami mirtino pavojaus, daro tai, kas teisinga.

Ar girdi, kaip medžiai šneka?

PETER WOHLLEBEN

Orig.: *Hörst du wie die Bäume sprechen?*, vertė Zita Baranauskaitė-Danielienė

Amžius: 8–10 m.

Kitos knygos, 2019, 128 p.

Šioje knygoje apie medžius ir kitus miško gyventojus sužinosite keisčiausių dalykų: ar medžiai kalba? Kaip medžiai kvėpuoja? Ar medis gali sulieknėti? Ar ir medžiai turi inkštirų? Kaip medis tvirtai išsilaiko? Kodėl miškas dega? Leiskitės į nepaprastą ekspediciją po mišką ir stebėkite, kas ten vyksta. Atskleiskite gamtos paslaptis, atraskite gudrybes, kurių miško gyventojai imasi norėdami išlikti. Miškininkas šioje kelionėje pateiks daug įdomybių. Jau daugiau kaip 20 metų jis lydi šeimas ir vaikų grupes iškylose po mišką. O iškylautojams rūpi įvairiausi dalykai.

Bitės

WOJCIECH GRAJKOWSKI, PIOTR SOCHA

Orig.: *Pszczóły*, vertė Kazys Uscila

Amžius: 4–10 m.

Debesų ganyklos, 2017, 72 p.

Tai didelė knyga apie mažus vabzdžius. Išskirtinis šios knygos formatas ir informatyvios iliustracijos suteikia galimybę detaliau patyrinėti bičių gyvenimą ir įsitikinti, kad jis – paslaptingas ir be galo įdomus. Ar žinojote, kad bitės nemoka kalbėti, bet kuo puikiausiai

supranta viena kitą iš judesių? O ar esate girdėję, kad kiekviena bitė žino savo pareigas ir atsakingai jas vykdo? Be to, būtent joms turime būti dėkingi už tai, kad galime šaukštais kabinti medų, pasigardžiuodami kramsnoti obuolius, kriaušes ar avietes. Atsiverskite knygą ir sužinokite, kodėl!

Darius ir Girėnas. Istorija ir legenda

GRAŽINA SVIDERSKYTĖ, iliustr. JUSTINAS ALIŠAUSKAS

Amžius: nuo 8 m.

Baltos lankos, 2013, 72 p.

Ši knyga skirta visiems vaikams ir jų tėvams, kurie vertina ir brangina nepaprastas istorijas, domisi jomis ir mėgsta jas pasakoti vieni kitiems. Jaunesniam skaitytojui knyga bus smagi ir artima pažintis su tautos didvyriais vadinamais lakūnais Steponu Dariumi ir Stasiu Girėnu – dviem šauniais vyrais, kurie ir šiandien atrodo savi, šiuolaikiški, toli gražu ne paslaptingi karžygiai iš gūdžios senovės. Vyresniam skaitytojui susitikimas su, atrodytų, jau puikiai pažįstamais herojais gali būti maloniai netikėtas. Mat tai bus proga prisiminti ne tik lakūnus bei „Lituanicos“ skrydį, bet ir istorijos raidą, ypač XX a. pirmosios pusės įdomybes: veržlias naujoves ir bebaimus reordininkus, keblius iššūkius ir svaigiausius nuotykius.

Didžioji būtybių knyga

KOTRYNA ZYLĖ

Amžius: 6–10 m.

Aukso žuvys, 2016, 80 p.

Ar kada nors susimąstėte, kur prapuolė mūsų senosios mitinės būtybės? O gal jos visada paslapčia gyveno visai šalia? Tai knyga, kurioje autorė vėl vaikams atskleidžia lietuvių mitologijos pasaulio paslaptis. Knygoje rasite pagrindinių 26 lietuviškų būtybių aprašymus, iliustracijas, gerąsias ir blogąsias jų savybes, nuotykius ir dabartines slėptuvių vietas.

Gamtos metų ratas

SELEMONAS PALTANAVIČIUS, iliustr. LINA EITMANTYTĖ-VALUŽIENĖ

Amžius: 6–10 m.

Nieko rimto, 2017, 184 p.

Gamtininkas ir rašytojas kviečia atskleisti Lietuvos gamtos paslaptis keliaujant metų laikų ratu. Šiame gausiai iliustruotame gamtos pažinimo vadove autorius pasakoja apie kiekvieno mėnesio ypatumus, siunčia trumpas žinutes, užduoda klausimus ir į juos atsako, kviečia atlikti nuotaikingus metų laikų darbelius ir... užrašo pokalbius su gamtoje sutiktais gyvūnais! Dvylikos mėnesių nuotraukos perkels į trumpus Selemono Paltanavičiaus filmuotus vaizdo įrašus, kurie atgys skaitytojų išmaniuosiuose įrenginiuose programėlėje „Metų ratas“. Mažieji klausytojai, skaitantys vaikai, suaugusieji – kiekvienas šioje knygoje atras savo mėgstamiausią pasakojimą, žinutę, nuotrauką ar iliustraciją.

Garsiai, tyliai, kuždomis

ROMANA ROMANYŠYN, ANDRIJ LESIV

Orig.: *Голосно, тихо, пошепки*, vertė Donata Rinkevičienė

Amžius: 8–12 m.

„Baltų lankų“ vadovėliai, 2021, 56 p.

Kaip ir kodėl mes girdime: kūrybiškas gidas po garsų pasaulį. Kodėl vienus garsus galime išgirsti, o kiti žmogaus ausims negirdimi? Kokie garsai mus supa mieste ir gamtoje, kaip gimsta muzika? Koks didžiausias garsas užfiksuotas mūsų planetoje ir kodėl mūsų gyvenime tokia svarbi tylą? Atsakymai į šiuos ir dar daugiau klausimų – tarptautinio pripažinimo sulaukusioje knygoje, kuri kviečia susipažinti su klausa ir pasinerti į paslaptingą garsų pasaulį.

Gintaro kelias

RŪTA KAČKUTĖ, iliustr. EGLĖ RUDŽIONYTĖ-MEŠKĖLIENĖ, REDA

TOMINGAS

Amžius: 6–12 m.

Alma littera, 2024, 63 p.

Knygoje pasakojama apie gintaro kelią ir ilgą, varginančią bei netikėtumų kupiną senovės romėnų kelionę iki pat Baltijos kraštų, į kurią leidosi imperatoriaus kariai ir prekeiviai, turėdami užduotį pargabenti į didingąją Romą gintaro. Knyga supažindina skaitytojus su senovės romėnų ir mūsų protėvių baltų kultūra, o atkuriant senovės romėnų kelionę gintaro keliu remiamasi senoviniais pasakojimais, pateikiama įdomių detalių ir faktų, pavyzdžiui, kur gyveno kariai, kokius ginklus nešėsi, kokių prekių vežėsi mainams ir su ko-

kiais išbandymais susidūrė kelyje. Sužinosite, kodėl gintaras senovėje buvo ypatingesnis už auksą ir sidabrą.

Gyvūnai išradėjai

CHRISTIANE DORION, iliustr. GOSIA HERBA

Orig.: *Invented by animals*, vertė Dangirutė Giedraitytė

Amžius: 6–10 m.

Nieko rimto, 2022, 78 p.

Žmonės mano viską išradę patys, bet iš tikrųjų vieną kitą dalyką jie nusižiūrėjo nuo gyvūnų, kurie per milijonus metų atrado, kaip susidoroti su įvairiais sunkumais, pasigaminti neįtikėtinų medžiagų, kaip išsisukti ar išgyventi. Šioje spalvingai iliustruotoje knygoje, pilnoje įdomiausių faktų, sužinosite apie gyvūnus išradėjus, kurie įkvėpė žmones sukurti nuostabių dalykų.

Grybo auksas

RASA GRYBAITĖ, LINA ITAGAKI

Amžius: nuo 10 m.

Artseria, 2021, 104 p.

Tai komiksas apie vieną žymiausių XX a. pirmosios pusės lietuvių skulptorių Vincą Grybą (1890–1941). Jo anūkės dailininkės Rasos Grybaitės ir iliustruotojos Linos Itagaki kūrybiniame procese gimęs komiksas atskleidžia menininko asmenybę ir gyvenimo istoriją. Laiškais, artimųjų atsiminimais ir istoriniais faktais paremtas pasakojimas apie skulptorių Vincą Grybą atgyja meniškuose ir žaisminguose piešiniuose. Komiksas ne tik vizualiai patrauklus, bet ir informatyvus: atveria skulptūros meno principus, jų gaminimo užkulisius, sunkumus ir džiaugsmus. Kokio didumo dirbtuvių reikia skulptūrai sukurti? Kur rasti modelį angelui? Kaip nulipdyti emociją? Į šiuos ir kitus klausimus stengėsi atsakyti komikso herojus, tuo pat metu bandydamas išgyventi permainingu istoriniu periodu.

Istorijos skanėstai

AURINA VENISLOVAITĖ, AUDRONĖ MEŠKAUSKAITĖ, iliustr. INGA DAGILĖ

Amžius: 8–12 m.

Žalias kalnas, 2018, 68 p.

Knygoje – šmaikštūs, linksmi ir netikėti Lietuvos istorijos galalėliai. Istorija yra rimtas mokslas apie svarbius įvykius, galingus didvyrius ir reikšmingą praeitį. Nors rimtoji istorija – mūsų žinių duona – labai reikalinga ir sveika, tačiau kartais taip norisi ko nors skanaus... Ši knyga – tai nelabai rimti mūsų šalies praeities įvykiai, smagios detalės, pamirštos smulkmenos, į vadovėlius netilpę istorijos trupiniai. Kokių saldumynų į skrydį per Atlantą pasiėmė Darius ir Girėnas? Kokiam pliažė deginosi Lietuvos prezidentas Antanas Smetona? Kas lietuvius išmokė žaisti krepšinį ir kiek blusų įstrigo Baltijos gintaruose?

Išgelbėti mešką

GINA VILIŪNĖ, iliustr. SIMONAS KVINTAS

Amžius: 7–10 m.

Tyto alba, 2023, 120 p.

Knyga nukelia į XVI amžiaus Vilnių, kupiną ne tik kasdienių darbų, bet ir pramogų. Čia Rotušės aikštėje šoka dresuota meška. Keturi draugai – Ignius, Berta, Andrius ir Mikas – susipažįsta su meškute Baisa ir skriaudiku jos šeimininku. Vaikai nutaria išgelbėti mešką, o jiems į pagalbą atskuba ir keturkojis bičiulis šuo Draugelis. Taip prasideda ne tik nuotykių kupina istorija, bet ir labai turininga pažintinė kelionė po senąjį Vilnių. Pasakojimą iliustruoja nuotaikingi piešiniai, papildo istorinės Vilniaus įdomybės, o pažaisti ir pakeilioti po miestą kviečia užduotėlės.

Jūroje būna krokodilų

FABIO GEDA

Orig.: *Nel mare ci sono i coccodrilli*, vertė Toma Gudelytė

Amžius: nuo 10 m.

Aukso žuvis, 2025, 189 p.

Tikrais įvykiais paremtas kūrinys sulaukė milžiniško skaitytojų susidomėjimo, pagal jį sukurtas komiksas, pastatyti keli teatro spektakliai, animacinis filmas, knyga išversta į 33 užsienio kalbas. Rašytojas, dirbdamas edukatoriumi Turine, susipažino su afganų berniuku Enajatolaju Akbariu, ir šis pasidalijo savo istorija, kuri ir yra šito romano pagrindas. Enajas gimė Afganistane. Jam buvo tik 10 metų, kai motina paliko jį Pakistane, kad pats savimi pasirūpintų – tokiu būdu stengėsi išgelbėti jį nuo Talibano valdžios. Taip prasidėjo Enajo

Akbario kelionė, po ilgų klaidžiojimų Irane, Turkijoje ir Graikijoje atvedusi jį į Italiją. Tikrų tikriausia odisėja, per kurią Enajas patiria tiek žmogišką niekšybę, tiek kilnumą, tačiau galiausiai randa namus ir susigražina gyvenimą.

Ką veikia jausmai?

TINA OZIEWICZ, iliustr. ALEKSANDRA ZAJĄC

Orig.: *Co robią uczucia?*, vertė Vytas Dekšnys

Amžius: 3–6 m.

Aukso žuvys, 2023, 68 p.

Ši paveikslėlių knyga kviečia pažinti jausmus ir emocijas – tuos nematomus, bet aiškiai juntamus mažuosius bičiulius. Kiekvienas iš jų yra ypatingas ir turi mėgstamą kasdienį užsiėmimą. Ar pastebi juos? Ar numanai, kur jie visi gyvena? Jautriai ir rimtai, kasdieniškai ir stebuklingai galime kalbėti apie jausmus – prisijaukinti netgi šalčiausius, paglostyti netgi aštriausius.

Kaip miega gyvūnai

SELEMONAS PALTANAVIČIUS, iliustr. MARIJA SMIRNOVAITĖ

Amžius: 5–10 m.

Tyto alba, 2020, 40 p.

Gyvūnams poilsis ir miegas yra nepaprastai svarbūs. Kai kurie snaudžia ar miega net po keliolika valandų per parą. Gali būti, kad miegodami sapnuoja, tik mums apie tai sunku sužinoti. Gyvūnų labai daug, jų įvairovė didelė, todėl ir miega visi labai skirtingai. Vieni arklys gali miegoti keliais būdais. Gyvūnams paprastai nereikia lovų, gana guolio, o miegas jiems lemia gerą nuotaiką, suteikia sveikatos ir žvitrumo. Ar mes galime pasimokyti iš gyvūnų miegoti? Ko gero, šiek tiek galime. Tačiau pakaks ir to, kad žinosime, kaip jie miega, ir niekada jų neįžeidinsime.

Kas yra upė?

MONIKA VAICENAVIČIENĖ

Amžius: 5–10 m.

Tikra knyga, 2019, 42 p.

Šios knygos centre – upė, kuri it siūlo gija „išsiuvinėja pasaulį margiausiais raštais, sudygsniuoja istorijas, supina kartu įvairiausias vietas, laikus ir žmones“. Tai sinkretinio žanro knyga – tarsi poe-

tinė esė, kurioje daug pažintinės informacijos, prozos elementų, poetinių vaizdinių, o dėl vienas kitą papildančio ir praplečiančio vaizdo bei teksto santykio tai ir beveik paveikslėlių knyga.

Kas vyksta kosmose?

GODA RAIBYTĖ-ALEKSA

Amžius: 8–12 m.

Alma littera, 2023, 96 p.

Ar, be Žemės, dar kur nors egzistuoja gyvybė? Jei taip, ar ji gali būti mums pavojinga? Kaip galėtume apsaugoti Žemę, jei į ją skrietų gyvybei grėsmę keliantis asteroidas? Kokie pokyčiai Žemę gali ištikti tolimoje ateityje? Ši knyga supažindins su naujausiais astronomijos mokslo tyrimais ir atradimais bei dar neatsakytomis kosmoso mįslėmis, kurias vieną dieną galėsite įminti jūs. Tai nuotykis, į kurį bus įdomu leistis visai šeimai!

Keliaujam į Pajūrį. Vija ir Meška miestinėja

RŪTA NORKŪNĖ, iliustr. EGLĖ GELAŽIŪTĖ-PETRAUSKIENĖ

Amžius: 7–12 m.

Alma littera, 2023, 103 p.

Pajūryje ir pamaryje įdomu apsilankyti ne tik vasarą. Ši knyga kviečia vaikus ir suaugusiuosius pakeliauti po Klaipėdos kraštą, užsukti į pamario miestus ir miestelius, aplankyti populiarius kurortus prie jūros Palangą ir Šventąją, gėrėtis ypatingomis Kuršių nerijos vietovėmis ir jų istorijomis ir, žinoma, grožėtis nuostabiais gamtos lobiais. Kelionėje skaitytojai susipažins su pajūriu ir pamariu, jų istorija bei gamtos turtais, Klaipėda ir jos apylinkėmis, ras naudingų maršrutų.

Lietuvos kasdiena

ZIGMAS VITKUS, iliustr. JŪRATĖ VETEIKYTĖ

Amžius: 7–12 m.

Alma littera, 2024, 168 p.

Ši knyga – spalvinga Lietuvos kasdienio gyvenimo istorija: kokius būstus statė mūsų protėviai, ką ir kaip valgė, kuo rengėsi, kaip palaikė higieną ir gydėsi, kaip augino vaikus, kuo vertėsi, kaip ilsėjosi, galų gale, kaip jautėsi. Visa tai ir daugiau rasite šioje istoriko

Zigmo Vitkaus parašytoje ir dailininkės Jūratės Veteikytės smagiais, pagauliais piešiniais iliustruotoje knygoje. Sužinokite, kaip gyveno mūsų protėviai – medžiotojai, kariai, žemdirbiai, amatininkai, pirkliai ir kunigaikščiai, moterys ir vyrai, mergaitės ir berniukai – nuo akmens amžiaus iki mūsų dienų!

Lietuvos valdovai pasakoja vaikams

ZIGMAS VITKUS, iliustr. INGA DAGILĖ

Amžius: 7–13 m.

Alma littera, 2021, 132 p.

Tai gyvai parašyta, šmaikščiai iliustruota ir istoriškai tiksli knyga vaikams ir suaugusiems apie Lietuvos valdovus. Knygoje pristatomos 28 valdovų biografijos – nuo Lietuvos karaliaus Mindaugo iki paskutiniojo Lietuvos didžiojo kunigaikščio ir Lenkijos karaliaus Stanislovo Augusto Poniatovskio. Jos aprėpia net 560 Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės metų. Valdovai – kariaujantys ir susitaikantys, mylintys ir nekenčiantys, pasipūtę ir nuolaidūs. Visi jie, nuo įprastai vadinamų „didžiaisiais“ iki mums mažai žinomų, turi daug ką papasakoti apie savo vaikystę, tėvus, mokslus, meilę ir atėjimą į valdžią. Knygoje išryškinami kiekvieno jų valdymo bruožai ir reikšmė Lietuvos istorijai, daug dėmesio skiriama ir valdovų charakteriui, mintims, planams.

Kuri iš jūsų Malala?

RENATA PIĄTKOWSKA, iliustr. MACIEJ SZYMANOWICZ

Orig.: *Która to Malala?*, vertė Birutė Jonuškaitė

Amžius: nuo 8 m.

700 eilučių, 2018, 64 p.

Tai nepaprastai jaudinanti istorija apie jauną mergaitę Malalą iš Pakistano, kuri, būdama dvylikos metų, jau nusprendė rizikuoti savo gyvybe, gindama teisingas idėjas. Jos drąsa, charizma, didžiulė charakterio jėga ir atkaklumas įkvėpė veikti daugybę žmonių visame pasaulyje. Malalos istorija yra gyvas įrodymas, kad verta kovoti ir padėti silpnesniems bei engiamiems, net jei tai reiškia pasipriešinimą gerokai stipresniam priešui – priespaudos sistemai. Ji ne tik drąsiai išsako savo nuomonę, bet ir ryžtingai kalbėjo apie kitą esminę teisę – teisę mokytis.

Marekas Kaminskis. Kaip per metus pasiekti... Žemės ašigalius

AGATA LOTH-IGNACIUK, BARTŁOMIEJ IGNACIUK

Orig.: *Marek Kaminski*, vertė Birutė Jonuškaitė

Amžius: 8–12 m.

700 eilučių, 2023, 96 p.

Marekas Kaminskis – filosofas ir keliautojas, nebijantis ir ieškantis naujų iššūkių. Jis pirmasis žmogus pasaulyje, savarankiškai, be jokios pagalbos, per vienus metus pasiekęs abu Žemės ašigalius. Kuo ekspedicija į Šiaurės ašgalį skiriasi nuo kelionės į Pietų ašgalį? Ar lengviau slidėmis įveikti Arkties vandenyną, ar Antarktidą – šalčiausią pasaulio žemyną? Kodėl prieš kelionę verta išmokti plaukioti su slidėmis ir striuke, miegoti lauke palapinėje ir bėgioti po mišką tempiant paskui save automobilio padangas? Ką susikrauti ant rogių, o ko atsisakyti? Kaip aplenkti ledo plyšius, užkopti ant ledo sangrūdų ir šokinėti nuo lyties ant lyties? Visi atsakymai šioje knygoje.

Mažiesiems apie istoriją

ELEONORA BARSOTTI

Orig.: *Storiologia. Per piccoli lettori*, vertė Marija Jurkonytė

Amžius: 5–10 m.

Presvika, 2008, 61 p.

Nuotaikinga, išraiškingų iliustracijų pilna knyga vaikams apie įvairių istorinių laikotarpių žmones ir jų veiklas. Skaitydami šią knygą vaikai galės į žmonijos istoriją ir senovės civilizacijas žvelgti į juos panašių vaikų, gyvenusių kiekvienu aprašomu laikotarpiu, akimis. Taip skaitytojai susipažins su priešistoriniais laikais, senovės Egiptu, graikų civilizacija, Kinijos imperija, Romos imperija ir kitomis kultūromis – jų gyvenimo būdu, religija, menu ir kasdienybe.

Per balas link aušros

MONIKA VAICENAVIČIENĖ

Amžius: 6–10 m.

Tikra knyga, 2018, 48 p.

Šioje paveikslėlių knygoje pasakojama apie daktarą Joną Basanavičių – veiklų ir rūpestingą žmogų, keliautoją, tyrinėtoją, moks-

lininką bei pasakininką, svajojusį apie Lietuvos nepriklausomybę ir ją pasiekusį. Ši figūra, įsirežusi į atmintį kaip gana rimta ir rūsti, pasakojime įgyja daug švelnesnių, patrauklesnių ir įdomesnių bruožų. Knygoje labai gerai sudėlioti tam tikri J. Basanavičiaus gyvenimo akcentai, pasakojimas koncentruotas, neperkrautas ir labai skaidrus. Tekstas nugludintas, nėra jokių nereikalingų žodžių. Paprasta ir gražu. Galima pateikti kad ir tokį pavyzdį: „Suvalkiečiai garsėja kaip geri ūkininkai. O ūkininkai daug ožkų laiko. Kai palyja, ožkos braid po balas. Todėl ir vienas iš Suvalkijos kaimų vadinasi Ožkabaliai.“

Pingvinas lituanicus, arba Lietuviško pingvino istorija

PAVEL KULIKOV, iliustr. VIKTORIJA EŽIUKAS

Amžius: 6–10 m.

Lietuvos jūrų muziejus, 2023, 96 p.

Žaisminga pažintinė knyga apie pingvinus. Knygoje muziejaus biologas ir tikras pingvinų draugas pasakoja apie seniausią Lietuvos jūrų muziejuje gyvenančius pingvinus bei dalijasi faktais apie jų protėvius ir giminaičius. Smagiausios pingvinų gyvenimo istorijos liejasi čia ne tik žodžiais, bet ir šmaikščiomis išdykėliškomis dailininkės sukurtais iliustracijomis. Lietuvos jūrų muziejaus pingvinai nekantrauja su jumis susipažinti!

Prieš srovę

LINA ITAGAKI, VYTENĖ MUSCHICK, MARIUS MARCINKEVIČIUS

Amžius: 6–12 m.

Aukso žuvys, 2023, 57 p.

Komikso forma papasakota istorija apie drąsią mergaitę Sabihą Kasimati, kuri išaugusi tapo dar drąsesne moterimi. Ji gyveno Albanijoje, o didžiausia jos aistra buvo tyrinėti žuvis. Tačiau atėjo laikas, kai šalį užvaldė žiaurus diktatorius Enveris Hodža. Jis ėmėsi pertvarkų, dėl kurių žmonės buvo sodinami į kalėjimus, žudomi ir tremiami. Sabihos nebaugino jokie sunkumai, ji tarsi laukinė laiša, atkakliai ir nenumaldomai, judėjo savojo tikslo link. Vieną dieną diktatoriaus ir Sabihos keliai susidūrė...

Pusryčiams suvalgiau saulės

MICHAEL HOLLAND, iliustr. PHILIP GIORDANO

Orig.: *I Ate the Sunshine for Breakfast*

Amžius: 6–10 m.

Apkabink mėnulį, 2023, 128 p.

Pažink įdomų augalų pasaulį ir atlik smagius eksperimentus savo namuose. Skaitydami šią spalvingą, įtraukiančią pažintinę knygą pasijusite tarsi braidytumėte po augalų pievą. Knygoje rasite įdomių, keistų ir net juokingų faktų apie mūsų žaliuosius kaimynus, sužinosite tai, ko net neįtarėte apie augalus bei daiktus, kuriuos kasdien vartojate. Ar žinojai, kad tavo batų guma pagaminta iš medžio? Ar kada susimąstei, iš kur ant tavo stalo atsiranda sausi pusryčiai? Nuostabiai iliustruotoje knygoje gausu ne tik naudingų žinių apie gamtą, bet ir smagių eksperimentų bei projektų.

Saugus kelyje

PAULIUS NORVILA, iliustr. SIMONAS KVINTAS

Amžius: 5–8 m.

Baltos lankos, 2024, 55 p.

Kaip saugiai pereiti gatvę, jei aplinkui nematyti pėsčiųjų perėjos? Kokias pagrindines taisykles reikia žinoti, norint saugiai važinėti dviračiu ar elektriniu paspirtuku? Knygoje rasite atsakymus į šiuos ir daugybę kitų svarbiausių klausimų apie saugų elgesį kelyje. Čia surašytos taisyklės ir situacijos, su kuriomis susiduria kiekvienas vaikas, savarankiškai keliaudamas į mokyklą ar į namus, važiuodamas autobusu ar automobiliu, pramogaudamas draugų kieme, parke. Šmaikščios iliustracijos ir skyreliai „Ar žinai, kad...“ bei „Tiesa ar pramanai?“ padeda susikaupti pažindinantis su rimtomis temomis, skatina kritinį mąstymą ir kutena vaizduotę.

S.O.D.A.S.

EWA KOŁACZYŃSKA, iliustr. ADAM WÓJCICKI

Orig.: *Ogród*, vertė Irena Aleksaitė

Amžius: 7–12 m.

MO muziejus, 2021, 166 p.

Skraidantis, povandeninis, kišeninis, kosminis, akmeninis, nuodingasis... Koks dar gali būti sodas? Šitai sužinosite iš šios knygos, kuri kviečia pasivaikščioti po 42 įdomiausius, gražiausius ir pačius nepaprastiausius pasaulio sodus ir parkus. Įsitikinsite, kad kartais kraštovaizdžio architektų vaizduotė neturi ribų.

Vilniaus rūmai ir jų šeimininkai

NELĖ KOSTININĖ, ŽIVILĖ MIKAILIENĖ, iliustr. LINA ITAGAKI

Amžius: 6–10 m.

Tikra knyga, 2019, 74 p.

Ar žinojote, kad Vytautas Didysis puikiai žaidė šachmatais, o jo juokdarys Hanytė ne tik linksmino svečius, bet ir rengėsi dalyvauti riterių turnyre? Tarp valdovų mylimų augintinių buvo ne tik šunys, bet ir lokys, o valdovų sutiktuvėms Vilniaus miestiečiai statė triumfo vartus. Visa tai ir dar daugiau sužinosite perskaitę knygą.

Vilnius. Vija ir meška miestinėja

RŪTA NORKŪNĖ, iliustr. ASTA KULIKAUSKAITĖ

Amžius: 7–12 m.

Alma littera, 2020, 80 p.

Miesto gidas kviečia vaikus ir suaugusiuosius pasivaikščioti – pamiestinėti – po Vilnių. Smalsiai dairytis aukštyn ir žemyn, tyrinėti miesto paslaptis ir legendas, atrasti svarbiausias senamiesčio ir kitų rajonų vietas. Nuotaikingoje kelionėje po Lietuvos sostinę jus lydės mergaitė Vija ir išdykusi jos šunytė Meška. Šioje knygoje ne tik išsamiau susipažinsite su pagrindiniais Vilniaus istoriniais objektais, bet ir paklaidžiosite atokesniais, mažiau žinomais rajonais.

Poezija

Aibė raibė begalinė

ČESLOVAS NAVAKAUSKAS, iliustr. LUKA VA

Amžius: nuo 3–7 m.

Alma littera, 2022, 60 p.

Žaismingi ir šmaikštūs, kupini judesio, linksmų nutikimų ir džiaugsmo eilėraščiai. Poetas lengvai ir grakščiai dirba savo svarbiausią darbą – žaidžia kalba. Jo poezijoje ryškėja pasaulis, dėl netikėtų sąsajų skaitytojui atsiskleidžiantis kiek kitoks nei kasdienoje: čia adata yra akyla, pasaga – kantri, o tėvynė neprapuls dėl... ūsų. Autorius geba kurti netikėtas sąskambio ir prasmės dviprasmybes, parodyti pasaulį tokį, kokio vaikas gal ir nesitikėjo pamatyti. Arba kaip tik priešingai – tik vaikas ir galėjo tokį pasaulį pastebėti. Eilėraščiuose tiek netikėtų ir smagių situacijų nutinka: debesėliai aptingsta, dėl grūdo susipeša

vabalai, o sraigė išsiruošia į lenktynes su snaigėmis... Galima skaityti ir kitą poeto knygą – „Burbulų lietus“, kur pasaulis irgi nenustygs ta vietoje, verčiasi per galvą, taškosi balose ir viskuo stebisi.

Aš – eilėraščių knyga

RAMUTĖ SKUČAITĖ, iliustr. SIGUTĖ ACH, ERIKA MINKEVIČIŪTĖ, LINA EITMANTYTĖ-VALUŽIENĖ

Amžius: nuo 4 m.

Nieko rimto, 2009, 156 p.

Ramutės Skučaitės poezija yra muzikali, pasižyminti klasikiniu rimu ir emociniu aiškumu. Eilėraščiai spinduliuoja šilumą, šviesą, juose tiek daug gamtiškojo ir žmogiškojo pasaulio harmonijos, svajonių. Ši knyga sudaryta atrinkus eilėraščius iš maždaug dešimties įvairiais metais parašytų ir išleistų poetės knygų. Simboliškai rinktinė suskaidyta į tris skyrius: pirmajame – gamtiniai eilėraščiai, antrajame prabyla muzikos instrumentai, o trečiajame – eiliuoti galvosūkiai, užduotėlės, skatinančios mąstyti, domėtis supančiu pasauliu. Čia skaitytojas netikėtai priartinamas prie mikropasaulio, skatinamas skaičiuoti, kuris iš apuokų ilgiau ištars „Ū-ū“, kas kiek valandų šuo Sargis turi gerti vaistus, kiek obuolių sugraužė kiškis, kiek kojinių skalbia kantrioji šimtakojė. Ne mažiau melodingi ir skambaus ritmo pilni eilėraščiai ir kituose poetės rinkiniuose: „Pelėda žino!“, „Liepos mėnesį po liepa“, „Tai priimkit, kas priklauso“, „Žvangučiai“ ir kt.

Ajerų kisielius, arba varnos, varvekliai, varanai ir varlės

DAINIUS GINTALAS, iliustr. EGLĖ GELAŽIŪTĖ-PETRAUSKIENĖ

Amžius: nuo 7 m.

Žalias kalnas, 2021, 56 p.

Knygoje nerasite tradicinių rimuotų ketureilių, kurie paprastai rašomi vaikams. Čia žodžiai žaismingai liejasi tai džiazu, tai repo ritmu. Poeto sukurtame pasaulyje gyvena keisti personažai: išmintingos stebėtojos varnos, tylieji kompozitoriai varvekliai, požeminių diskotekų mėgėjai varanai ir varlės – šokinėjimo į aukštį, į tolį ir į balą čempionės. Juos visus vienija ne tik pirmasis skiemuo *var*, bet ir siekis suprasti vieniems kitus, susikalbėti ir susidraugauti. Šiai įvairiaspalvei bendruomenei susivienyti padeda ne tik bendras *var*, bet ir ajerų kisielius. Daugiau tradicinės raiškos (rimo, ritmo) galima rasti kitos knygos – „Duokit kelią begemotui!“ – eilėraščiuose.

Baisiai gražūs eilėraščiai

DAIVA ČEPAUSKAITĖ, iliustr. IEVA BABILAITĖ

Amžius: 5–8 m.

Žalias kalnas, 2017, 44 p.

Kaip ir mažųjų gyvenime, knygoje yra visko – juokų, siaubo šiurpuliukų, klaustukų, išdaigų, draugystės džiaugsmų, mamos meilės ir kitų baisiai gražių dalykų. Ir viskas taip, kaip poetė savo akimis matė ir užrašė – viskas pasakiškai tikra ir baisiai gražu. Skaitydamas eilėraščius, tarsi jauti, kaip kutena ropojanti auksinė skruzdėlė, darosi žvarbu nuo šalia pritūpusio mėlyno rūko ar į rankovę įlindusio vėjo. Gali tiesiog nepastebimai pasiklysti miego karalystėje tarp minkštų kaktusų... Ir sutikti savo baimes – tamsą, didžiulį vorą ar Tą, kuris gyvena po lova. O jei pasidarė per daug baisu, reikia keltis į kitą eilėraščių erdvę – virtuvę, kur skamba linksmos daržovių operos ir verda kulinarinės dramos.

Bijau varlės

JUOZAS ERLICKAS, iliustr. MARIJA SMIRNOVAITĖ

Amžius: nuo 7 m.

Tyto alba, 2019, 160 p.

Rinkinyje – geriausi Nacionalinės premijos laureato eilėraščiai, su kuriais užaugo ne viena karta, kurie tapo ir puikiai žinomomis dainomis. Tai eilėraščiai visam žmogaus gyvenimui. Įvairaus amžiaus skaitytojų (ir vaikų, ir suaugusiųjų) mėgstamose eilėse – satyriškas ir drauge romantiškas požiūris į vaikystę, gamtą, praeitį: „Mano batai užaugo kartu / ir abudu jie turi po koją – / nesvarbu, ar pūga, ar lietus, / jie drauge kaip dvynukai žygiuoja.“ Šiame rinkinyje eilėraščiai atgimė naujai – knygos dailininkė labai subtiliai ir originaliai pažvelgė į rašytojo tekstus, knygoje įkomponavo ir paties autoriaus piešinių.

Gražiausi eilėraščiai vaikams

Iliustr. ASTA KULIKAUSKAITĖ

Amžius: nuo 3–7 m.

Alma littera, 2021, 51 p.

Knygoje sudėti gražiausi vaikų poezijos klasikų – Kazio Jakubėno, Ramutės Skučaitės, Justino Marcinkevičiaus ir Violetos Palčinskaitės – eilėraščiai. Eilėraščiai lavina vaizduotę, ugdo rimo ir ritmo pojūtį, plečia kalbos suvokimą, turtina žodyną ir skatina vaikus žaisti su

kalba. Nuotaikingi eilėraščiai palydės mažuosius skaitytojus į žaidimų ir fantazijų šalį, kur stovi kalnas šokolado, pelytė pilyje verda košę, fėja groja fleita, o drakonas mėgaujasi ledais... „Drakonas – siaubūnas. / Drakonas – baisus. / Drakonas galėtų / praryti visus. / Tačiau tas drakonas / tikrai paveikslėly. / Pavargęs jis lažo / ledų gabalėlį.“

Išprotėję eilėraščiai

PAULIUS NORVILA, iliustr. SALVIJA VAIČIKONYTĖ

Amžius: 4–8 m.

Nieko rimto, 2024, 48 p.

Itin žaismingas, džiugiai stryktelėti ir ne kartą linksmai nustepti kviečiantis eilėraščių rinkinys, kaip teigia pats autorius, išsikraustė iš proto. Knygoje su humoru, šiltai ir lengvai žvelgiama į kasdienius nuotykius ir patirtis – tiek tuos, nuo kurių darosi liūdna, tiek tuos, dėl kurių tampa linksma. Burokėlio kišenėje tupintis pingvinas, ant pievos rasta Dievo plunksna, stebuklingoje sapnų karalystėje nuo akmens ant akmens šokinėjančios nematomos pelės ir besikartojančios vaikystės... Bet ar tai tikrai beprotybė? Gal tiesiog laisvas vaizduotės šėlsmas, žaidimas, eksperimentas? Smagiai pašėlę eilėraščiai pradžiugins ir vaikų tėvus bei mokytojus. „Ilgos ausys iš puodo kyšo, / o nagučiai po lova krebžda, / prieš minutę dangus praplyšo / ir iškrito septynios meškos.“ Lengvai pašėlusių eilėraščių galima rasti ir anksčiau poeto knygoje „Apie vieną tokį lokį“, „Viena galva mažiau“ ir kt.

Juokų maišelis

MARTYNAS VAINILAITIS, iliustr. RIMANTAS ROLIA

Amžius: 2–7 m.

Kronta, 2006, 104 p.

Martynas Vainilaitis lietuvių vaikų poezijos raidoje žinomas kaip ypač subtilus tradicinės struktūros eilėraščio kūrėjas. Jo kūrinuose gražiai sušvyti visos geriausios poezijos ypatybės: jautrus melodinumas, vaizdo ir jausmo gyvumas, lyrizmas, humoras, tautosakos ir mitologijos elementai. Poezijoje apstu kvapų, spalvų ir garsų, kurie lemia jo poezijos universalumą ir grožį. „Per sodelį vakaras, / pilkas pilkas vakaras / slenka nerangus. / Ant suoloelio katinas, / Juodas juodas katinas / murkia pro miegus.“ Neapsirinksite pasirinkdami ir ki-

tas poeto eilėraščių knygas „Mano volungėlė“, „Spalvoti nykštukai“, „Vario varteliai“.

Ką manė kamanė

VAINIUS BAKAS, iliustr. MARIJA SMIRNOVAITĖ

Amžius: nuo 6 m.

Žalias kalnas, 2019, 56 p.

Lyrinės romantinės poezijos rinkinys, kuriame piešiamas šviesus pasaulis, saugus vaikui. Eilėraščiai jaudina subtiliu gamtos pajautimu, nuspalvinti žaismingais nutikimais, juokingomis detalėmis, kupini lengvai suprantamų vaizdinių. Kiekvienas posmas kuria savo melodiją, kalbėjimo žaismingumas sumirga netikėtomis žodžių prasmėmis. Vaikų lūpomis klausama, iš kur atsiranda paukščių pienas, jei paukščiai neturi tešmenų, iš kur spalvas vaivorykščių audėjos ima, kas nupynė svogūnų kasą ir kuo skiriasi mergaičių kasos nuo parduotuvių kasų.

Kaip išnešti uodegytę?

ALMA KAROSAITĖ, iliustr. ERIKA TUMIENĖ

Amžius: nuo 2–8 m.

Nieko rimto, 2013, 83 p.

Karosaitės poezijai būdingas skambumas, dainingumas. Nerasi šlubuojančio rimo ar ritmo, dėl to mažieji greitai įsimins paprastus ir žaismingus posmelius. Eilėraščiuose kuriamas gyvūnijos pasaulis labai platus. Čia veikia ne tik lapė, vilkas, lokys, karvė ar asilas, bet ir žvirbliai, apuokai, pelėdos, bitės, žuvys... Jie visi kalba, klausia, gyvena ir išgyvena. Šiame ir kituose rinkiniuose – „Asilėlis“, „Mikė, Milda ir Matilda“, „Kas negavo dovanos?“, „Lapės paso paieška“ – akivaizdi didaktinė eilėraščių potekstė, tačiau poetė nepamokslauja dėl netinkamo elgesio, o tik parodo situacijas, kuriose personažo elgesys kelia juoką, verčia stebėtis ir skatina elgtis kitaip.

Kas žmogiuko širdyje

ANZELMAS MATUTIS, iliustr. LINA EITMANTYTĖ-VALUŽIENĖ

Amžius: nuo 4 m.

Slinktys, 2022, 216 p.

Anzelmas Matutis dažnai tituluojamas vaikiškiausiu lietuvių vaikų poetu. Būdamas pedagogas, jis gerai pažino vaiko psichologiją,

suprato jo pasaulį, o kūryboje gebėjo net pats į jį savotiškai persikūnyti. Rašė žaismingai, sugebėjo poetinėmis priemonėmis perteikti vaikiško mąstymo originalumą. Jis kūrė išskirtinai pozityvų pasaulį, kuriame vaikas gali netrukdomas tyrinėti, žaisti ir per žaidimą mokytis. Į šią rinktinę sudėti įdomiausi, žaismingiausi poeto kūriniai (eilėraščiai, poemos „Girios televizorius“ ir „Drevinukas“). Tekstus rinkinei kruopščiai atrinko poeto sūnus Vytautas Matulevičius. Galima rinktis ir kitus poeto poezijos rinkinius: „Saulė mano širdyje“, „Bruknės karoliai“, „Margaspalvė genio kalvė“, „Žilo šilo darbininkai“ ir kt.

Kiškių troleibusai

Iliustr. VILIJA KVIESKAITĖ

Amžius: 1–3 m.

Alma littera, 2020, 12 p.

Kartoninė knyga užapvalintais kampais yra saugi mažyliams. Paspaudus mygtukus, pasigirsta Violetos Mickevičiūtės įgarsinti geriausių XX ir XXI a. lietuvių vaikų poetų – Kazio Jakubėno, Violetos Palčinskaitės, Janinos Degutytės, Ramutės Skučaitės eilėraščiai. Besiklausydami vaikai sužinos, kaip žaidžia kačiukai, kam boružei reikia sparnų, kaip pluša bitutė ir kokie kiškiai vairuoja troleibusus. Žaismingos iliustracijos skatina kūrybingumą, įgarsinti eilėraščiai plečia žodyną, lavina tartį, ritmo ir rimo pojūtį.

Laiškų namelis

SIGITAS GEDA, iliustr. VILTĖ ŽUMBAKYTĖ-HAISCH

Amžius: nuo 4 m.

Alma littera, 2022, 64 p.

Vienas garsiausių lietuvių poetų rašė ir vaikams. Sigitas Geda iš esmės atnaujino, sumodernino vaikų knygų poetiką. Poetas gebėjo puikiai derinti folkloro elementus ir šiuolaikišką kalbą. Jo poezija ugdo jaunojo skaitytojo literatūrinį suvokimą, plečia vaizduotę ir kalbinę raišką, kviečia į jautų pasaulį, kuriame tiek daug iš pirmo žvilgsnio paprastų, bet iš tiesų stebinančių, išsižiūrėti ir apmąstyti vertų dalykų. Trisdešimt devynis gražiausius ir mažiesiems skaitytojams tinkamiausius eilėraščius šiam rinkiniui atrinko poeto dukra Uršulė. Jie artimi mažųjų pasauliui, skaidrūs ir dainingi. Šviesų, magišką, būtų ir nebūtų dalykų pasaulį atveria ir prieš tris dešimt-

mečius gimusi, trečiąkart išleista legendinė knyga „Baltoji varnelė“, jos eilėraščiai tiks ne tik vaikams.

Maži eilėraščiai mažiems

MARIUS MACINKEVIČIUS, iliustr. RASA JANČIAUSKAITĖ

Amžius: nuo 3–8 m.

Tikra knyga, 2018, 36 p.

Geriausia knyga vaikystėje – poezijos. Visa vaikystė skamba kaip eilėraštis – skaičiuotės, dainelės, rimuotos mįslės. Poezijos ritmai ir rimai tarsi sutampa su slaptais vaikystės pasaulio virpesiais, o mažieji ypač imlūs pagal tam tikrus dėsnius surikiuotų žodžių skambesiui. Autorius kuria pagal geriausias klasikinės lietuvių poezijos vaikams tradicijas, ypač sklandžiai rimuoja. Eilėraščiai patiks vertinantiems skaidraus paprastumo bei žaismingos gelmės derinį: „Musė zyzia: / zu zu zu, / vezime vaikus vezu. / Sunkiai man vaziuojasi / nes vaikai oziuojasi. / Reikia jai patarti / raidę Ž ištarti.“ Galima rinktis eilėraščius ir iš kitų rinkinių – „Ilgi eilėraščiai trumpiems“, „Voro koja“ ir kt.

Neatlikau namų darbų

INDRĖ PLIUŠKYTĖ-ZALIECKIENĖ

Amžius: nuo 7 m.

Alma littera, 2024, 69 p.

Nuotaikingų ir išradingų eilėraščių knyga apie pradinuko kasdienybę, jos pobūdį gerai nusako paantraštė „baisiai smagūs ir juokingi eilėraščiai“. Apdovanota kaip geriausia metų vaikų knyga. Joje liejasi mokyklinė vaikų poezijos tematika: valytoja tiktokerė; budėtoja, vėluojančius mokinius verčianti šokti baletą; mokytoja, vietoj lentos klasėje statanti krepšinio stulpą; fantastiški pasiteisinimai dėl neatliktų namų darbų ir dar daugiau nepaprastai juokingų nutikimų. Knyga įrėminta laikotarpyje – prasideda rugsėjo pirmąja ir baigiasi atostogomis. Visi eilėraščiai suskirstyti į tris skyrius: „Prieš pamokas“, „Per pamokas“, „Po pamokų“. Knyga iliustruota juodai baltomis su šiek tiek ryškiai raudonų akcentų pačios poetės sukurtomis iliustracijomis.

Neša tulpę pelikanas

Iliustr. RIMANTAS ROLIA

Amžius: nuo 2–8 m.

Tyto alba, 2017, 98 p.

Palmiros Mikėnaitės sudarytoje poezijos rinktinėje tiek dabartinių (Agnė Žagrakalytė, Daiva Čepauskaitė, Dainius Gintalas, Antanas A. Jonynas, Zita Gaižauskaitė, Juozas Erlickas ir kt.), tiek jau klasikams priskiriamų (Martynas Vainilaitis, Judita Vaičiūnaitė, Sigitas Geda, Henrikas Radauskas ir kt.) poetų rinktiniai eilėraščiai. Tokia žavi panoraminė knygos forma – skirtingi kūrėjai, skirtingi pasauliai, įvairiopie tekstai. Skaitome H. Radauską: „Išpėk, kas kvepia? Neįspėjai. / Lelijos? Liepos? Vėjai? Ne. / Taip kvepia princai ir kirpėjai, / taip kvepia vakaras sapne.“ Arba J. Vaičiūnaitę: „Kai spindulys nukris, / toks karštas ir geltonas, / plačiai pravers duris / į rytmetį balkonas.“

Paslapčiausia paslaptis

EVELINA DACIŪTĖ, iliustr. AGNĖ NANANAI

Amžius: 3– 8 m.

Alma littera, 2020, 52 p.

Tridešimties smagių, atliepiančių mažųjų pasaulį, emocijas, kasdienybę, eilėraščių rinkinys. Šie eilėraščiai lengvi it pūkai, žaismingi it dūkstantys vasaros vėjai, šilti it mamos apkabinimas. Eiliuojama apie vaikų patirtis, mėginimus suvokti didelį, įdomų ir, rodos, tokį keistą pasaulį. Pasaulį su kasdieniais džiaugsmais, fantazijomis. Vaikai užduoda tūkstančius klausimų, svajoja, žaidžia, stipriai myli, o karštais ir užsispiria. Eilėraščių eilėdara paprasta, aiški, padedanti išgirsti kalbos skambumą ir ritmiškumą. Iliustracijos praturtina eilėraščių pasaulį ir žadina kūrybiškumą bei pastabumą. Jau vien iš puslapio į puslapį perbėgantys daiktai ar detalės: vienur matome liūto uodegą, kitame puslapyje jau visą liūtą, tada pabirusius žirnius ar žaislus kitame puslapyje. Tai nėra labai akivaizdūs dalykai, bet tie, kas knygą vartys nuolat ir tyrinės, tai pastebės.

Pelyčių maratonas

JONAS LINIAUSKAS, iliustr. DEIMANTĖ RYBAKOVIENĖ

Amžius: nuo 4–8 m.

Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2018, 55 p.

Jau vien knygos viršelį – su mažomis sportuojančiomis pelėmis – patraukia akį ir kelia šypseną. „Užupyje už Vilnelės, / visą naktį bėgo pelės, / nenorėjo pelės miego, / nes labai bėgimą mėgo. / Ta, kuri atbėgs greičiausiai, / bus geriausia ir gražiausia, / dar medalį gaus iš

sūrio, – / niekas tokio čia neturi.“ Bet šioje knygoje svarbios ne tik pelės, bet ir ežiai, gulbės, paukščiai ir žuvys. Rinkinyje kuriamas poetinis pasaulis pilnas idealizuotų gyvūnų ir daiktų, patiriančių įvairiausius nuotykius, kovojančių su blogiu ir atidžiai įvairiais rakursais stebinčių aplinkinį pasaulį. Visą eilėraščių rinkinį kūrybingai permelkia mažiausiems skaitytojams būdingas stebėjimasis pasauliu, aplinkos, gamtos grožio pajautimas, sugyvenimo darna, emocijų, nematomų dalykų patyrimas.

Skambanti ABC

ANTANAS A. JONYNAS, iliustr. LINA EITMANTYTĖ-VALUŽIENĖ, BALSAS – SIGUTĖ TRIMAKAITĖ

Amžius: nuo 4–6 m.

Tyto alba, 2020, 64 p.

Sklaidant šios knygos puslapius, galima panirti į eilėraščiais piešiamą pasaulį, kuriame gandras skambina gitara, meškis ima mandoliną, triušis tikrina trimitą, o vilkas, valtorna išliūliavęs lopšinę, nusičiumpa dar ir violončelę. Trys knygos autoriai – poetas, dainininkė bei kompozitorė ir dailininkė – susibūrė drauge, kad pakviestų mažuosius žengti į skambančios abėcėlės, užrašytos eilėmis, piešiniais ir natomis, puslapius. Vaikai šią ypatingą abėcėlę išmoks ne tik perskaityti, bet ir suskaiciuoti, parašyti, išgirsti, padainuoti, pagroti. Muzikinius garso įrašus galima klausytis iš „Google Play“ atsisiuntus programėlę ir nukreipus kamerą į raidę spalvotame langelyje dešinėje atvarto pusėje. Palietę ekrane atsiradusią raidę, klausomės muzikinio įgarsinimo.

Šimtą metų aš gyvensiu

VYTĖ NEMUNĖLIS, iliustr. RIMVYDAS KEPEŽINSKAS

Amžius: nuo 4–8 m.

Gimtas žodis, 2006, 53 p.

Vytė Nemunėlis – tai poeto Bernardo Brazdžionio pseudonimas, kuriuo jis pasirašydavo po eilėraščiais vaikams. Jo kūrybai būdingas žaidimo motyvas, blogų pavyzdžių švelnus pajuokimas, komiškus, dainingumas, lengvumas, o visų eilėraščių pagrindas yra vaikui suvokiama ir apčiuopiama tikrovė. Rinkinyje, kurį sudarė literatūrologė Gražina Skabeikytė-Kazlauskienė, – 33 eilėraščiai apie

viską: mamytę, tėvelį, mokyklą, žaidimus, šventes, tėvynę, Dievą, ir apie vaikus – tokius, kurie žada gyventi šimtą metų. Daugiau poeto eilėraščių galima rasti rinkinyje „Tėvų nameliai brangūs“.

Šimtas vėjo malūnėlių

Iliust. LINA DŪDAITĖ

Amžius: nuo 3–8 m.

Tyto alba, 2016, 64 p.

Šioje knygelėje sudėti gražiausi Vytės Nemunėlio, Martyno Vainilaičio, Justino Marcinkevičiaus, Ramutės Skučaitės, Violetos Palčinskaitės, Almos Karosaitės, Sigito Gedos, Juozo Erlicko, Valdemaro Kukulo ir kitų lietuvių poetų eilėraščiai. Rinkinio sudarytoja Gražina Skabeikytė-Kazlauskienė atrinko skambius, lengvai įsimenamus eilėraščius – apie sraigę, nešiojančią paštą, pūkuotą šimtakojį, baltąją varnelę, pasipūtėlius gaidžius ir išsvajotąjį šunelį, apie limonado upes ir šokolado kalnus Mėnulyje, pabėgusias raides ir, žinoma, apie mamytę, tėvelį, senelio vėjinius malūnus ir senelės pasakas, kuriuos bus smagu skaityti ir deklamuoti.

Tėčio knyga

VOLODYMYR VAKULENKO-K., iliustr. NATALIJA HAIDA

Orig.: *Татысева книга*, vertė Daiva Čepauskaitė ir Vytas Dekšnys

Amžius: nuo 3–8 m.

Žalias kalnas, 2023, 30 p.

Eilėmis pasakojamos juokingos istorijos apie kurmį, kuris norėjo išsivirti gijos, tačiau pridėjo per daug lapų ir išėjo sriuba; apie arbatinuką, kuris susirgo sloga ir pro užsikimšusią nosį negalėjo pilsyti arbatos; apie dramblių, kuris puikiai prižiūrėjo gėles, nes turėjo nosį-laistytuvą; apie vorus, kurie voratinkliais gaudė juoką ir pardavinėjo jį kitiems gyvūnams; apie berniuką, jojančią į darželį ant tėčio sprando. Ukrainiečių rašytojas, kurį 2022 m. nužudė Ukraina užpuolusi rusų armija, šią knygą rašė savo sūnui. Eilėraščiai melodingi, lengvai įsimenami, skleidžia žmogišką šilumą, meilę, gyvenimo džiaugsmą ir šviesą.

Tirpsta diena kaip ledai

Iliustr. LINA EITMANTYTĖ-VALUŽIENĖ

Vertė Vladas Braziūnas, Erika Drungytė, Silvestras Gaiziūnas ir kt.

Amžius: nuo 7 m.

Slinktys, 2023, 158 p.

Ši knyga – tai koncentruota latvių vaikų poezijos istorija. Antologijoje pateikiami daugiau nei 40-ies poetų eilėraščiai, parašyti įvairiais laikotarpiais. Rinktinė aprėpia ir šiuolaikinę (Maris Runģulis, Karlis Vērdinis, Inesē Zanderē, Žeberas ir kt.), ir XIX–XX a. poeziją (Aspazija, Janis Jaunsudrabinis, Janis Rainis, Karlis Skalbē, Imantas Zieduonis ir kt.). Įdomu, kad knyga sudaryta atvirkštinio principu – pradedama ne nuo seniausių eilėraščių, o nuo pačių naujausių ir einama prie chrestomatinių, su kuriais užaugo jau daugybė latvių skaitytojų kartų. Eilėraščiai be galo įvairūs: randame tiek linksmų, džiaugsmingų posmų apie vaikams artimą aplinką – namus, gyvūnus, šeimos narius, tiek romantinių svajų apie šioje žemėje neaptinkamą, nepasiekiamą pasakų karalystę. Knyga iliustruota lietuvių dailininkės piešiniais, kaip jį įsivaizdavo latvių eilėraščių personažus.

Vaikų kambarys

VIOLETA PALČINSKAITĖ, iliustr. SIGUTĖ ACH

Amžius: nuo 4 m.

Nieko rimto, 2013, 195 p.

Poetės kūryba žaismingai netikėta, pasakiška, stilistiškai lengva, grakšti, kartkartėmis perteikianti subtilaus liūdesio ar romantinio ilgesio nuotaikas. Ne vienas eilėraštis paprasčiausiai gražus pirma-pradžio vaikystės džiaugsmo aliuzijomis, šviesos ir beribio gerumo paieškomis. Ši eilėraščių rinktinė – tai nedidukai pasakos namai, pro kurių spalvotą langelį gali stebėti, kaip metų laikai veja vienas kitą ir prieš akis pamažu mainosi stebuklingi paveikslai... Pavasarį galveles nedrąsiai kelia žibutės, vasarą lėlės parke laižo ledus, o atvėsus Šaltis ima ir smulkiais sidabriniais dygsniukais išsiuvinėja visas Vilniaus senamiesčio kerteles. Galima skaityti ir kitus poetės eilėraščių rinkinius: „Bala nematė“, „Eilėraščiai iš namų“, „Ką padarė šokių salė“, „Po kabančios pasakos tiltu“ ir kt.

Vaizdai iš gyvenimo bobulytės ir kt.

ANTANAS ŠIMKUS, iliustr. IEVA BABILAITĖ

Amžius: nuo 7 m.

Bernardinai.lt, 2014, 44 p.

Ši knyga kviečia į senatvę pažvelgti kitaip. Šiek tiek su humoru, šiek tiek su ironija, šiek tiek su liūdesiu. Knyga originali, truputį keistoka ir labiau tikėtų ramiam tėvų ir vaikų ar vaikų ir senelių vakarui praskaidrinti. Bobulytės Stasės gyvenimas ištis nenuobodus – jai kasdien nutinka daugybė dalykų, tenka rūpintis katėmis medžiuose, sugalvoti, kaip nusigauti iki ligoninės ar anksti ryte nukasti kieme sniegą. Knygos originalumas atsiskleidžia ir tarp eilučių paslėptomis daugialypėmis prasmėmis, kurios peršoka iš puslapio į puslapį knygos lapuose iškirstais langeliais ir angomis. Kitas dailininkės sprendimas: knyga iliustruota dviem spalvomis – pilka ir raudona. Nors eilėraščiuose nėra įprastos nudailintos eilėdaros ir lietuvių vaikų poezijoje taip įprasto sklandaus rimavimo, tačiau tokia kalbėjimo forma dera prie netradiciško senatvės suvokimo.

Žolynas; Žvėrynas

LIUTAUROS DEGĖSYS, iliustr. INGA GILYTĖ

Amžius: nuo 7 m.

Kronta, 2006, 84 p., 84 p. Apverčiamas leid.

Rami, lengva, melodinga poezija, išreikšta nepaprastai grakščia eilėraščio forma. Eilėraščių knyga padalyta į dvi dalis. Viena dalis – „Žvėrynas“, kur eilėraščių personažai paukščiai, žuvys, musės, uodai, drugeliai, kandis... Apvertus knygą ir atvertus ją iš kitos pusės, atsiverčia kita dalis – „Žolynas“, su eilėraščiais apie pienės, dilgėles ir našlaites. Ir ne tik. Čia galima rasti ir eilėraščių apie po tuščią rudens namą vaikstantį rugsėjį, kelionę po margą kaip pupelė pasaulį, nenuoramą, išdykėlį vaiduoklį. Knygoje publikuojamos ir impresionistines daineles – apie uodo dantį, šimtakoį, užtrauktuką. Eilėraščių stiprybė – žaismingumas, dinamizmas, keblios komiškos situacijos ir švelni romantika, kai baltai žydint alyvoms pro šalį lėtai praplasnoja Vabalas piktai styrančiais ūsais.

Rašytojų ir iliustruotojų pavardžių rodyklė

- Adomaitytė, Gintarė 270–271
Aisato, Lisa 271–272, 275–276
Alemagna, Beatrice 230
Alexie, Sherman 250
Ališauskas, Justinas 297
Almond, David 285–286
Anderson, John David 281
Anušauskaitė, Miglė 295
Avdejeva, Sofija 274

Babbitt, Natalie 250–251
Babilaitė, Ieva 233, 308–309, 317–318
Bakas, Vainius 311
Baltscheit, Martin 220–221
Baranauskaitė, Audra 232
Barsotti, Eleonora 305
Bauer, Jutta 253
Belton, Robyn 220
Bérantas, Benas 222–223
Bishop, Gavin 261
Blake, Quentin 258–259, 275
Bohlmann, Sabine 225
Bond, Michael 243–244
Bonilla, Rocio 223
Bradley, Kimberly Brubaker 267–268
Bražukas, Žilvinas 255
Březinová, Ivona 256
Būdvytė, Skirmantė 215
Bugavičute-Pėce, Rasa 255
Burnett, Frances Hodgson 280–281
Burton, Izzy 248–249

Cali, Davide 234–235
Campanella, Marco 234
Cantone, Anna Laura 226–227
Carle, Eric 208
Casalis, Anna 234
Chanfreau, Amanda 294
Chanfreau, Sofia 294
Christou, Bethany 209

Cicėnaitė, Akvilina 280
Cocklico, Marion 248
Coppo, Marianna 226
Coudert, Sonia 232
Cowley, Joy 220, 261

Čepauskaitė, Daiva 216–217, 308–309
Čiuplys, Dovydas 218

Daciūtė, Evelina 209, 224, 230, 233,
236–237, 314
Dagilė, Inga 206, 219, 224, 226,
230–231, 299–300, 303
Dahl, Roald 258–259, 275
Degėsys, Liutauras 318
Delye, Pierre 207
DiCamillo, Kate 264, 279
Dirgėla, Tomas 230–231, 252
Dmuchovskienė, Rasa 214
Docampo, Valeria 224
Donaldson, Julia 207, 216
Dorion, Christiane 299
Dūdaitė, Lina 236, 252, 273, 316
Dūdėnienė, Irminda 269, 292–293
Duobienė, Greta 209
Dziubak, Emilia 221, 225, 232

Eidvilė 236
Eitmantytė-Valužienė, Lina 279,
297–298, 308, 311–312, 315–317
Elzbieta 225–226
Erlbruch, Wolf 219
Erlickas, Juozas 309
Ermanė-Litvina, Signė 292
Ežerinytė, Ilona 290

Falkenheim, Sofia 278
Field, Jim 225
Fischerová, Daniela 256
Flood, Ciara 227
Foreman, Michael 260–261, 268

- Forney, Ellen 250
 Foster, Jane 206
 Gay, Michel 238–239
 Gaižauskas, Juozas 251
 Gaja Guna Eklė 257
 Gallagher, Belinda 295
 Ganc, Diana 273
 Geda, Fabio 300–301
 Geda, Sigitas 312
 Gelažiūtė-Petrauskienė, Eglė 247–248, 302, 308
 Gilytė, Inga 318
 Gintalas, Dainius 308
 Giordano, Philip 305–306
 Gray, Kes 225
 Grajkowski, Wojciech 296–297
 Gravett, Emily 209–210
 Greening, Rosie 210–211
 Grybaitė, Rasa 299
 Gudonytė, Kristina 256–257, 263
 Hagerup, Klaus 275–276
 Haida, Natalija 316
 Hanlon, Abby 244
 Hartnett, Sonya 284–285
 Hemming, Alice 212
 Hennig, Dirk 241
 Herba, Gosia 299
 Hill, Eric 207–208
 Holland, Michael 305–306
 Hout, Mies van 213–214
 Hudrisier, Cécile 207
 Hughes, Denise 210
 Huizing, Annet 265–266
 Ibatoulline, Bagram 279
 Ignaciuk, Bartłomiej 303–304
 Ilustrajo, Mariajo 220
 Imai, Ayano 223–224
 Itagaki, Lina 228, 232, 276, 284, 299, 305–307
 Jacques, Brian 282
 Jalo, Vaiva 213
 Jančiauskaitė, Rasa 313
 Janosch 258
 Janouch, Katerina 216
 Jansson, Tove 238
 Jarvis 221–222
 Jasė, Eglė 266–267
 Jautakienė (Jautakė), Ona 265
 Jeffers, Oliver 231
 Jehoruškina, Kateryna 274
 Jocius, Gintaras 206–207
 Johnsen, Mari Kanstad 239
 Joni, Rasa 217, 278–279
 Jonynas, Antanas A. 315
 Jord, Gerda 295
 Jurašius, Aidas 293
 Kačkutė, Rūta 298–299
 Kay, Jim 283–284
 Kandrotienė, Danguolė 287
 Karosaitė, Alma 311
 Karpavičiūtė, Dalia 246–247, 252
 Kasdepke, Grzegorz 221
 Kasparavičius, Kęstutis 228, 239, 251, 287
 Keller, Tae 266
 Kelly, Erin Entrada 269–270
 Kepežinskas, Rimvydas 315
 Kimpimäki, Essi 211
 Kyprianou, Marie 248
 Kiudulaitė, Aušra 230, 233
 Kołaczyńska, Ewa 306
 Kontio, Tomi 337
 Kostinienė, Nelė 306–307
 Kovaliova, Nadia 212, 231
 Kreller, Susan 258–259
 Kučerovský, Tomáš 256
 Kulikauskaitė, Asta 307, 309–310
 Kulikov, Pavel 305
 Kvieskaitė, Vilija 218–219, 222–223, 286–287, 312
 Kvintas, Simonas 300, 306
 Laan, Triinu 254, 285
 Landsbergis, Vytautas V. 246–247, 252–253
 Lang, Max 237
 Lang, Suzanne 237
 Lazauskaitė, Rasa 291
 Lechler, Karin 204
 Leeuwen, Joke van 265
 Lesiv, Andrij 298
 Lestrade, Agnès de 224

- Lewis, Clive Staples 272
Lindman, Mervi 216
Liniauskas, Jonas 314–315
Liwska, Renata 212–213
Llenas, Anna 236
Look, Hugo van 249–250
Look, Kairi 238
Loon, Paul van 249–250
Loth-Ignaciuk, Agata 303–304
Lowry, Lois 289–290
Ludwig, Sabine 214
Luka Va 307
Lukošaitis, Mindaugas 295–296
Lunde, Maja 271–272
Lütje, Susanne 215, 217
- Mabire, Grégoire 232
MacDonald, Alan 245
MacKenzie, Emily 227
Magnason, Andri Snær 270
Małkowski, Tomasz 267
Mandine, Selma 204–205
Marcinkevičius, Marius 217–219, 236, 276, 305, 313
Marčėnaitė, Nomeda 271
Marlin, Jen 248–249
Masini, Beatrice 277–278
Matheson, Christie 233
Matutis, Anzelmas 311–312
McNicoll, Elle 264
Melece, Anete 229
Meškauskaitė, Audronė 299–300
Mickutė, Lina 233
Mikailienė, Živilė 306–307
Minkevičiūtė, Erika 308
Moorhouse, Jess 210–211
Morkūnas, Gendrutis 261
Morpurgo, Michael 260–261, 268
Muschick, Vytenė 305
- Naylor-Ballesteros, Chris 224–225
Nananai, Agnė 217, 236–237, 314
Nanetti, Angela 274–275
Navakauskas, Česlovas 307
Ness, Patrick 283–284
Nordqvist, Sven 211, 242–243, 245–246
Norkūnė, Rūta 302, 307
Norvila, Paulius 306, 310
- Nöstlinger, Christine 253
Ohlsson, Kristina 288–289, 288
Opolskaitė, Daina 263
Owen, Laura 247
Oziewicz, Tina 301
- Pacheco, Gabriel 222
Padimanskaitė, Vanda 288
Palacio, Raquel J. 288
Palčinskaitė, Violeta 279, 317
Paltanavičius, Selemonas 286–287, 297–298, 301
Paniconi, Alfredo 228
Parvela, Timo 276–277
Paterson, Katherine 291–292
Paul, Korky 247
Pauli, Lorenz 235
Paulsen, Gary 257
Pavilonis, Martynas 241–242
Pavilonytė, Indrė 241–242
Perrault, Charles 222
Petrová, Jitka 256
Piatkowska, Renata 303
Pikkov, Anne 238, 254
Pinfold, Levi 286
Plats, Marja-Liisa 285
Pliuškytė-Zalieckienė, Indrė 205–206, 313
Potter, Beatrix 234
Preußler, Otfried 204
- Račiūnaitė, Julija 266–267, 293
Radzevičius, Rokas 218
Raibytė-Aleksa, Goda 302
Railaitė, Roberta 291
Rancevienė, Jurgita 287
Rebeka Una 253–254
Reider, Katja 205, 241
Rybakovienė, Deimantė 314–315
Rinkevičiūtė, Kristina 205
Roberts, David 245
Rodari, Gianni 226–227
Rolia, Rimantas 310, 313–314
Romanyšyn, Romana 298
Rowling, J. K. 262–263
Rudžionytė-Meškėlienė, Eglė 298–299
Rusinek, Joanna 267

- Sachar, Louis 259
 Sasnauskaitė, Lina 223
 Schärer, Kathrin 235
 Scheffler, Axel 207, 216
 Scarry, Richard 229
 Scotton, Rob 204
 Selena, Elena 238
 Sendak, Maurice 229–230
 Sepúlveda, Luis 252
 Shepherd, Megan 286
 Sigutė Ach 252–253, 277, 308, 317
 Skomsvold, Kjersti Annesdatter 239
 Skučaitė, Ramutė 308
 Skujytė, Asta 257
 Slančiauskaitė, Monika 205
 Slater, Nicola 212
 Smilgevičiūtė, Aistė 218
 Smirnovaitė, Marija 214–215, 301, 309, 311
 Socha, Piotr 296–297
 Somà, Marco 234–235
 Stankevičius, Algimantas 206
 Stark, Ulf 278–279
 Strandberg, Mats 278
 Sumanen, Nadja 283
 Sviderskytė, Gražina 297
 Szymanowicz, Maciej 303
 Šalčiūtė, Indrė 271
 Šerelytė, Renata 269, 282–283, 292–293
 Šimkus, Antanas 317–318
 Šveikauskaitė, Ūla 255
 Talvitie, Virpi 276–277
 Tan, Shaun 235, 254
 Taplin, Sam 211
 Thomas, Valerie 247
 Tilindė, Aušrinė 291
 Tomingas, Reda 216–217, 298–299
 Tulaitė, Laura 218
 Tumienė, Erika 311
 Underwood, Deborah 212–213
 Uliūnė, Urtė 277
 Vaicenavičienė, Monika 301–302, 304–305
 Vaičikonytė, Salvija 310
 Vainilaitis, Martynas 310
 Vaitkevičiūtė, Daiva 293
 Vaitkutė, Neringa 268–269
 Vakulenko-K., Volodymyr 316
 Valter, Edgar 281–282
 Varkalaitė, Laimutė 291
 Varslauskaitė, Laura 274
 Vegara, Maria Isabel Sánchez 243
 Venislovaitė, Aurina 299–300
 Vestly, Anne-Cath. 247–248
 Veteikytė, Jūratė 302–303
 Viktorija Ežiukas 252, 271, 305
 Vilė Vėl 280
 Vilė, Jurga 223, 284
 Viliūnė, Gina 300
 Vytė Nemunėlis 315
 Vitkus, Zigmąs 295–296, 302–303
 Wegelius, Jakob 294
 White, E. B. 289, 290
 Widmark, Martin 221
 Wiek, Katharina 208
 Wieslander, Jujja ir Tomas 242–243
 Wiesner, David 227–228
 Wilharm, Sabine 214
 Williams, Garth 290
 Wohlleben, Peter 296
 Wójcicki, Adam 306
 Zabini, Eleni 215, 217
 Zając, Aleksandra 301
 Zakšauskas, Andrius 293
 Zalepugaitė, Ieva 214
 Zalieckienė, Indrė žr. Pliuškytė-Zalieckienė
 Zarambaitė, Ignė 264–265, 288
 Zavadskis, Marius 211–212
 Zylė, Kotryna 210, 226, 285, 297
 Zvirgzdiņš, Juris 273, 292
 Žičkienė, Aušra 215
 Žilinskas, Justinas 255, 262
 Žumbakytė-Haisch, Viltė 312
 Žutautė, Lina 240, 260–261